Such[illegible]

KODAK Color Control Patches
©Eastman Kodak Company, 1997
Blue Cyan Green Yellow Red Magenta White 3/Color Black

Ms Hist 5

Incipit. Speculum ecclesie.

Dum tempus vite ad divina nobis
sciencia sit procul dubio prefixum. querendum
valde est qua racione dicitur quod iniqui
ex presenti seculo ante tempus proprium subtrahantur.
Impius enim deus et si plerumque mutat sen-
tencia consilium numquam. Cogitet pre
ex hac vita quisque subtrahitur quo exdi
vina potencia ante tempora presciit. Sed
sciendum est quia creans et ordinans nos
deus iuxta singulorum merita disponit
et terminum ut si malus vite breviter in
vivat ne multis bene agentibus noceat.
Bonus iste diuci in hac vita substat
ut multi boni operis adiutor ex
istat. Vel rursum malus longius differatur
in vita ut prava adhuc opera augeat
ex quorum temptatione iusti purgati
veri vivant. Vel bonus cicius subtraha
tur ne si hic diu vixerit ei ino
cencia malicia corrumpat. Sciendum
tamen quia benignitas dei est peccatoribus
spacium penitencie largiri. Sed quia ac

BIBLIOTHEK DER
HOEXTER
ST NIKOLAI PFARRE

...o. ecclie.

...na nobꝰ
...fixu. qren
...ett qd iniq
...b trahant.
...nytat sen
...g tepre
...quo exdi
...pseīt. S;
...onas nos
...a dispōnit
...orguit in
...b noceat.
...n subs stat
...gtor. ex
...differat
...a augeat
...urgati
...s sub tha
...gt ei ino
.... Sciendu
...eccatoribꝰ
...n. S; qa ac

A

erclie: 1

na nobis
iru. qren
tt qd iniq
b trahant.
ytat sen
g repre
uo erdi
pscit. S;
unas nos
n disponit
rsuit in
b noceat.
subs stat
tor. ex
differat
a augeat
urgati
s sub tha
gt ei ino
. Sciendu
eccatorib
n. S; qa ac

A

© Eastman Kodak Company, 1997
KODAK Gray Scale
Kodak
C Y M
A 1 2 3 4 5 6 M 8 9 10 11 12 13 14 15 B 17 18 19

certa tempora non ad fructum penitentie
sed ad usum iniquitati uertuntur. quod ad diuina
misericordia mereri potuerunt amittunt. Quamuis
omnipotens deus illud tempus unicuique ad mortem
presciat quo ei uita finiatur. nec alio in tempo
re quisquam mori potuit nisi quo moritur. Nam
si ezechie anni additi ad uitam quindecim
memorantur. tempus quidem uite creuit ab illo
termino quo mori ipse merebatur. Nam diui
na dispositio ei tempus tunc mutauit. quo
hunc per modum ex presenti uita subtraxit.
Igitur prefixi dies singuli ab eterna di
prescientia nec augeri possunt nec mi
nui. nisi contingat ut ita presciantur ut
aut cum optimis operibus longiores
sint aut cum pessimis breuiores. sicut
ezechias meruit augmentum dierum
in pensione lacrimarum. et sicut de peruersis scrip
tum est. Indisciplinatis obuiat mors.
Sed sepe iniquus quamuis occulta et cetera.
PR. Hi qui per orationem magni sunt meriti. obti
nere aliquando possunt. etiam que predestinata
non sunt? GR. Obtineri nequaquam possunt que
predestinata non fuerint. sed ea que sancti uiri

orando efficiunt ita p̄destinata s̄t ut
p̄cib obtineant. Nā ipa qq; p̄ennis reg
ni p̄destinatio ita ē ab omīpte dō dispo
sita. ut ad hāc electi ex labore p̄ueniant
q̄ten postulādo mereant accipe qd eis
omps ds ān scła disposuit donare. PR.
P̄bari m aptī uelī. si pōt p̄destinato
p̄cib iuuari. GR. Hoc qd ego pet̄ itu
l. ceite ualeę p̄bari. Certe eni nosti.
qa ad abrahā dns dix. In ysaac uoca
bit t̄ sem. cui etiā dixerat patrē mul
taru gentiu cstitui te. cui rursu p̄
misit dicens. bndicā t. 7 multiplicabo
sem tuu sic stellā celi 7 uelut arenā q̄
ē i litore mari. Ex qre apte cstat. qa
omps ds sem abrahę p̄ ysaac multipli
care p̄destinauerat. 7 tam scptu ē.
Depcat ē ysaac dnm p̄ uxore sua eoqd
eēt steril. Q exaudiuit eu 7 dedit ccep
tu rebecce. Si g multiplicato gene
ris abrahę p̄ ysaac p̄destinata fuit.
cur coniugem sterile accep. Sz pimu
ru cstat. qa p̄destinato p̄cib ipletur.
qndo is iq ds multiplicari sem abrahe

p̄destinauerat. oratio͞e obtinuit ıſti
lıu̅ habe͞ potuiſſ&. R. Q a ſectu rato
aperuit. nichil in dubietatis remanſ
ſit. Iſt̄ ſi audieri me ꝛc̄. Dicu̅t q͞da q͞d
omis q p̄deſtinat n̄ e ad uita. n̄ ſolu̅
bonu̅ op̄ n̄ faciat. ſ; ecia ı oıb̄ factis
ſiu offendit. ꝛ peccatu̅ ſit ome q͞d
faciat. Vn̄ aug dic. Omis uita ıſide
liu̅ peccat. Voluit eni u ſic diligen
tib; dm̄ oıa cooꝑant in bonu̅ ecia̅
q͞ deuiant. ſic n̄ ſaluandi ꝛ p̄itur
oıa cooꝑent ı malu̅. illa ecia q̄ bn̄
face uident. Quaq̄uis eni elemo
ſina t aliud q͞dlibȝ op̄ inie face uidant.
tam peccat. cu̅ eo m̄ n̄ faciant q̄ d̄berent.
Sı tam alu̅ q dicu̅t. hıs talib; q͞da opa ſua
ꝓdee q͞ni n̄ ad ſalute. ad minore tam pe
na. n̄ q͞d iei ullo m̄ placeant dō. ſ; q͞a hec
facientes min peccat. q̄ q͞ abſtinet uita
gula. q caſt e ı cotinencia. q ſua diſ
tribuit rapina. Nemo diſcuciat. cu̅
ali thar ex dono alı repellat ex meri
to. Auctori facta ſeꝑ diſcuſſa uene
randa ſit. q͞a iniuſta eē nequa p̄ſt.

Ratione quippe de occulto ei consilio querere.
nichil aliud est quam contra ei consilium superbire.
Aug. Occulta discere cupientibus nunquam aperiatur auc
toritatis ianua. Nichil in ecclesia sit salubrius
Gr. quam ut rationem precedat auctoritas. Nulla
que in hoc mundo hominibus fiunt absque omnipotentis dei
occulto consilio ueniunt. Ita cuncta deus se
cuta presciens. ante secula decreuit. qualiter per secula
disponantur. Statutum quippe iam homini est. uel quantum
hunc mundi prosperitas sequatur. uel quantum aduersi
tas feriat. ne electos eius aut inmoderata
prosperitas eleuet. aut nimia aduersitas
anguet. Statutum quoque est quantum ipsa uita mor
tali temporaliter uiuat. Nam et si annos. xv.
ezechie regi ad uitam addidit omnipotens deus.
cum eum mori permisit. tunc eum presciuit esse mo
riturum. Omnia indigent deo et misera
et felicia. Sine illo miser non subleuatur.
sine illo felix non regitur. Quicquid acciderit
iusto uoluntati diuine deputet non po
testati inimici. Ad exemplum nostri ostenden
da non que firma sunt. Cottidie eucharistie Aug.
communionem accipere. nec laudo nec uitu
pero. Omnibus tamen dominicis diebus cohortor si tamen

mensi a affectu peccandi i nsit. Quod dant a
diabolici fallunt deceptionib. ingredant
quiusi i peccatis iaceant. illi sacrificii cibi
ac potus pceptioe se ee purgando. illi
respic quod ppheta dic. Dilectus ms i domo
mea male opat e. numqd carnes sce mun
dabunt eu. Et illud. Operiebati lacrimi
altare meu ait dns. si n respicia ad
sacrificiu ultra nec recipia qd de ma
nu ura. Quisquis igit i sordib e det honore
deo. et n psumat ad dei sacramenta ipudent
accedre. donec lavet p penitencia
macula immundicie sue. Quia n sobrii
accesserit ad divine maiestati altare.
Paulus fre. immature morti sencient. Ut
esca vite accip. et iudicii poculu
bibit. qui ex mane. et cui habitator
x e. Ita q discordat a x. nec carne x
manducat. nec sanguine bib. quia
si tante rei sacramentu ad iudiciu sue
psumptiois cottidie i distinct accipiat.
Quoniam multi de altari accipiunt.
et accipiendo moriuntur. Et sca pst
obee. In bonis quia sca ad salute e st.

imali ad iudiciu. V. vidte fres pane
celeste manducate i nocentia ad al
tare apportate. Peccata & si sit cotti
diana, tn sint mortifera. Verutn
pyla n aliqi tueniente pecco. eucharistia
rius cottidie accipienda e. Timdu e. n ne
du diu qsq; separat a x corpore. ali
enus remaneat a salute. Q. eni pec
care qeuit. communicare n dsinat.
Coniugatis qu abstinendu e a coitu plu
rimis dieb' & sic communicent. Q. ppt
eligendi st aliq dies qb puri ho ctinen
tiusq; uiugt. q ad tntu sacmtu dig
ni accede psit. Liqdo aparet. qndo
accepert discpli corp & sanguine dni.
n eos accepisse ieiunos. Nuquid tn pp
tea caluniandu e uniuse eccle. qd
a ieiuni sep accipitur. Ex hoc eni
placuit spu sco. ut i honore tanti sa
cmti i os xpiani. pus dnicu corp in
traret. qm ceti cibi. Na p p uniu
su orbe mos iste seruat. V. Pane nrm
e. Si cottidian e pani. cur pannu
illu sumi. que admodu greci i oti

ente fecerit. Accipe cottidie. qd cottidie
tibi psit. Sic uiue. ut cottidie merearis ac
cipe. Qui n meret cottidie accipe. n me
retur post annum accipe. Scs ciprianus dix. Eu
charistia cottidie ad cibum saluti accipit.
Scs ambrosius dix. Siqtiens cumq; effundit
sanguis xi in remissione peccatorum effundit.
debeo semper accipe qui semper pecco. debeo sep medici
na habe. Scs Hylarius epc dix. Si tanta n
st pecca ut excommunicet qs. n se debet a me
dicina corporis dni separare. Una mani
festum e eos uiuere qui corpus ei attingunt
ipo dno dicente. Nisi m. c. f. h. et cetera.
Aug. Qui vero cumq; aia sin gra mediatoris et sac
mto ei in qlibet corporis etate de corpore
exierit. certum sit et in pena futura et ul
timo iudicio receptura corpus ad pena.
Omne qd n edificat audientes. in periculu lo
quentium uertit. Sequitur. Heymo de platis
Omnes plati et doctores in quantum bona pdicant
et bona operant. audiendi st et imitandi. In
qntum u aut n recte pdicant aut male
uiuunt. neq; audiendi st. neq; imitan
di. Ubi gra. Qui recte pdicando bn uiunt.

ꝫ audiendꝰ ē ꝫ imitandꝰ. Si uͦ neutrū agit. neq; audiendꝰ ē. neq; imitandꝰ. At tamen si recte ꝑdicat licet male uiuat. tamen audiendꝰ ē un̄ contempnat. Vn̄ dns. Q̄ dicunt facite. q̄ aūt faciunt facere nolite. Sacerdoti ē omib; ꝑdee. Q̄ ꝺ dicat qꝺ doceat. i edificationē eccle faciat. Cū ꝑfis hoib; memento qꝺ tꝑe dꝫ. Durissimū enī iudicium his q ꝑsunt si n̄ cū do. Detrimentū pleb; ignominia ē pastoris. Causa sunt ruine ppli. sacerdotes mali. q̄a paucorum faciunt multorum potius ee ꝑdicio. Diuicie obcecant hoiem qꝺ bonum dicat. ł recte faciat. Excute manus tuas ab omni munere. si uis i celestib; habitare. Q̄ altari seruiunt. d altari uiuant. ui uant igitur ꝫ n̄ diuites fiant. Q̄ amat pecuniam. deū amare n̄ potest. Et q militant do. fugiendꝰ sunt ex toto corde diuicie. Omnes diuicie d iniquitate descendunt. ꝫ n̄ alt ꝑdiderit. alt n̄ potest inuenire. Vn̄ u. Senecū sin dampno altius fieri n̄ potest. De eua̅gelio uiuunt. q habere nichil ꝑꝑriū nolunt. Et pc q imitator apli ee cupit. hns uestimentū ꝫ uictū. his tantū debet ee contentus.

(margin: ysido rus. — ier. — ca. ysido rus. — ier.)

GG. Si specularitas in monachis habetur. neque concordia neque caritas in congregatione eadem poterit permanere. quid est aliud habere monachis non despectus mundi. quoniam contra mundum despiciunt. qui in monasterio positi aurum querunt. ubi aurum placet.
Aug. et nocui. Studendum est in bene uiuamus. sed ualde cauendum ne ideo laudari queramus. Si humanam laudem querimus. diuinam amittimus. quos qui ab hominibus laudatur. culpatur a deo. Si hic laus queritur. illic remuneratio amittitur. Nil nobis prode omnium rerum eruditio. non di sciencia coronemur. docere enim oportet nec ciare ignorantes. sic cecos nec ciam. sed manu ducimus.
Ysidor. Sacerdoti et osculum uite concordet. ne confundat opera sermone tuum. perdit auctoritatem docendi. cuius sermo opere destruitur. prius semet ipsum corrigere debet. qui alios ad bene uiuendum
GG. studet monere. Nisi prius ipse faces ardeant. alium non succendunt. Pudet profecto pudet alius imperare. quod ipse nescit custodire. durum est quippe. ut qui nescit tenere moderamina uite sue iu
Ysidorus. dex uite fiat aliene. Qui negligit recta facere. desinat recta docere. Vera est illa que in uiuendi sequitur forma. Cum sacerdos nagit GG.

bona q loqt. ei etiã sermo subtrahit ne loq
audat q n opat. Sic p pphã dr. Peccatori
au dix ds. qre tu enarras iusticias meas
7c. Ois q uitiu ab aliq uult auferre. pus
semetipm corrige dbz 7 emdare. Sic cecus
n potest cecu duce. sic nec tu uite uiti
ata. uiciu alteri9 poti curare. Mun
da dbz ee man9 q alioz uult tergere
sordes. Qndo eni auditores dspiciunt u
bu. ligua etiã doctori loq ppedit. Cui
uita dspicit. restat u 7 pdicatio cteq
nat. Difficile e u pdicator qn diligit
æ etiã recta loqns libent audiat. Opor
tet u diligat q uult u audiat. Feli
ces st auditores q faciut bona q a ma
lis audiut pdicatoribz. qa bona q dicut
n st ipoz s; di. Laic q uult bn uiue
re. n asspiciat clericu male uiuen
te. Magna sacdotis gla. e rectitudo
subiectoz. Sepe ctingit u i nob bona
opa ab icautis hoib rephendant. s; q
teste i celo ht rephensiones hoinu
metiure n dbz. Sci uiri du pdicant.
ipa eoz pdicato dspicit. si eoz uitam n

nime scit. Copellunt uita sepe dre. ut
auditox suox ualeant uita mutare. Q
idigenti p̄ximo exteriore substancia
p̄bz. s; uita sua anequa n custodit. re
sua do tbuit 7 se pecco. i. diabolo. Hoc
qd min e obtulit auctori. 7 qd maius
e seruauit iniqtati. Q peccante uido
7 n arguo. csencio ei danationi 7 parti
cipo. Sic uerecundia laudabilis e i ma
lo. ita rephensibil e i bono. Erubesce
re eni malu sapiencie e. bonu u erubes
cere fatuitatis e. Duob modi dlinqim.
cu aut iniusta dicim. aut iusta reti
cem. Na si aliqndo 7 tacere culpa n
eet. p'l ha n dicere. Ve m qa tacui. Ille
dbz defensor ee ueritatis. q qd recte sen
tit loq nec metuit nec erubesc. Plat
subditu morti tdit. q corrige dbuit si
tacendo csentit. Pensare dbz doctor: qd
loqt. cui loqt. qndo loqt. qlit loqt. uel
qntu loqt. Scptu qppe e. si recte offera
recte au n diuida peccasti. Recte offe
rim. si cu bono studio bonu op agim.
s; recte n diuidim. si discrecione i bono

ope habent proponimus. Incauti sepe ad pec
cati finem ueniunt. Etiam quod pro solo studio
mercedis inchoatur. Verendum interesse quos
fortasse culpam admiserint. leniter argu
endus est. quia si asperi increpent. frangent pocius
quam erudiant. At contra inertes asperi atque im
pudentes si increpantur leniter fuerint.
ad maiores culpam ipsa lenitate prouocan
tur. Sic diuersa infirmitas diuerso eget
medicamine. ita homines diuerse nature
diuersa egent correctione. ut hic acrius fla
gelletur. ille uero in blandis uerbis persuadeatur.
que discretio quia non seruatur. hoc tempore
multi pereunt. Ad noua peccata noua
inuenienda est pena. Sola mens tranquil
la deum contemplatur. Hec discrecio debet
esse pastori. ne ad sublimia cor ten
dere. nec ad ima reuocare. Et rursum
interioribus crassescere. Cum maria
laudatur. martha non reprehenditur. Iusti
cia si non habet modum. in crudelitate cadit.
Sic peruersis culpa est peruersa agere. ita
rectori est culpa recta reticere.
Quia cum peruersa non increpat. eis per sui silen

ciu male faciendi licencia prestat. Pro
ipsa mens quando ex increpacione corripitur. sed
ipsa correctione fit deterior. et iam inmu
tationis iniquitate succendit. unde debuit
ab iniquitate compesci. Sepe officium predica
tionis assumimus. ut pro his fratrum utilitati
seruiamus. sed nisi placeamus cui loquimur neque
quis libenter accipit quod predicamus. Accepta
potestas. nec per formidine debet deseri.
nec ex libidine amplecti. ne quis per quasi
ex humilitate superbiat. sed diuine dis
pensationis ordinem fugiendo contempnat.
Imitatur diabolum quisquis ideo potesta
te appetit, quia quod est superna ordina
Aug. tione prepositus. sub esse fastidit. Valde ca ser
uendum est hominibus. ut dum bene facere incipiunt mo
dum et discretionem simul in proposimine ap
prehendant. quia sub specie eidem uirtu
tis se diabolus ingerit. Sepe dum bono
operi laus humana obuiat. mentem operantis
inmutat. quae quamuis quesita non fuerat tamen
oblata delectat. Sciendum est quia ne inmo
derati laudibus extollamur. plerumque miro
rectori nostri moderamine etiam detractionibus

lacerari p(er)mittim(us). Vix p̄dicator sin(e) aliq(uo)
t(ra)nsit admisso. Na(m) q(ui)lib(et) p̄dicans aut q(ua)n
tulacu(m)q(ue) i(n)dignatione t(an)git(ur) si c(on)te(m)pnit(ur).
aut q(ua)ntulacu(m)q(ue) g(lori)am si ab audientib(us)
ueneratur. Vn(de) (et) ap(osto)lis pedes loti s(un)t. ut aliq(ui)
b(us) paruo (con)tagio i(n) ip(s)a p̄dicatio(n)e (con)tracto
q(ua)si q(uo)da(m) t(er)rene collecto puluere mun
darent(ur). In q(ua)ntu(m) sin(e) pecc(at)o possum(us) ui
tare p(ro)ximor(um) scandalu(m) deb(e)m(us). Si aut(em) d(e)
ueritate scandalu(m) nascit(ur) utili(us) p(er)mit
tit(ur) nasci scandalu(m) q(ua)m ueritas relinq(ua)t(ur).
Q(ui) ideo peccante(m) n(on) obiurgat ne inimi
cus fiat. du(m) paret uoluntati n(on)
parc(it) saluti. Q(ua)ndo portas infirmitate(m)
fr(atr)is tui. n(on) te onerat pecc(at)u(m) ipsi(us). Plane
si (con)sencia. ia(m) tua te p(er)imunt n(on) alti(us).
C(on)sensio enim ad peccatu(m) alt(er)i(us) tuu(m) fit
peccat(um). P̄dicator eccl(esi)e simplicit(er) p̄dic(et). (et)
nec accurati sermo(n)is ostentatio(n)e
sua(m) q(ue)rat g(lori)am. s(ed) edificatione(m) p(o)p(u)li di
cente ap(osto)lo. Et si i(m)peritus sermo(n)e. lic(et) s(ed)
n(on) sciencia. Ho(c) ig(itur) ... uerbor(um) splendore. s(ed) oper
u(m) uirtute tota p̄dicandi fiducia po
nat(ur). (et) si p(er)suasus d(e) sermo. s(an)c(t)e uiuendo

pdicet. s; st qda q dclamatiois popa toti
facundie sue uirib concupiscit. & alei
ora pdicando ppsin di negligit. Delec
tabilit qsq; audit. qd assiduu cogita
tioib uoluit. Non oportet u ct epos 7 p
latos nros semam. qa nct eos s; ctra do
minu murmuram. sic moyses dix. Mur
mur urm n ctra me e. s; ctra dnm. Ipi
au plati n sua cogitent excellentia s;
sarcina. n inflet eos honor accept. s; exer
ceat eos labor iposit. n diligent dofficiu
dignitate. s; studeant suboneere. Quan
to maior uniqq; legis e cognitio. tan
to minor pecci excusatio. & tanto ma
nifestior puaricatio. Quicqd illici 7
pastori e phibere ne fiat. cogit se au
dire u fiat. utriq; cuenient. 7 unu
sa salua st. Te nec ds iuenit i plebe
qd puniat. nec sacdos pote habe qd
doleat. Qndo n phibet qui. putat qr
bn faciat. phibit. icip nolle facere.
Dm ht q bn uiuit. dm ht q fac q ds
GG. uult fieri. Cum uiciu uirtus puta
tur. sine metu culpa cumulatur.

Sit rector actione precipuus. ut uiam uite
subditis bene uiuendo denunciet. et grex
qui pastoris uocem moresque sequitur per exempla
melius quam per uerba gradiatur. Qui enim loci sui neces
sitate exigitur summa dicere hac eadem ne
cessitate compellitur summa monstrare. Illa namque
uox libentius auditorum cor penetrat. quam
dicentis uita commendat. quia quod loquendo im
perat ostendendo adiuuat ut fiat. Hinc
per prophetam speculatorem admonetur dicens. Super
montem excelsum ascende tu qui euangelizas
Sion. ut uidelicet qui celesti predicatione utitur
ima iam terrenorum operum deserens in rerum cul
mine stare uideatur. tantoque facilius sub
ditos ad meliora pertrahat. quanto per uite me
ritum de supernis clamat. Sed hinc recte agitur
cum lingua eius ex uita arserit. tamquam lucer
na que semetipsa non ardet. ea re cui sup
ponitur non accendit. Hinc de Iohanne ueritas ait.
Ille erat lucerna ardens et lucens. ardens
uidelicet per celeste desiderium lucens per uer
bum. Ut ergo seruetur ueritas predicandi. tene
tur necesse est altitudo uiuendi. Rector
semper cogitatione sit mundus. quatenus nulla

hc imundicia polluat qui suscipit officiu
ut in alieni quoq; cordib. pollutionis maculam
tergat. quia necesse est ut esse munda manus stu
deat. que aliena diluere sordes curat. ne tac
ta quoq; deteri inquinet. si sordida insequens lu
tum tenet. Hic namq; per prophetam dr. Mundami
ni qui fertis uasa dni. Vasa eni dni ferunt.
qui proximor. animas ad eterna sacraria perducendas
in sue conuersationis fide suscipiunt. Apud semet
ipsos ergo quantum debeant mundari conspiciunt.
ad eternitatis templum uasa uiuencia in sinu
proprie sponsionis portant. hinc diuina uoce
percipit. ut aaron pectore rationale iudi
cii uittis ligantib. inprimat. quatinus sacerdota
le cor nequaquam cogitationes fluxe possid
ant. sed sola ratio constringat. nec indiscre
tum quid uel inutile cogitet. quia qui ad exemplum aliis
platus est ex grauitate uite semper debet ostendere.
quanta ratione in pectore portet. V Nullum
omnipotenti deo tale sacrificium est quale zelus animarum.
Tali esse debet dispensatio regiminis ut is qui preest
ea se circa subditos mensura moderet quatinus
et ridens debeat timeri et iratus amari. ut
eum nec nimia leticia uilem reddat. nec i

66.

moderata severitas odiosum. Sepe enim sub
iectos frangimus dum plus iusto rigore iusti
cie tenemus, et sepe a discipline metu resol
vimus subditos si nostro regimini hylarita
tis frena laxamus. quia dum nos quasi licenter le
tos aspiciunt. audacter ipsi ad illicita re
solvuntur. Sed in rectori vult etiam lex de
beat timeri. necesse est ut ipse multum suum
conditori sine cessatione timeat. Illi enim
iniusti difficile delectitia credit. quod ad se parvo
re domini continue affligat a subditis scit.
Qui enim incessanti estu spirituali desiderium super
na appetit. valde dea indubium venit hinc quod
aliquando ante homines hylarescit. Debitum recto
ris est subditorum mala que tollerari leviter
non debent cum magna zeli asperitate cor
rigere. ne si minus et culpas accendit.
culparum omnium reus ipse teneatur. Nisi
enim et delicta singulorum emulationis spiritu
ferveat. nulla se in perpetuum absolutione
parat. Si ille dei dicitur qui ad ferienda vicia
zelo divini amoris excitatur. profecto se
esse dei denegat. qui in quantum sufficit vita car
nalium increpare recusat. Disciplina vel

mia multum destituunt. si una sine altera habe
at. Sed esse contra subditos suos in ee rectoribus debet et
iuste consulens misericordia et pie seuiens discipli
na. Miscenda est lenitas cum seueritate
faciendum ex utraque quoddam temperamentum ut neque
multa asperitate exulcerentur subditi neque
nimia benignitate soluantur. Hic dicitur aput
Virga tua et baculus tuus etc. Virga enim
percutimur. baculo sustentamur. Sit ergo dilec
tio uirge que feriat. sit et consolatio baculi
que sustentet. Sit zelus sed non inmoderate se
uiens. sit pietas sed non plus quam expediat
parcens. Compassio homini et rectitudo uicii
debetur. ut in uno eodemque homine et diligamus bo
num quod factus est et persequamur mala que fecit. ne dum
culpam incaute retineamus nostram percaritatem co
pati sed per negligenciam cecidisse iudamus. Plerumque
dignum est ut eosdem quos corrigimus tacita nobis co
gitatione preferamus. Illi namque per nos uicia
discipline rigore feriuntur. in his uero que ipsi
GG. committimus ne uerbi quidem ab aliquo inuectione
laceramur. Tanto ergo apud dominum obligatio
res sumus. quanto apud homines inulte pecca
mus. Disciplina autem nostra subditos diuino

v

iudicio tanto liberiores reddit. quanto hic
ex culpa sua uindicta non deseruit. Plerumque
a subditis etiam sancti uiri timeri appetunt.
sed quando ab eis de subditis deum minime ti
meri deprehendunt. ut humana saltem for
midine peccare metuant. qui diuina iu
dicia non formidant. Certum est quod ita sibi inui
cem rectorum merita conectantur et plebium
ut sepe ex culpa pastorum. deterior fiat ui
ta plebium. et sepe ex merito plebium mu
tetur uita pastorum. Sepe dominus ypocritam regna
re facit propter peccata populi. Sed quia rectores ha
bent iudicem suum. magna cautela subdi
torum est non temere iudicare uitam regencium.
Secundum merita subditorum tribuuntur persone re
gentium. ut sepe qui uidentur boni. accepto mox
regimine permutentur. sicut scriptura sacra de saule
insinuat. quia cor cum dignitate mutauit. Unde
scriptum est. Cum esses paruulus in oculis tuis. caput te
constitui in tribubus israel. Sic pro qualitatibus subdi
torum disponuntur acta regentium. ut sepe pro ma
lo gregis etiam uere boni delinquat uita pastoris.
Igitur dum salua fide res agitur. uirtutis est me
ritum. si quicquid prioris est toleratur. Deberet tam

aue a

humilit suggeri. si fortasse ualeat qd
displicet emdari. S; curandu summope
e. ne i superbia transeat. iusticie iordinata
defensio. ne du rectitudo icaute diligit.
ipa magistri rectitudini humilitate amit
tat. ne eu s pce qsq; dspiciat. que for
tasse etingit. ii alia accioe reprehendat.
Difficile ise qsq; inetata superbia dphen
dit. qa hi uiciu qnto magi patimr tan
to min uidmus. Exhibenda e pui. asperitas
iostensioe. caritati inte. ii 7 dura gstensio
dlinquente choerceat. 7 capitati custo
66. dia. nicede mansuetudini namittat.
D yamitti ordine bn uiuendi. rectitudi
ne pdis loqndi. qa du men terrena amori
sep intendit. dtreni sep loqt. Vn fit u
cu pastor p abrupta gdit adpcipiciu
grex seqtur. Nemo magi i ecclia noc 7.
q qi puise agens nom l ordine scitati
ht. Ignominiosu ualde e sacdoti l qlib 7
magist. si te qrat discere cuqstione
dbr enodare. V Cuiq, q displicet adi ttce
66. dndi mittit. irat animus iudici adde
tiora puocat. Stultu ualde e si illi pla

cert cupim qs n placere do scim. Illa bo
na n cora do accepta st. q maloru admix
tioe maculant. Vn salomon. Qui i uno
offendit multa bona pdit. Nisi pm ho
imagine di ipse peccando uiolasset. ne
qq hoi hoi subiect eet. qa qui ritio cu fe
cisset ds hoine ad imagine & similitu
dine sua nat pst hoib. s; dnamini pisci
b mari & uolatil ib; celi & bestii tre.
postq u peccau nit hoies iniqua rixe
& seminariu dicordi e crescere cepert.
ad cpmenda puox hoi nu isolentia p
posuit ds hoib hoine ut q s amor di n p
uocabat ad bonu. salte tim or choer
cer & amali. Ia u xanoru tepori b diuina
puidentia ordinauit. ut eet i eccl'ia
di n solu pastor & pontifex s; etia i secto
pnceps. ut iste eccl'ia di iubi istat. & ille ar
mis dfendat & qd iste n pote corrige ubo
ille feriat gladio. & q nolunt ecclasticā
suscipe diciplina amali phibeant p po
testate regia. & q potestati di n st sub
diti mundani legib cstingant. Et ido
dbemus xanis pncipib; ee subditi. & n

cor̄ uoluntatē di nob imperent obedien
tes. n̄ iuxta saluatoris pceptū reddam q̄ st
cesaris cesari & q̄ st di deo. Un apl's nos admon&
dicens. Omib potestatib sublimiorib subdi
ti estote qa n̄ e potestas n̄ a deo. Q̄ au st a deo
ordinate st. & q̄ potestati resistit di or
GG. dinationi resistit. Pastor q̄sq; l' absolue
re idiscrete. l' ligare timeat. qa ligan
di atq; soluendi potestate se puat. q̄ hac
psui uoluptatib. & n̄ psubiectoꝝ meri
ti exercet: fit n̄ ipē ligandi & soluendi
potestate se p uet. q̄ hac psua uolunta
GG. te. & n̄ psubiectoꝝ morib exercet. Au
disti fortasse. aliq̄s maligni nois sacdo
tes cū domo sua q̄. q̄. anathematihasse
peccantiū. S; si essent itrogati. forsi
tan idoneā id redderent ratione. Ego
au si q̄s a me q̄rit utm recte fiat. q̄d
ei respondeā n̄ inuenio. Q̄ excomunica
tio iniuste facta excomunicati n̄ noce
at. lic& sit timenda ad correctatione hu
GG. Aug. milit postulanda. Illud plane n̄ teme
re dixeri. q̄d si q̄s q̄ fidliū fuerit ana
tematihat iniuste. ei poti oberit q̄ fac

q̄ ei q̄ hanc sustinet: ł vileyū met̄ ami ł sipli
trere. q̄ p̄missa s abutit̄ potestate. ci pp.
Si sac̄dos sciat p̄certo aliq̄ reū ee ali
cui c̄mini. ł si etiā reus ei h̄ c̄fessus fue
rit. 7 h̄ ille em̄dare noluerit. n̄ iudici
ario ordine p̄sit c̄pbare n̄ d̄bz eū noīa
ti nec publice nec p̄uati excōmunica
re. sic nec xp̄c usq̄ legit̄ iuda noīnati
arguisse. s; indistīminate. vn̄ ut unū me
tditurus ē. V̄ patet macula c̄iugatorū sa
c̄dotū nob̄ n̄ cohērere. q̄ diu n̄ p̄sum̄ eos
c̄uincere. ł iudīm̄ idicu ssos ee. 7 iter̄i scim̄
eos ī palea ī ecc̄lia ee. 7 tam̄ p̄lic7 nob eo℞
officia uitare q̄d ex h̄ p̄sum̄ pbare q̄d dn̄s
ihc xp̄c q̄ nil poterat latere. n̄ suspendit
iuda ab officiū dignitate q̄uis sciret eū
fure 7 sui futurum tditore. Q̄ d̄ q̄de ea ca
fec. q̄d q̄ accusari 7 ec̄ copbari d̄fugit. 7 ido
q̄a c̄fiteri noluit. G̃ sac̄dotes huiusmodi
n̄sit uitandi. q̄ adusq; sit corā iudice
c̄uicti ł sua spōte c̄fessi. Q̄ d̄ vitē c̄fici
unt cop̄ dn̄i. 7 q̄dq̄ d i h̄ officio faciūt fir
mū 7 ratū c̄firmat oīs catholica ecc̄lia.
Ita ligare 7 soluere pote aliq̄s eo℞ n̄ min

q sanctissimi pbri. V. Uere credere et indubi
tanter scire debemus istam catholicam ecclesiam
in catholica fide hoc misterium celebrari. ubi ni
hil a bono maius nichil a malo minus perci
pit sacerdote. nichilque aliud quam caro xpi
et sanguis dni catholice consecretur. quia non
merito consecrantis sed in uerbo efficitur creatoris
et in uirtute spc sci in caro xpi et sanguis non
d aliquo q de spu sco creata esse uera fide cre
dant etiam spirituali intelligencia degustetur.
tur. Si enim in merito esset consecrantis. non ad
xpm pertineret. Ita sicut hic est qui baptizat. ita
ipse est qui per spm scm hanc suam efficit car
nem et transfundit sanguinem. V. Q d pbri
excomunicati l heretici l scismatici pos
sint dnicum corpus consecrare. Possunt. sunt ordinati
etiam si excomunicati l heretici l scisma
tici sint. presbiteri qui offert bene consecrant
dnicum corpus. sed si ipse l aliquis cum comunicans
sciens eum tale esse suscepit. iudicium su
mit. nescientibus autem nichil hoc. si parti
cipati fuerint nocebit. Eadem senten
cia de epis excomunicatis datur. siue symo
niacis. l hereticis. qui bene sacros ordines

ignorantib(us) dare p(otes)t. Adhuc uob(is)
infirmitati confusione iacentib(us) p(ro)beri
n(on) deb(et) (et) auctoritas p(re)dicationis. S(ed) cu(m) iam
i(n) bono op(er)e surgim(us). cu(m) ia(m) recte stare
cep(er)im(us). dignu(m) e(st) ut ad luce(m) alios i(n) p(re)di
catio(n)e mitti debeam(us). Q(ua)nta cura
(et) sollicitudine d(omi)n(u)s de his habeat q(ui)
tota(m) sua(m) spe(m) i(n) eo ponunt. manifestat
cu(m) dic(it). Videte ne co(n)te(m)pnatis unu(m) ex
his pusillis. Q(ui) eni(m) pusilli (et) humiles i(n)
hac uita p(ro)pt(er) d(eu)m s(un)t. neq(u)aq(uam) co(n)te(m)pnendi
s(un)t. pusilli eni(m) s(un)t q(ui) cora(m) oculis suis hu
miles (et) despecti s(un)t. De q(ui)b(us) saluator in
euang(e)lio ait. Nolite timere pusillus
grex q(ui)a co(m)placuit pat(ri) u(est)ro dare uob(is)
regnu(m). Q(ui) s(ed) q(ui)s (con)tales scandalizare
n(on) metuit. offendit d(eu)m q(ui) habitat i(n)
illis. sic ip(s)e p(er) p(ro)pheta(m) ait. Q(ui) tangit uos
q(ua)si q(ui) tangit pupilla(m) oculi mei. Et iteru(m).
Nolite tangere xp(ist)os meos. (et) i(n) p(ro)phetis meis
nolite malignari. De q(ui)b(us) adhuc ualde
dulce e(st) q(uo)d subinfert quare n(on) sit co(n)te(m)p
nendi. Dico eni(m) uob(is). q(ui)a angeli eor(um) i(n) celis
sep(er) uident facie(m) pat(ri)s mei q(ui) i(n) celis est.

Ihoc loco addiscim. q unqsq; fidliu
anglm ob sui custodia dputatu habe
at. q 7 eu i teptatoib dfendit. 7 i uir
tutib iuuat. sic apls i epla sua adhe
breos ait. Sut administ toru spc imi
nisteriu missi pp eos q hereditate
capiut salutis. Et psalmista d iusto qli
bz dic. Anglis suis ds mandau d te 7c.
Vn 7 d pet i actib aplox legit. Q cu ab
anglo d carcere educt ianua pulsare
cepisset. fidles q cuenerant dicebant.
Non e pets s anglz eius. Fit plerumq;
ut du rectoris aim aliena teptamta c
dscendendo cognosc. auditis teptatoib
etia ipe pulset. S; hec neqq pastori ti
mda st. qa ds cuncta subtilit pensante
tanto facili a sua eripit. qnto micor
Aug. di aliena teptacoe fatigat. Peni
tencia uera e. pcta flere. 7 fleta ul
teri n cmittere. Memor esto
un excidris 7 age penitencia 7 pma
opa fac. Memor esto un excidris. i.
aq gra separat sis q pus in cunct
splendore scitatis fulgebas. Et age

GG

penitencia. pro eo quod me dereliquisti et
penitus amore tanquam mulier adulterium
suscepisti. Et prima opera fac. i. redi iam
more pueris [illegible]. Sin autem penitencia et pro
sciencia [illegible] moue
bo candelabrum tuum de loco suo. i. moue
bo te de loco tue uirtutis et de societate
fidelium. Notandum autem quod non dicit eiciam can
delabrum tuum, sed tantum mouebo. quia uidelicet
qui peccat. tamen si perfectam egerit peniten
ciam non amittet pristinam dignitatem suam aut
gradum. Unde petrus licet negauerit christum
non perdidit gradum apostolicum. Et hoc dicam
sub exemplo. Si enim aliquis hominum qui pec
catum admittit in conspectu hominum de loco
suo mouetur. At tamen si cito per peniten
ciam surrexerit. non mouetur. quia licet per pec
catum in conspectu hominum moueri uideretur.
tamen quia in presciencia dei surrecturus erat
non mouetur quia nequaquam minoris sanctitatis
locum habebit si perfectam penitenciam
egerit. Videte quantum fleret profuerit
petro. Antequam fleret lapsus est. postquam fle
uit electus est. et quam ante lacrimas purgari

cator extitit. per lacrimas pastor assumptus
est. et alios regendos accepit qui prius semet ipsum
non rexit. fidelior enim factus est postquam fidem
perdidisse confleuit. atque ideo maiorem
gratiam reperit quam amisit. Tanquam enim
bonus pastor tenendum gregem accepit. ut in
quo sancti infirmus fuerat fieret omnibus fir
mamentum. et qui ipse interrogationis tempta
tione negauerat. ceteros fidei stabilita
te fundaret. Et ideo non iam conspici debet
quicquid fuit qui iam cepit esse quod non fuit. quia
nimirum ante acta uita deus non iudicat. quan
do post tanta peccatorum respectu superne pi
etatis illustrat. Ve illi quem nec timor
ad penitentiam humiliat. nec spes ad
superna premia exaltat. Omne peccatum
quod emittitur si penitendo citius corrigitur.
iusto iudicio omnipotens deus obligatam peccan
tis mentem. in culpa alta permittit cadere.
ut qui flendo et corrigendo noluit munda
re quod fecit peccatum. incipiat peccato cumu
lare. et hoc est peccatum negligencie. Quamdiu
diu est homo in criminalibus peccatis et in uolun
tate peccandi bonum opus facere non potest.

66.

66. An oculis omp̄is nulla iusticie l' pie
tati st opa q̄ corruptiōis ↄtagio mon
strant̄ ee īmunda. Nullū pecca sua
q̄ntacūq; i dsperatione dp̄mant. q̄a
maior ē potencia medici q̄ magni
tudo langūori nr̄i. Ve peccatori q
p qua usu peccandi induruit. nullo mō
corripientis stimulū sentit. Mentis ma
licia necessitate n̄ tollit̄. s; sponte.
Regnū celoȝ uim patit̄. Vehi dicit. Johs.
e q̄ subito d nequcius sui ↄusi ad dn̄m ra
piunt q̄si p uim regnū celoȝ ulat
lece. ᵹ maria. ᵹ paulus. Certam peni
tencia n̄ fac n̄ odiū pecci ᵹ amor dī.
peccatū cū dsperatiōe certa mors ē. Non
pot ee pecci ↄfessio ᵹ punitio pecci in
hoīe aseipo. Cū q̄sq; ↄ irascit̄. ᵹ ē dsplic.
sin dono spc sci n̄ ē. Est eni spc scs i ↄfiten
te. Justicia pfecta ne n̄ i anglis. ᵹ nux
i anglis si deo ↄparent. Non ē pnici
osū in plio uulnerari s; p uulnus ac
ceptum dsperatiōe curandi medla
ulceri dnegare. Non ē gue cadre
luctante. s; iacere dieclū. Non pug

zanti e n uulnerari. Sic lubricu gen
e nata mortali facile cadens. ita ue
locit resurgen. Desperare semel lap
sum. nichil e aliud q dre. q ceciderit
n resurgant. Siqs teptatione paci
ent tulerit. magnu extra uindemiat
fructu. Sic paciencia duo bona cfert.
sic ipaciencia duo bona aufert. Na
pacienti hoi retribuet qd pdidit. 7 isup
gra di pq pacien fuit. Inpacienti v au
get. 7 gra di aufert. Oms sci p pacien
cia regna celor meruert. Mente ds re
qrit in corde. n pecc une qntitate.
Oportet nos assidue pcor recodari de
lictor. etia eor. p qb uenia csecuti su
mus. ii ituentes q ingente modu dbi
tz nob remisit ds. 7 ampli eu dilige
psim. 7 uerecundia pudoreq; cspice
re. atq; ex his corde cpungi. Duru e
nob icipe ben gustari. s; pq iceperim
7 gustauerim. dulcescit. 7 ipe ds nob cu
collaborat. In cassu qppe bonu agit si
an tminu uite dserat. qa 7 frustra uelo
cit erit. q p vq ad meta uenia dficit.

Nesci qa maior .t. merces augetr qndo
n spe mcedi gratis. s; studio placendi do.
Aut n uids qm rap hoigs illi maxime
famuli diligunt. q n ta accipe aliqd a
dnis q placere 7 obedire eis gestiunt.
Nemo carnaliu amator etiam sup
modu isanies ita exardscere pote i
amore dilecte sue, sic ds effundit in
amore aiaru nraru. Diuinu me
ret esiliu q n pcipitat sui. s; di ex
pectat. Sepe diabolus cu pparata adto
lerantia mte uidrit qd ab ea maxime
diligat exqrit 7 ibi scandali laqos in
serit. nq maga res queq; diligit. eo
pea facili paciencia tbet. Meli e unu
malu tolerasse. q p ipaciencia uni ali
ud malu pei pmeruisse. Sepe q tep
tationis certam supare n ualuit, sua
oterius securitas strauit. Necesse est
ut p teptationu uulnera robusti sur
gamus ad certamina. Na qs pugnat
qui n impugnat. Bona malus credre
n pote l exgta. bonus u mala difficili
credit. Omnis malus aut ido uiuit u

corrigatur. aut ideo in bono per eum exerceatur.
Ad uirtutes difficile conscendimus. ad uicia
sine labore dilabimur. Sic assiduitas fami
liaritatem. sic familiaritas contemptum parat.
Melius est rem familiarem minui. quam animae sa
lutem perire. Sermo uanus uanae conscien
tiae index est. Qualis sermo ostenditur. tali
ter animus comprobatur. Paulatim crescunt ui
cia. et dum parua non cauemus in magna pla
bimur. Frustra quaerunt ab eo uirtutes. qui
nondum uicia expulit. Prestat magnum
ueniae fiduciam latro ille uenerabilis.
qui ideo uenerabilis quia latro. Nam latro ex cru
delitate. uenerabilis ex confessione. Latro iste
cruentis manibus abstractus a fauce itineris.
suspensus est in patibulo crucis. ibi confessus.
ibi sanatus est. ibi audire meruit. Hodie
mecum eris in paradiso. Posset deus etiam nobis non petentibus
uulnera animae nostrae sanare. et ad bonitatem
nos inuitos adducere. sed hoc facere non uult ne
uoluntas nostra diuinis laudibus defrauda
tur. sed in bona nostra uoluntate quam ha
Salemon. bemus deo inspirante. laudem et meritum
apud deum possimus habere. Filium sine lac

lauerint peccatores non acquiescas. Peccato
res enim iactant. cum laude perpetranda mala blan
dimenti inferunt. laude perpetrata fauoribus extollunt.
Peccatum quod per penitenciam cito non deletur.
aut peccatum est et causa peccati. aut peccatum
et pena peccati. aut peccatum simul causa et
pena peccati. Vix admittit aduenientiam qui
notum habuit delinquendi. Digne dicitur iustus qui
pronuncians peccatum suum remitti postu
lat. Peius est amisisse salutem quam non
habuisse. Stulto suadere quod bonum est
laboris est maximi. Quia ex carnis blan
dimento multa peccamus. ex carnis afflic
tione purgemur. Vera ad deum conuersio in ul
timis posita. uite est potius estimanda
quam tempore. Numquam est sera conuersio propheta as
serente. Cum conuersus ingemueris tunc sal
uus eris. Septies cadit iustus et resur
get. Si cadit quomodo iustus. Si iustus quomodo
cadit. Sed iusti uocabulum non amittit
qui per penitenciam semper resurgit. Vnius
cuiusque casus tanto maiori est criminis.
quanto ante quam caderet maioris erat uir
tutis. precedentium namque magnitudo

uirtutum. crescit ad cumulum sequitur d
electio. Quanto quis sublimior est tanto ma
gis scelera leue peccatum ei quae est crim.
peius est sub dei uiuere professione. et uolun
tatem habere peccandi. quam si quis ignoraret
deum et contaminatione uiueret. Admonendi
sunt qui in hoc mundo prosperantur. ut sollerter consi
derent. quod presentis uitae prosperitas aliquando
ideo datur. ut ad meliorem uitam prouocet.
aliquando uero ut in aeternum plenius dampnet. Fit
plerumque deo gratior amore ardens uita
post culpam. quam securitate torpens innocen
cia. Extra cognatos ac proximos quisque de
bet fieri. si uult parenti omnium ueri
Orig. coniungi. Debemus copulam terrene cognati
onis agnoscere. sed tamen hanc cum cursu
iustitiae impedit ignorare. Quatinus fidelis
quisque in diuino studio accensus nec ea
quae sunt in infimis coniuncta despiciat. et hanc
apud semetipsum recte ordinans summo
amore transcendat. Ille deum scire fa
miliariter appetit. qui pro amore pietatis
nescire desiderat quos carnaliter sciunt
Si uolueris penitenciam agere. seque

gare te dbes a consorcio peccatorum. l' com
niu malorum. ⁊ fugere i alio loco in p̄fec
te agere dbeas. V. Non peccat ser
uus di. si secesserit i aliu locu uidens
forte furore p̄sequentiu se. aut q̄ren
ciu i malu anima sua. Videret aut
s seruus di peccare si faceret. n dyscisa
ciendo pcessisset. V. Valet itdu cusis
p aie salute mutatio loci. Plerumq; eni
du mutat loc. mutat ⁊ mentis affect.
Congruu e eciam ide corporalit exel
li u q sq; illecebris dseruiuit. p'a loc u
pue qsq; iuxit. h i aspectu mentis oppo
nit. qd sep ibi cogitauit l' gessit. V. Si
Aug qs raptor ea q rapuerit psoluere n pot.
si penituerit i fin uite ei uiaticu dne
gari n dbet si q̄ntu potuit reddidit.
Si u p h l' p aliq alio malo excomunicat
fuerit. i exitu uite ea i q̄b e salutis
scil uiaticu ⁊ cfessio. ⁊ si penitens sea
petiens e n sit et dicenda. Ca u i q̄b nic
hil salutis dpn. sic e cimiteriu ⁊ alie
sollepnitates q solent ... fieri i exeq
dfunctorum p'st eis dnegari. i alu de

trtant cu ipsi nil noceat ysti h in care
re. Non dimittit peccatu n restitu
at ablatu, si restitui pot. Ite aug. Q'
alti re sua iniuste 7 uiolent subtrax
it du ea retinet si redde ualz peni
tere n potest. Quomodo igit res ppt qm
peccatu e n redditur n agit penitten
cia s; fingit. Que ratio simul e i furto
7 i usura. Reuera q ben csideraut ag
noscit qd n dica laicis s; etia sacdotes
una die sin penitencia ee n dbeant.
Na sic nulla dies e i q ho psit ee sin
pecco. sic nullo die debz ee sin satis
factiois remedio. No solu ppeniten
cia aniicusse ho sequare dbz s; y an
penitencia, du san e qa nesc si ipam
penitecia psit accipe 7 cfiteri do ac
sacdoti pecca sua. An penitecia ben
uiuendu e 7 ps penitencia meli. s; neq
dipis cminalib; q. libz magnis re
mittendi i sca eccla di mia dsperan
da agentib; penitencia scdm modu
cuiq; pec sio cati. In actioe au peni
tencie v tale qd cmissu e ii isq

emisit a xpi gracia corpore separet. n
ta esidandu e msura tepori q dolori.
Cor enim cōtritu 7 humiliatu ds n sper
nit. Ergo q egerit uera ec penitencia
7 solut fuerit aligamto q erat cstrict
7 p penitencia bn uixerit. p reccilia
tione cu defunct fuerit ad dnm ua
dit ad reqe uadit. regno dī n p ua
bit a p p lo diabolī separabi r. Qs
qs aut posit i ultima necessitate egritu
dini sue acceperit penitencia 7 mox
reccilia exierit d corpore fateor uob
si secur hic exit ego nescio. Penitencia
dare possu securitate aū dare n pssu.
Nuqd dico qa dapnabit. s; nec dico qa
libabit. Nō psumo n pmitto. p r sus de
dī uoluntate nescio. Vis aute a dubio
libari. uis qd icertu e euadre. Age
penitencia du san es. qa si sic agis se
curus esto. qr penitencia egisti eo
tepore q peccare potuisti. Si au te
uis agere ipsa penitencia qndo ia
peccare n potes. pecca te dimiserit
n tu illa. Qndo corrigeris. uel qndo

mutari. cuius iqs. Ecce qtien dicis
erga eius. factus es corruis. Ecce dico ti
cu facis uoce corruina occurrit iti
ruina. ¶ Confessio q soli deo fit q
iustor e. pecca purgat. ea u q sacer
doti. docet qlit ipa purgentur pec
cata. Ds naq salutis 7 sanitati auc
tor 7 largitor. plerumq hac p se 7 sue
potentie inuisibili administratioe.
plerumq medicor opatioe. ¶ Peccato
res p culpa aduita cusi. sic ditant uir
tutib sic illi st diuites q cadre uita
uert. Vn dns. Cinere sic pane man
ducaba. q sic penitentes recip n ust
¶ Sut plerumq q n facile ad dm couertunt
n aut infirmitate aut paupertate aut
aliq necessitate constricti fuerint.
De talib psalmista ait. Cu occidret
eos tc qrebant eu. 7 sic p pphetam dr.
Tantu m sola uexatio intellectu da
bit auditui. Nonnulli eni electi pecca
nis desideria currere festinant. cu
66 amatorib mundi comune iselo iu
ta ducere. s; oculis diuine mie eo

impia actiones puenien. alio ifirmi
tate affligit. alio paupertate attenuat.
alio variis necessitatib coangustat.
7 diu post flagella ad dm ueniunt. qsi
ad eum uiui ei itre cpellunt. De talib
p pphta dr: In uirga 7 flagello castiga
beris filia syon ut n discedat zelus
meus a te. Iniqtas e q 7 anomia dr. que
ct lege di fit. Ha nomos lex. anomia v
qsi sin lege. Et dr iuqtas mtis acerbitas.
du malu corde ccipit. peccatu e pperttio
mali. Iniqta au 7 peccatu ita distinguit
qd iuqta admtis acerbitate sive duri
cia refert ut dixim. peccatu au ad plap
sione corpori. Malicia e fraus. aut astu
tia. qndo uidl aliud cord gerit 7 aliud
ore pfert. Cogitatio pue mtis. malicia
dr. Malicie uo tu l opus. malignitas ap
pellat. Hoc au distat it iniqtate 7 pec
catu ut qda uolt qd iniqtas sit cogita
tionu. peccatu opu. Qda & dicunt
iuqtate ee qd ctra lege cmittit. pecca
tu qd ct nata 7 e scientia s; i differenter
unu p alio ponit. Quo calliditas antiq

hosti i hac parte tepido decipe solet xpiano.
u qb suadet culpa. longa pmittat uita.
qsi isenectute l' indecrepita etate peniten
do diluant. qd iadolescentia l' iuuentute
emiserit. necesse e. iqhora nre uocatiois
ignotum. omi tepore ibono ope parati sim.
7 huic deceptioni opponenda uarieta hu
mane editionis. Et qa ignoram qs ex nob
ipueritia. qs iadolescentia. qs iuuentu
te. qs idecrepita etate abhac uita uocand
sit. sic omib icert e exit. sic cert debet
ee ibono ope aim. ppt id qd ait dns. Et uos
estote parati 7c. Non qrit in xpiano
iniciu boni opi s; finis. qa de fine suo unqsq;
iudicabit. Sut eni q ben icipiunt 7 male
finiunt cuersatione sua sic iudas pmo
apls 7 pea pditor dni 7 facti sui cscius la
queo se suspendit. Paulus male cep s; ben
finiui. pmo psecutor pea pdicator. Virt
boni opi e pseuerancia ipo dno dicente. Q
au pseuerauerit usq; ifine hic saluus erit.
Non g q ceperit bonu s; q pseuerauerit
ibono hic saluus erit. Q multu mali st
nulla paciunt pugna qa caro adusus spm

xvi

triumphauit. Hec p̄ ferti paciunt᷑ pugnā
q̄a carnē sua captiua tenent. Melius
ē pati malū q̄ facē. Nā ex passiōe uita etna.
ex malefacto ignis etnus. Xp̄c sepe
sp̄m suū subtrahit inuocanti se ut diligen
cius querat᷑. Sepe reddidi filio qd̄ irat
pat᷑ moriens abstulit. Vnde in p̄phetis to
ciens dr̄. h dic dn̄s. q̄r sp̄c s̄cs descendebat
in p̄pheta. et rursus recedebat. Et q̄ndo
dr̄ h dic dn̄s. ostendit q̄a sp̄c s̄cs q̄ re
cesserat rursus ueniebat. Q̄ndo
irascim᷑. q̄ndo dt̄rahim᷑. q̄ndo t̄sticia ha
bem᷑ q̄ ducit ad mortē. q̄ndo cogitamus
ea que carnis st̄ sp̄c s̄cs recedit a nob̄.
s; quando aliqd̄ boni cogitamus. sp̄c s̄cs
nobcū ē. Odiosa u̾ba omnino audienda
n̄ st̄. et si uera sint ne mala uoluntā le
tet᷑ ex iu̾ndicta. q̄a sepe uenenū sub
melle latens solet᷑ inimicis p̄pinari.
sic odiū sub sp̄e iusticie. Amicus diu
q̄rit᷑ uix inuenit᷑ difficili seruatur.
Du uentris ingluuies p abstinencia
restringit᷑. ire inpaciencia agri dāpnat᷑.
Non cib̄. s; appetitus in uicio ē. un̄ et lau

ciores cibos plerumq; sin culpa sumim9. 7
abiectiores n sin reatu c sciencie de
gustam. Sciendu v e qa sic uolupta
sub necessitate se palliat. u uix ea
pfect9 qsq; discernat. Qe libi delicie
7 qlib3 potus si absq; dsidrio pcipiant
nichil officiunt. S; multi abstinent
aqdrupedib9 7 fruunt altilib9 7 piscib.
illi uident n mutare dlectacioes sui
corporis n resecare. Et multi abstinent
a uino 7 medone. s; ceruisia i ebriant. 7
nesciunt qa qd i uino uitauert i cer
uisia cmisert. Cibus 7 pot n e i ndict.
s; carnales ccupiscencie. Ds eni omia
ad humanos usus istituit. Sic abstine
re. l ieiunare. l orare dbemus. u nos n
ieiunandi. l abstinendi. l orandi neces
sitati subdam9. ne ia n duoti. s; i uitu
uoluntaria faciamus. ¶ Qos ds iet nu di
ligit aliqndo ad tep drelinqt. Na rursu
ueniendo adiuuat. drelinqndo pbat.
66 donis firmat. tbulatioib9 teptat. ¶ Non
nuq. pei e mendaciu meditari q loq. Na
loq plerumq; pcipitacio is e meditari u stu

diose puitati. Tanto nc plat diligen
ti a uob e dicuciend. qnto pea n repehen
dend. s; ab omib eqnimit e tolerand.
Non e sanu csiliu u frs t ordinate
cmissos iordinate relinqs. s; oportet
u bono ubo 7 exeplo ad meliora pmoues.
malo corrigendo tgleres. oms comunit
ames. Sic q inuitat renuit. qsit refug.
sacs altarib e admouend. sic q ult aut
iportune se igerit. pcul dubio e repel
lend. Cu i alus accusatioib accusa
tori 7 testiu inocentia grat. ad isimu
atione tn symonie & ifames psone ad
mittunt. Si utq; iurauerit qd an fi
nita causa a carnali 9iunctione se
imunes custodiant; Porro eo q ecclam
emert. si psona tali fuerit qua uita co
mend 7 i monasteriis t canonici regu
larit insui uiuens honoris officio mi
cordit cdscendndo ministre ccedim
absq; tn scox canonu piudicio; Ne
aqua ultra mia parcentis libat. quo
semel i locis penalib iusticia iudicanti
dapnat; Et sic ifernus eos qs semel recip

numquam restituit. sed semper retinet. ita uerus
Christi amor quem semel acceperit numquam di
mittit. Vnde per Quis nos separabit. In die iu
dicii non erit locus impudentie. nec negan
di facultas. cum omnes angeli et mundus ipse
testis sit peccatorum. neque post in die iudicii
aliorum uirtutes uicia subleuare. Vnus
quisque pro semetipso sollicitus erit. et pro suis
operibus quisque mercedem recipiet. Post iu
dicium diem bonorum operum et iusticie occasio
non relinquitur. Non potest fieri secunda uice
renouatio per lauacrum baptismatis.
Ita sicut Christus semel mortuus est et semel
resurgens iam non moritur. ita semel gratia
baptismatis agenda est. nec potest iterari.
nisi dubium fuerit. item nam quis captus ab
hostibus. sit baptizatus. Sancti patres qui ad
uentum domini precesserunt. licet iuste et pie
uiuerent. non statim carne soluti ianuam reg
ni celestis intrauerunt. sed infernalibus tenebantur
locis. quamquam non in penalibus. teste beato Ia
cob. qui ait. Deducetis canos meos cum dolore
ad inferos. Hinc per beatum Iob dicitur. Scio domine
quia morti me traditurus es. vbi constituta est

omis dom uiuentiu. ⁊ si infernu dsc
in me libabi. Nob au qp dni icarnat. cre
dim magno munere donatu e. ii si pfecte
uiuimus absq; ulla dilatioe carne solu
ti. uita etna pcipiamus. Sic osueta nat
ratioe nasci dicim cu dicto matis imun
du pgredim. sic fidl aia spitalit nasci
credit. qndo erumna hui uite ad ba
ta uita tnsire meret. Un mos ecclastic
obtinuit. u dies batoz mrm siue cfessoz
qb d hac uita migrauert n funeba s; na
talicia uocem. qa tc felici uite cepert
cu p mortis ubra ad uita etna pueni
re meruert. Sub maiori mysterio
colunt octave scoz qm festa. In festi gru
nil aliud itelligim n qd cogaudem sci
tati eoz q in celi recipi meruert. In
octauis u illud celebm qd i octaua q
sigt totu euu p die iudicii plenu gau
dium habitui st resuscitati ⁊ nos cu
eis duplici stola uestiem. Id circo
octaua die poci qm aliu p festu cele
bram. Neq; negandu e defunctoz aias
pietate suoz uiuentiu releuari.

cu p illis sacficiu mediatoris offert. t elemo
sine i eccl'a fiunt. s; eis h psit. q cu uiue
rent h s u pea psent pdee meruert. Est
eni qda uiuendi modus ta bon u n req
rat ista p morte. ita malus u ei n psint
ista p morte. Est eni talis i boni. u h n
reqrat. 7 est rursus talis i mali. u nec hi
ualeat cu h uita trsierit adiuuari. Qre cir
ca hic ome meritu cparat. q psit p hanc ui
ta releuari qspia l guari. Nemo au se spe
ret qd hic neglex cu obierit pmereri. Cu
g sacficia siue altari siue qrucuq; elemo
sinaru p baptizatis defuncti omib; offe
runt. p ualde boni graru actiones st. p n
ualde mali ppitiationes st. p ualde mali
etia si nulla st adiumta mortuor q les
cuq; cosolatioes uiuor st. Qb au psit.
adh psit u sit plena remissio. aut certe
tolerabilior fiat ipa dapnatio. V Re
dime te ho du uiuis. du pciu habes in
manib redime te. Na si te mors amara
ta pueneit. uita simul 7 pciu pdi
disti. Nemo te fidelis redimet. qa
te redimere noluisti. Notu.

INCIPIUNT. EXPOSITIONES. SCI. HIERON

Primis querendu e omnium libr temp. loc. psona. et
q're n xii. evangl recipiant n q'tuor. Q'a tot
mundus ex q'tuor elementis e. id e celo. terra. igne. a
qua. p celu ioh ostendit. q'a sic celu oma supat. ita
et ioh q dic. In pcipio erat vbu. p matheu. terra
q dixit. lib generationis ihu xpi. p luca ignis. q
dix. Nonne cor nostru ardens erat. p marc aq q
dixit. Vox clamantis i deserto. id e q'tuor flumi
na de uno fonte. Q'a tuor euuangla d uno fonte
xpo. Fyson i sufflato sic ioh. Geon uelocitas
sign math. Tygris felicitas sign marc. Eufra
tes fertilitas sign luca. Irrigant mundu id
e ecclam. et significat iiii uirtutes id e prudentia
temperantia. fortitudine. et iustitia. Et sic pa
radysu irrigant q'tuor flumina. sic et cor
nostru hec iiii uirtutes. Et homo ex iiii elem
tis cosistit. ex aere. igne. et aq. et tra. ex aere fla
tus. ex igne sanguis. ex aq flegema. ex tra cor
pus. p caput celum i tell u sunt duo lumina
ria. pectus. cor. uent. aqua. pedes. tra. Ite
ada a q'tuor littis iiii stellae nom accep. id e
Artos. Dysis. mysibrio. anathos. ista iiii sign
iiii euangelistas. Et sic de ada ois homo nascit

BIBLIOTHEK DER
ST. NIKOLAI

tra p̃ iiii ewãgelistas om̃s ad fidẽ uenirũt. ht
arca noe q̃drata leg̃. ex lignis facta. longitu
do ccc cubitor̃. latitudo .l. altitudo xxx. in uno
cubito cõsumata. signĩf ecclam̃. p̃ iiii ewã
gelistas. longitudo spes uite et̃ne. latitudo
caritas. altitudo fides t̃initatis. Vnũ cubi
tũ unũ dm̃ colere. bitumine int̃us et foris
caritate dĩ et p̃ximi sig̃. ht arca testam̃ti
q̃tuor circulis aureis portabat̃. et uectes ex
auro opte. q̃tuor ewãgl. Arca ecclam̃ sig̃.
uectes doctores. et sic illi c̃cumdati erat̃ anu
lis: ita sac̃dotes ueteri et nouo testam̃to doc
ti .iiii. ewãgeliste portabãt ecclam̃ ab here
se deffendendo. p̃ uirgã aaron c̃cem ostẽdit.
ht sic q̃dratũ lignũ in q̃ parte uertit̃ fir
mũ stat. ita homo ex .iiii. ewãgelistis edoct̃
cõt̃ heresẽ et t̃ibulationẽ firm̃ stat. ht
math̃ donat̃. Marc᷒ donũ excelsũ. lucas
ipse cõsurgens. Ioh̃ gr̃a dĩ int̃pt̃. ht to
ta i tota. sp̃s in tota p̃dicato ewãgliũ in
mũdo gyrans. sp̃s i tota. sp̃s s̃cs i ewãge
lio. ht p̃as ecclam̃ .iiii. lineas desup̃ .iiii.
ewãgl̃ sign̄. munda et i munda. Iudei et
gentes. ht .iiii. animalia .iiii. ewãgl.

xps e homo nascendo. vitulus inmolando.
leo surgendo. aqla ascendendo. Sic iacob e
subplantauit frm suu. ita et xps diabolu
ter uic. et subplantauit. Sic nos debem cogi
tatione. ubo. ope. sic nr est diabolus. qq et
illu et nos creauit ds. Vnu patre habem dm
q bonu illu creauit. sed ipe se pueru puauit.
rota i rota. lex i lege. uet i noua. Non p iiii
apostolos. s; p duos. et p duos discipulos scribu
tur euuangelia. Qa filii iacob de duab li
beris. et de duab ancillis nati st. Mathis
mel. Marc lac. Lucas oleu. Iohs uinu.
Liber gen ihu xpi. filii dauid. filii abra
ha. Ideo duos patres noinat. qa ad dauid dr. De
fructu uentris tui. p. s. s. De abraha dr. i se
mine tuo bnedicent omis gentes. Ideo da
uid an abraha noinat. qa p principale e xpo de
illa stirpe nascendo. Iacob gen ioseph. se
cundu creatione dix. Lucas s lege dix. ut
fili elie eet. Ideo mulieres i genealogia
st xpi. qa ipse adultera etna uenit ut
uiti. Sic io peccatores i genealogia xpi
noinant. qa ipe dix no ueni uocare ius
tos. et rel. Lucas de xpo ad ada dicens ostendit.

q̄d xp̄i gen̄ ad͛ soluit a peccato. Sexe q̄d de
xp̄o exeuntes ad patrē figurant. xl. duo u
rox. genealogia xp̄i a quo reuertunt̄. xl. ii.
mansiōes filiis isrl̄ ab egypto usq; ad t̄ra
rep̄missiōis id ē de mundo ad celū. P̄ tria ge
nera uenit̄ ad xp̄m. id ē p fidē. et spe. et cari
tatē. Q̄d p x. uiu. n̄ dece uerba legis. et uni
id ē prudentia seruire dō n̄ idolis. temperantia
n̄ cōcupisce. Iusticia n̄ adulterare. fortitudo
dimittere. n̄ occidē. P. iiii. fuit pditio mundi
p uirū. p mulierē. p lignū. p serpentē. et p iiii.
restaurat̄. p xp̄m. p mariā. p crucē. et p puerū io
seph. Serpens de aere factus cū iiii. rotis ro
tundis eleuabat̄. in capite uirge. ut toti ui
derent eā et sanarent̄. et ut fugerēt anima
lia deserti p timore rotarū. Sic unusq; sanat̄
aspiciens xp̄m i capite uirge id ē i cruce et fugiet
diabolus. iiii. euuāgelia quādo sonant i celo.
Xp̄i generō sic erat id ē secdm carnē. Maria
stella maris. Stella dulcis ē. mare aūt amarū
ē. Sic maria i mundo int̄ peccatores. uelut
stella i mari. Q̄a sic stella uiros ad portū ad
ducit, si sequunt̄ illā. sic maria i mundo. u̇ nat̄
ē xp̄s. q̄a omīs ad uitā duc̄. si sequunt̄ illā. Cum
esset desposata. id ē p iiii. causis. ut n̄ lapida

ret. ut adulta. et ut i fuga haberet solatiu.
et genealogia xpi p ioseph: ut partes ei cela
ret a diabolo. inuenta est. id est ab ioseph in utero
habens ut uirgo. n uulua ut mulier. de spu
id e factus. ex spu sco. sic ipse fac pomu sup lig
nu. et eva de costa ade. Joseph au uir ei. ido
uir ei. t ugt dr. ne alii humanitatis co
iunctione suspicaret. Hec au eo cogita
te. n recogitabat hoc. Adiutor in oportu
nitatib i t. Angls dni i somnis. id e freqnt.
qa ministeriu di n semel cognoscit. Joseph
fili dd. ipleta e pphetia. de fructu uentris t.
Coniuge id e cohabitatione. Pariet t filiu.
ut iuxta more gauderet de filio. nom ei
ihm. id e saluatore. pplm suu. id e creden
tes i eu. a peccatis eoru. qd alius n fec medic.
hoc totu factu e. id e angls dix. fec sic ei
pcepit angls. Qui pcepta fec meruit uisione.
donec peperit filiu. donec p nuq posuit. pri
mogenit i lege. qi prius nascendo uulua ape
ruit. n q secuntur filii. Nascit xps i resur
rectione a mortuis. a maria et a creaturis.
Cu nat eet ihs i betlehe. aptu fuit q dom
panis itpt. ut ibi panis celestis nasceret
Iude id e respice betlehe gentiu. In dieb.

herodis regis. refert reges & duces iude.
ut e. n deficiet pnceps de iuda & dux de fe
morib eius donec ueniat cui repmissu est.
ipe erit exspectatio gentiu. Ideo dix herode
cotra iudos. ipi dixer. n habem rege: n ce
sare. Magi ab oriente uenit. cu oriens
e qqrit ab oriente idicat. ipe nos ad se ipsu
adduc. i herosolima uener: quia de syon ex
ibit lex & ubu dni de ierusale. Ubi est q
nat e rex iudeor. ex cofessioe reddunt cau
sam iqrentib qs dix uob. Uidim stella ei in
oriente, stella muta s; lucida. lux duc ad lux
n stella celi aut tre. uel illor s; filiu. nec fuit
antea t postea id e simul xpo i carne. ideo eo
stella dux ut celestis celestes ad celeste dux
isset. n alia creatura. s; muta. mutos idola
adorantes ad mutu dux. Turbati st. ne
ali sup eos regnaret. t ut placeret regi. q
e tbatio malu ostensio bona. & malus occu
lus solis ortu tbat. Congregans oms pnpes &
rel. ut e itroga patre tuu. & adnuntiabit
t maiores tuos. q rel. patres ppl. Tres
magi. tres filio noe. cu tb munerib tri
tatem sig. Tc herods cla uocatis magis. hic
defic hystoria. ds secrete idicat tepus stelle,

ytr. hoc distat opinio quod do magi uenerunt.
Nam post annum unum aut duos. alii dicunt
non in bethleem sed in egypto inuenerunt eum. et si in
duodecim dies quomodo de longinqua terra ꝶue
le
leui arabie vel cedar in xii diebus uenire po-
tuerunt. Sed potest id facere deus cuius uerbo saxa uo-
lant. montes mouentur. cui nata est facere quod
uult. Diligenter tamen tempus stelle forte putaui
ab ipso esse filium natum. vel filium de suo ge-
nere. qui cum audisset. Cum ad xpm querendum mit-
tit audiendus est. cum autem ad se reuertitur uult con-
demnendus est. Cum autem xpm satanas in altum du-
ceret ipse non renuit. Cum uero deorsum mitti et
se adorare uult recusauit legalit. dominum deum
tuum adorabis et cetera. Sic illi exire sciunt. sed re-
dire nesciunt. Et ecce stella quam uiderant et cetera.
Dubium fit utrum se absconderet quando ista abierunt.
aliquid humani consilii. quia deus se abscondit
a cordibus nostris ut ei inquirat. Stella fides in uel
legem. an lex. vel compunctio que nos ducit ad xpm.
Antecedebat eos quando uenerunt ad xpm. non eos ab
herode dux. herodes diabolum signat. Qui enim
exit de diaboli suggestione ad xpm cum stel-
la fidei uadit. Videntes stellam gauisi sunt et-
cetera. Mos est perdito inuento gaudere. amissa lux

ualde querit. Tria munera id est cogitatio
sancta. uerbum bonum. opus perfectum. per aurum
conscientia pura. per thus oratio recta. per myr
ra mortificatio uoluntaria. stella appa
ruit in natiuitate. ut columba in baptismo.
sed tunc stella non longe erat a terra. Et responso
accepto in somnis. ut clausis oculis inuisibilem
adorarent et uigiles. non aperiantur oculi ad
creaturam sed ad creatorem. ne redirent et reg
id est post poenitentiam ad diabolum. per aliam uiam
regio paradysus est uia. id est uite emendatio
id est depugnatione ad sanctitatem. cum recessissent
Ecce angelus et reliqua. Gabriel fortitudo dei dicitur.
dignum erat ut infirmitatem humanitatis
fortitudo dei confortaret. aliter tunc nobis an
gelus appropinquat cum recesserimus ab herode di
abolo. fugit fuga uictoriam ostendit sic
in hunaue dixit. diuidite uos et ite in fugam
donec foras exeant. postea euertite et in
cecis eos. Xpistus prius fugit donec ret diabolum
uicit. sic et ioseph dominam in egypto fugit et
postea rex erat egypti. usque dum dicatur. non
semper est fugiendus diabolus. apostolus. resistite quidem diabo
lo et fugiet a uobis. noctem secessit. uitate tenebre
legis apud iudeos. post xpm usque hodie. usque

ad morte herodis exspectat id e annos.
gentiles sig tinitate credendo. herodes
iudeos i dicat. q post morte lite legis
ad xpm uenient. Ex egypto uocaui filiu
meu. pmis moysen 7 aaron postea uoca
ui xpm. Tc herodes i lusus e dr. draco
iste que formasti 7 rel. abimatu apt ito
anno 7 seqnti. qa ifantie nom duor anor
n amittit. Rachel itptur ouis uidns dm.
Rama excelsius. Rachel eccla q plorat i
ualle lacmar q s pdidit qan peccauer de
qb n uult csolari qa n st xpiani. Rachel
ubi fuit mortua t sepulta u paruuli st
occisi. defuncti st eni. p synodochen dr
atoto parte ostedes. Nazaret flos mun
ditie. apt illic erat q dix. Ego su flos capi
7 liliu c balliu. Archelaus leo i uestigas
nazareus scs. surge accip. surga terra q
trena reliquit. pueru 7 matm. dm dili
gere 7 postea pximu. archelaus. hereses
q se esse putant qd n st ipe n ad rege du
cendus s; a xymo ano iperii. tyberii ce
saris. factu e ubu dni sup. Adppinqbat
eni regn. i. baptism evvanglm xpi.
martyriu t ecclia. Vox clamantis ioh

xpi. clamor tib' e modis. si longe e. longe
e a peccatorib' salus. ad surdu sic aspidis sur
de 7 obd. Indignatur idignat' e furor
tuus i deserto. i. i lege s. i rege. l sacdote.
l ppheta. apt iudos amic' sposa amico eius.
sic 7 amic' xpi iohes eccl'a xpo copulau.
Ioh i ieiunio nat penitentiam exemplis 7 ubis
docuit. Vestis ei de pilis camelo. ecclia ge
tiu designat. l diuicias eo. qs xpi colleg.
7 fit eccl'a. Zona. i. mortificato uicio.
circa lubos. luxuria uiri. femine iubi
lico. Esca ei locuste. Iudeos p lra legis. mel
siluestre. dulces sermones di. l iudeos q sus
ceper dulce pdicatione 7 uener ad xpm.
Iudee tra p habitatorib' dr. uisio pacis. q
hierusale idicat pacifices q ad xpm ueni
unt p cessione. Iordanis descesio ipt. sig
descendentes i humilitate ad xpm. i. i hu
militate ad baptismu cfitetes pecca an q ue
niant ad e muni gne. Pharisei. i. diuisi l
sarabite uocant. saducei iustificati apt
sem 7 ipos. p genies uiperar. i. uenenu ili
qui s hominu. Patricida 7 matricida uipera
est. ita pharisei 7 saducei. Matrem synago
gam. et patre phetas occider. Qi s uobis

demõstrauit et cetera. p difficultate .i. dix.
ut e fecite fruct bonos .i. deponite omne
uitiu l facite fructu dignu penitentie .i.
q habz duas tunicas det n habenti. q fac i li
cita. alicitis se abstinet. de lapidib suscita
re .i. q lapides colebant l lapidib similat. q eq
uidi 7 duri l frigidi st i fide. securis ad ra
dices arboru euangl l ad iudeos securis ex
ferro 7 ligno. xps ex diuinitate 7 huma
nitate radices cogitaciões. arboru peccatore.
l radices fili arbor parent. Omnis arbor
q n fac r c. excidit .i. diuidit ab eccla. i ig
ne mittit i iudicio. 7 igne baptizat. Cal
ciamta solue. i carnatione ei pleni enar
rare. ventilabru i manu iudiciu potesta
te. area mudus l eccla. triticu sci. orreu
regni celo. palee peccatores. Tc uenit ihs
.i. ad iohne. ut sposus oscularet sposa. Xps
a iohe baptizatur. ne dedignet seruus a do
mino baptizari. l dns seruu. Ego a te debeo
baptizari. p istis agnou ioh xpm iter mul
tos. du iordanis fugillu. 7 mõtes exulta
uer. qa creata creatore agnou. Ideo ad io
hane p uen itt mudaret aqs. 7 ut spu sco
mõstraret. iiii. causis si nemo donec bapti

za . . ti esset ab o . i . abundis xpi . t marti
rio adte puenit . Omne iusticia lege na
ture . t littere . q mos fuit seniores honorare
ideo p aq fit . qa aq lauat t extiguit . ita iohs
lauat t extiguit peccam . uiuificat t satiat .
Baptismu fit duob substatiis . i . aq t uoce
sacdotis . Ad uisibile t inuisibile corp t aiam
Ascender daqua . i . p bona opa q p gdu hu
militatis descendit ad baptismu . q iordanis
descensio dr . Apti st celi . i . p baptismu osten
dit celu aptu unicuiq; post culpa ade dimis
sa . t uidit spm descedete sic columba . osten
dit i forma colube tant . habe corp spm ad ho
ra facta . n ana sic nec stella . ana nec postea .
ideo i coluba qa mitis e t xps mitis t sine ma
cula . Alit . vii . formas habz coluba t septi
forme spm sig . t sic homies psentia filii di
sustine sine corpore n potuissent . sic nec spm
scm sine specie colube . Ibi trinitas ostendit
u ugx patis filiu ostedit . t sps coluba . hic e
fili ms dilect t c . qa pm fili ada displicuit
i xpo au cplacuit . Tunc ihs duct e i desert
post baptismu ostedit qd ieiuniu t oratione
uincitur diabolus . debem t nos i desertu duci
auicius . ut uicam ea . Ut teptaret a diabolo .

.i. ut diabolum uinceret. xl. diebus et xl. nocti
bus. ne dicerent heretici quod nocte mandu
casset. xl. dieb; moyses ieiunauit et helyas. et xl.
dies cum discipulis xps fuit post resurrect. et xl.
d diluuium erat. per hec a deo peccat deleuit. postea
esurit. in dicat uerum hominem. ut diabolum la
teret ei natiuitas. Accendes temptator. i. tam
quam piscis adamum et uicit. ut lapides panes fiant. pathi
mologiam panis aposcendo dicitur. lapides peccatores
significat. Non in solo pane. uiuit sine uoluntate dei.
Moyses et helias. xl. d. uerbo dei satiati uixerunt. In
sanctam ciuitatem. i. ierusalem. super pinaculum. super murum
arce marie. elationem significat. Tres temptationes
diabolus in adam exiguit. per gulam dixit gustare.
per uanam gloriam eritis sicut dii. per auariciam scien
tes bonum et malum. per has temptauit xpm. per gulam
de petra fieri panem. per uanam gloriam, deorsum mitte
te. per auariciam omnia regna appeti. homo est qui temp
tatur a diabolo. deus est cui angeli ministrant. ebd.
decime sunt anni. ut dierum uite nostre decimas deo
studeam. quoniam angelis suis et c. ut uicissi et xpm
exemplo suo. sic illum xpi suo per scripturam uicit. sed di
abolus non recte istum psalmum de xpo intellexit. Non
temptabis dominum deum. ex quo sum deus tuus cur me temptas.
Et ostendit ei. i. aurum et argentum. Sic procidens

uere cadit qui adorat diabolum. Qui cumque monachus
principi mancipat pro mercede. omnino se diabo
lo mancipat. Vade retro. i. regnum tuum. uel in iudi
cio in infernum. dominum deum tuum adorabis. et cetera ex
empla. i. deuteronomium quod sic euangelium. i. iteratio legis.
dominus diabolum uicit. Tres temptationes sunt. suggestio. delec
tatio. consensio. scilicet per suggestionem diabolus temptauit
ihesum. quia hic est a diabolo. v. lapides. id est v. libri moysi. id est
uno lapide quasi libro occidit. Cum audisset ihesus quod
iohannes traditus esset secessit in galileam. i. relictis iudeis
abiit ad gentes. uel relicta sinagoga et lege sua
collocauit ecclesiam et euangelium. Galilea uolubilis
dicitur. ad eos uenit qui de malo ad bonum uenerunt. et ad sani
tatem puelle uenit et in uia mulierem sanauit. significat
sinagogam et ecclesiam. Relicta ciuitate galilea
uenit in capharnaum. capharnaum uilla pulcher
rima significat ecclesiam. Nazareth flos dicitur quia fructus fit
et capharnaum uilla pinguedinis. lux illuminat
et pinguedo sanguine carnis. Ostendit quod ihesus a flore
litterae legis. peruenit ad fructum pinguedinis euangelii
lucis. i. scientia. in finibus zabulon et neptalim.
Zabulon habitatio pulcritudinis. et neptali dicitur
obliuio. quia obliuiscetur peccata in pulcritudine habitat.
trans iordanem et cetera. pro timore gentium populus iste nocte
manebat in campo. Vidit lucem magnam. iste est lux

ortā ē eis. i. xp̄s ī tenebꝭ ignorantię peccatorꝫ. pe
nitentiā agite uinū ī uulnē ponit. ad ppinquat reg
7 c. oleū c̄solationis dat. ī ueti pecora imolabāt.
ī nouo se ipso dō. Ambulabat ihs 7 nob ē ī mūdo am
bulare nō manere. iuxta mare. iuxta mūdanā
carnē. Mare galileę. ipē ē stagnū genesareth.
lac salinarū 7 mare tyberiadis 7 lac cinereth.
Venite post me 7 c. ī umas there de pelago pecc̄i ad
litt. i. ad regē ętnā. piscatores naues 7 rete ad
mare habt. 7 apostli ecclam 7 euāglm ad mū
dū. Mittentes retia. i. pdicationē ī mūdū. relic
tis. i. patē in diabolū. 7 habitationes 7 negotiationes
sc̄li. petrꝰ 7 andreas retia miserūt ī mare. iacobꝰ 7 ioh
ut mitteret ostendit. q alio cupientes elegꝫ. ad here
re rebꝰ mūdi. alio adherentes. petrꝰ 7 andreas plus
reli[illegible] qr quā isti duo. q. i. ppa eorꝫ. istis aut nō sua.
faciā uos 7 c. affectū mutauit nō officiū. s; hii
IIII. i. qdriga bina 7 bina aīalia. IIII. uirtutes
iusticiā. prudentiā. fortitudinē. temperantiā. P IIII.
uocationes uocati sunt apli. p[illegible] ad amiciciā.
Ecce agn dī. ad credulitatē. hec pimū fec ihs ī
chana gal. ut crederent ī eū discipli ei 7 uenite post
me. Circuibat ihs totā gal. 7 c. Sic gedeon ui
cebat philisteo. ita xp̄s demonia. docens q lex ī is
erat. i. euāglm. Omnē languorē. languor corpo

ris. infirmitas animę. in totam syriam in omnes gentes male
habentes. mala fide. vel peccato demonia habentes. idola
colentes. lunaticos. qui secundum cursum lunę infirmitatem
patiuntur. paraliticos. pigros ad bonum. turbę multę. i.
. i. discipuli. ii. et infirmi pro sanitate. et iii. legis periti.
ad reprehendendum. et iiii. pauperes pro elemosina. v.
mulieres ne desperaret. vi. parvuli ut est. sinite
parvulos venire ad me. decapoli. qui x. legis
observant. de hierusalem. videntes pacem secuntur
de iudea. i. pro confessione secuntur xpistum. Videns ihesus
turbas. iiii. turbe. iiii. modis secuntur. i. amore. ti
more. cupiditate cibi vel potus invidia. Xpistus tres
fugia habuit. at illa. in montem. in nave. in desertum.
et nos in multitudine ne mandatorum ascendamus et in de
sertum per gratiam deserentes vicia et in nave unitatis
ecclesię. navis ecclesia est quę habet gubernatores et nautas
et aquas. i. episcopos et ceteri ministri qui eam gubernant ab undis
temptationum diaboli. et a vento peccatorum. et a silice
falsis fratribus. ascendens in montem significabat theoricam
. i. contemplativam vitam. descendens. practicam. i. activa
tem. Sedens in carnatione eius non apparuisse. quia qui sedet
descendit corpore vestimentis. accesserunt ad eum discipuli.
. i. corpore et anima. aperiens os suum. i. ora prophetarum. Beati
pauperes spiritu. qui pro spiritu sancto pauperes sunt et divites erunt

possint. Beati mites q n malu p malo reddunt. ipi
possidebunt tra. de q dr. credo uide bona dni i tra
Beati q lugent p peccato suo 7 p ximi. 7 amore ce
lesti. lacme tres natas habet. amare p pecco. ca
lide de caritate p ximi deflere delicta. tb' mis fu
dunt p recordatione. p timore futuri iudicii. p
peregrinatioe. Beati q esuriunt 7 ret. cui nuq
sufficit qd boni fac. s; face mag uult. ipe saturat'
i regno di. Beati misericordes. ipi d miseria libe
rabunt. 7 cu dono i celu ascedet. Beati mudo cor
de. q n tangunt pecca. Mudus ds munda corda res
picit. Beati pacifici. iiii. mis. it dm 7 hoie. it
corp 7 aiam. it hoie 7 p ximu. it hoim 7 ami
cu. Beati q p secutionem 7c. i. i xpo. hec viii be
nedictiones ad viii hoies p tinet. q manser i
arca 7 nc i eccla. Q a vii. mulieres habuer
uiru unu. i. xpm i resurrectioe. 7 viii beati
tudines i xpo c pelent. pup. spu. fili aut hois
n habuit ubi caput reclin. mits. discite
ame 7c. q lugent. fleuit sup ciuit. q esuriunt
meus cib e ut fac. misericors. misericordia
uolo 7 n sacrificiu. mud corde. estote sci q a ego
scs su. pacific. pace mea do uob. q p secucione
pat. si me p secuti st 7 uos p sequnt. Vos estis

sal terre apli huius mundi. si sal evanuerit
i. doctor errat in quo emendatur. sal saporat 7 uer
mes occidit. pueri 7 conculcetur. exeant extra ecclam.
7 reputentur in parte gentilium. Vos estis lux mun
di. lux abscondita reuelat 7 tenebras illuminat. 7
uos tenebras peccatorum illuminate. 7 sic sol semper in
celo manet ita 7 uos ibi manete. Non potest ci
uitas abscondi. i. ecclesia. super montem posita. i. xpm.
lucerna non ponitur sub modio. i. doctrina sub timore
t amore. iiii. similitudines habent apli. i. sal. sol.
lucerna. ciuitas. super candelabrum ecclesia. qui in domo
sunt. i ecclesia. t in mundo. lux uestra. doctrina. t bona opera.
glorificent. i. in bonis factis uestris. Non ueni sol
uere legem sed adimplere. i. opus quod fecit ipse impleuit
moyses. 7 leuitis gladio fecerunt ad uindictam in filios
isrl qui peccauerunt. quod xps impleuit dicens. non ueni pacem
mittere sed gladium. de adulterio punire iubet
lex. 7 xps. qui uiderit in quid mulierem ad concupisc
endum eam. non ueni soluere legem sed augere. quod
uetus predixit. Iota unum nomen littere que uno duc
tu fit. de celestia littera. i. x. uerba legis. apud grecos
x. littere quod nos unum dicimus. Vel apex. uel punctum
ad litteram. ad sensum autem minima mandata
legis. donec omnia fiant. quia qui legem minima sol

erat plens mystis hur. Iota uerios recta
uitti. apex uocali. Qui soluerit unu de istis
datis istis minimis. Qui docet et n implet. Et hec
respuit et contra ea agit. et aliis minima p
dicat et maiora e nectit. minimi i regno ce
lor. i ecclia. Nisi habundauerit iustitia uest.
qa ipi magna docebant et modica faciebant. l
mandata q n confirmabat repudiabant. q aut a
patribz dicebant. Audistis qa dcm e n occides. Sipl
q dic consensu reus erit iudicio. i. dio
indicey. Racha uocem l ira. Fatue. sine
cerebro. gehenna duplex e. pena corporis
z aie. Si offers munus tuu. i. orationem l ob
latione aut te ipm ad communione recordatus
z si longas inimicus tuam cnobis pace habere sed
ecce ubi est. Esto consentiens aduersario. mi
nistr indici xpo angelo ad penitentia mittet
i carcere infernu. n exies. nemo i de exit.
donec s. scz quadrans qrta pars nummi. q dla
ragrois mercedem dabat. l ymnuma pdta dr.
l qa homo ex iiii elementis e. N mechaberis. q mec
hat in corpore. et i corde. alia de corde et n cor
pore. Si oculus tuus. i. princeps l doctor quod
uiuis dext. sperat. l oculus dexter. p q in tra

gehennā mittit. dexter. munitus. ut in sign
dextera. re. i. aīa. abscide. i. emenda manus
malū abscide. Lt. est. p. n. i. ūbū dicē corde
& ore. oculū pro oculo. n̄ redde malū pro malo
i dexterā maxillā p̄be aliā. si heretice re
cusserint. i. dogmata mala. p̄be illi diuini
scriptura. et tunicas eū. qui uult tunicā tuā
tollere. i. crimen publicū. dimitte palliū. i.
occultū. i. da ei confessionē. & qui te angariza
uerit mille passus. i. corpore & uade mente
q̄ petit gre. qui te rogat dic ei. siue paupi ele
mosina. Diliges p̄ximū & odies inimicū. i. di
abolū. Nos iiii. modis diligim̄ inimicos. cor
de. q nos corde odit. Ope. q nos ope p̄sequit̄. ore.
q nos ore c̄minat. Calumniantibꝫ. i. falsa ac
cusatio. ut sitis filii patris uestri. i. q̄si aliqs
maledicens dedisset aurū argentū & diler
issent eū & nulla defecisset. & nos similiter
ideo n̄ deficient ... p̄mittit. q solē suū ori
ri facit. qa utraq; mūdus continet. i. sole arida & ca
lida. i. pluuia humida & frigida. de his iiii.
factus ē mūdus. sic dn̄s inimicis cibū po
adi tū. uestimentū ūba dilectionis. Estote p
fecti. p̄fecte implete i elemosinis ...

nis. i oratioib. i. ticu bieviu cordis secretu
clauso ostio et uana gloiam. nolite multu
loqi. i. multas peticiones. t alta uoce orare.
fiat uoluntas tua 7c. sic angli sine culpa ita
7 nos. t sic i aimab ita i corpore. t sic xpia
ni ita heretici. sic eccla ita sinagoga. sic
iusticia ita peccm e ietat illis. 7 ne nos idu
cas 7c. sic i diluuio. t i sodoma. t faraone. t i
isidiis hois t diaboli. tres peticioes ad celestia
ptinet. i sanctificet nom tuu. usq; ad uo
luntas tua. iiii. aut ad istam uitam. uii. psepti
forme e spin. unge cap 7c. q d dare uis. i. ca
put. da proximo. erugo uana gloria. tinea
ira. t supbia. fures demones. auru sensum
mundus uestimtu. macipp. ____ pdicato
diuina. lucerna corpois. doctor iteriois hois.
siplex uni regis. Nemo potest duob domis 7c.
q nec s bon nec aliu diligit. q s bon e diabolu
contepnit 7 dm dilig. q diuitiis seruit. diabolo
seruit. mamona dr diuitie. t nom diaboli e.
aia plus e q esca. q minora dat do 7 maiora
diabolo. respicite uolatilia 7c. Aues i altu
uolat 7 cantic canticat si. i. ita a dno aliqd
accipe uolut. 7 hoies celestia cogitadi ita

accipiunt paratione diuinitatis. dabit bo
nam petentibus se. fide per caritate. p angusti por
ta. potestatis duas. dilectio dei et proximi. duo
luminaria. superior euangelium. inferior uet lex.
lata porta. diuersitatis et uoluntatibus sermonis
et uestimentis ouium. boni doctores. lupi rapaces
qui animas in perditione rapiunt. a fructibus operibus de
spinis uuas. de hereticis uirgine. de tribulis ficos. de he
reticis coniuge. arbor bona. non omnis qui dicit mihi domine domine
.i. angulis platearum. discedite uos. qui seruatis manda
ta. discite a me. qui non sperat remissionem. domum su
per petram. super bonum opus. pluuia doctrina hereticorum. flu
mina persecutiones. uenti demones. nubes ac
cipiunt pluuiam de mari. heretici doctrinam de mun
do. Centurio doctores. puer paralyticus ecclesia ge
nus humanum in peccatis conclusum. uenit ibi
centurionum tria mysteria .i. humilitatem u
ait. non sum dignus. fidem ubi ait. tantum dic uerbo. pru
dentia ubi ait. nam et ego homo sum sub potestate et ce. ab
oriente et occidente .i. ab infantia. ab occidente. a
senectute. a meridie iuuentute. ab aquilo
ne. a potestate diaboli. uenerunt ad fidem recu
berunt in habitatione. Cum tibi pro remissione. quod accu
pisciunt flebit illic. illis est stridor dentium. q

ds uenter. socrū simonis. febcitante. synago
gā dubitante. tetig manu pstati auxiliū.
dimissa febe. dsinit icredulitas. ministbat
ei. p uespū ostēdit finē mūdi. dmonia pec
cata. uulpes. hoies icreduli. uolucres dim
tes. nreclinat caput. ūnē fids. mortuo sepe
lire. corpaīa. t peccato laudat peccatorē. na
uis eccla. mot 7 fluct. teptatio. domitatū.
icarnat t ccifixus. uen subitanea. teptatio.
dmoniac gentilis cupidia. p monumta.
ostēdit corpa. p uiā ntrāsit. i gentilitatē.
ad regnū. grex porcor. hoies an cisione. i
mare. i psūdy. p pastore. phylosofo ostēdit.
surrex sanat e. reūsus i domū. ad pstinā
creatione. rudis pannus. doctna eūaglii.
scissura. uetes hoies. uinū nouū i utres
uetes. pdicatio noua ad hoies uetes. p ceps
pphete. t patarche. puella synagoga. te
nuit manu pstat auxiliū. messis. mul
ta. corda parata. messores. doctores [illegible] s. n
duas tunicas. n dupla mete. nec [illegible] dupla
nec dupla fid ingnii aut i uer [illegible] testa
mtu. n calciamta duo. n testimoniū ma
lor. n uga. n fortitudinē s; patientiā.

Lax reuisa merces recepta. p puluere ig
nauitu qa puluis tb modis ipedit. Ǫsus
obligat. oculo obscurat. uestes iquinat. Ser
pens cruciata absc̄odit caput. sic aposti
xp̄m. hos psequit heretic̄ dcuitate i alia. p
sigulas ǫstiones lr box. Nichilop tu yc. i.
passio xpi t doctor. qd dico itenebs. ad iudo
i lumine i ecclia. duo passeres. corp aia. t
xps 7 barrabas. a se. fides. t passeres duo testa
menta. a se. xps patem a filio. fideles abifidelib.
accipe cruce. cruciate ipm. scandaliza
re. negare xp̄m. Arundine uento agita
ta. adulatores uacuo a fructu. Vi pati p
cruciatione carnis 7 penitetia. puenti ad reg
celor. ipe e elyas q ioh. qa ipe spu erit i elya.
i scedo aduentu. qm ioh e fuit i pmo aduetu.
Puero sedntes i foro. os pphetie. Cātauim
uob 7 n̄ exultastis. ad nitiauim uob aduē
tu 7 n̄ cedidistis. lamtauim. 7 n̄ plax
istis. e adnitiauim penitēia 7 n̄ expau
istis. Cofessio e uu. misit e os laudatiois.
Cofitebor t dne pat celi. Cedo i dm patem
martyru. q cofitebit me cora homib;. Co
fitemini dno qm bon. abscodisti a sapietib;

vvvvi

i. q̄ sapientia hui' mūdi iaceat revelasti
parvulis. i. discipulis. Vocatio in mise̅ re mo
uo. Venite ad me q̄ laboratis. Venite filii au
dite me. Venite b̄ndicti patris mei. Iugū doc
trina. leue. uolentib'. Sata messis. i. lex uet'
sabbati. reges noui testamenti. uellētes spicas.
t̄hētes testimōia ducere ad c̄firmadā no
ui. Confricātes manib'. i. exp̄mētes i sensu spi
tale. Homo arida manu. auaricia. extēdit ma
nū p̄ugati cor. restituta. i. c̄uisio ad fide.
leuium. sumpigās scoda. c̄uersiu paruā ad fide
mūt ręge. bmgnu c̄xen. alligati fore. xp̄s
diabolū. uasa eī. corda credentiū. p̄genies ui
parū. synagoga uxor. sic impia occidit ma
trē. iaudi xp̄m. q̄e mag' ōībus sapiētia.
Generatio mala 7 adultera. d̄serētes d'm adhe
rētes idolis. Regina aust. gentes. sapiētia salo
mōis. doctrina xp̄i. Cū imūd' sp̄s exierit a.
audis. arida loca. gentes i donum adiuda. sic
pus mūdata. edictione patnae. vii. sp̄s. neq
ores. oms dies eox i malo ope. reuisi. uenies
i coda p̄secitate. xp̄i 7 p̄pheta. mat' 7 frē
synagoga 7 iudi. foris ext' ecclam. q̄ren
tes loq eī. sunt eē c̄uisio ad fidm. Cū uixit

ihs de domo sedebat ad mare. de celo ad mun-
dum. turbę iudeis adgentes in naue ecclesiam. tri-
cesimum fructum. Ordo in coniugio domino seruien-
tium. lx. uiduarum. c. martyrum. uel uirginum. ha-
benti .i. xpm in (?) dabitur intellectus. qui non habet xpm
iudei. et quod habet legem auferetur ab eis. uidentes
non uident iudei oculis. uident corde non credebant non
intellegebant. auris corporis audiebant. duris cor-
dibus non intellegebant. semen uerbum dei in corda cre-
dentium. ager mundus. zizania filii nequam opa-
rum iniquitatis. inimicus diabolus. messis consummatio
seculi. messores angeli. fasciculus .i. adulteri
cum adulteris. et sic pares sociat. Granum sy-
napis xps est hoc seminans deus pater in agrum mun-
do minimum. xps resuscitat apud eis. cum cre-
uerit. surrexit fit arbor ascendit in celum. ra-
mi apostoli. uolucres celi qui terrena despiciunt.
Uel granum synapis sermo euangelii. seminans
xps minimum seruatum in cordibus fidelium. pre
sapientia phylosophorum fit arbor ascendit super
omnem sapientiam mundanam. rami explana-
tiones singulorum doctorum. uolucres amato-
res scientię. de sermone accepto doctrina euan-
gelii. Mulier sapientia abscondit in farina

icorda fidliu. Iaphata t's filio noe. donec
fermitatu e toru. du pdicat evagelm. i
toru mudu. Thesauru xps. t sapietia. agr
eccla t scriptura diuina. uendit omia reli
qt uitia t curas terrenas. emit agrum reg
celor. Negotiator q querit doctrina diuina
margarita sapietia xpi. vedit omia ui
tia. Sagena pdicato. mare mud. ex omi
genere. i. humano q audiut ubu di. ser
lit ppe fine scli. pat familias xps. scribe
doctores z aposli. i pata sua ad iudo. tetr
cha qrta pars regni. Alligau ioh mi
sit i carcere. t minuit legis litte. herodia
dis. synagoga puella. gentis an idola sal
tates. caput ioh i disco. corp xpi i alta
re. datu e puelle. corp xpi eccle gentiu
i. i corda fidliu. Dedit mat. sitam ostedit
cusione iudeor. sicut sit pedestres itn pe
cunis t equis. t cu ppo debent seq dm. Cura
uit infirmu abluit a pecatis z idolis. hora
ptiit litta legis. v. panes. v. libri moysi.
ii. pisces. ii. testamta. t. ii. ordines sacedo
tu z pphtar. t. ii. libri iosve. sup fenu. sup
arida corda. siue sup uitia discubebat.

acceptis panib' suspiciens i celu. abstraxit se
su 7 a paruis intellect'. freg' istoria legis 7 ex
p'ssit i sp'itale sensu. bndix multiplicauit
.xii. cophinos pleno. aposli doctna sca p'sle
ni. n coputant mulieres 7 paruuli. qa
mulieres st ip'fecte sexu. 7 paruuli n ua
lent repugnare uitiis. iussit ascedre i
naue i eccl'ia. tnsfretu d iudis ad gnts. uel
ms uocat' nata. cognatioe. cgnite. affectu
.uii. mis cedit ho. i. bonu bene penytenti
a agite 7c. Malu male sanguis ei sup nos.
Bonu male tu discipls ei sis. malu bn. t
didi hui mi hoie satane 7c. Vespe au
facto fine mudi. solus erat. sol redimit nos.
Nauis i medio mari. eccl'a i medio mudo.
iactabat' fluctib' paciebat' psecutioes.
Vet et ri diabs. qrta uigl. qra lege evag.
Abulas sup mare. calcas amaritudies scli.
Abulas petrs sup mare. amaritudies t cal
cas uitia pecatoz. pet mergere. dubitas n
d mergit i pecam. ad phedit eu. adtadu
torui fidi. uu leges st n. lita. pphte. eva
gla. cu tnsfetasst. i. tnsissst. uener i tra
genesareth. i. audis adgnts. male habe

tes idolis servientes. Mulier chananea pri
mitivam ecclesiam ostendit. filia ecclesia gentium
demonio vexata. ab idolis oppressa sanata ex
illa hora. cum sit gentium ex hora qua credidit xpm.
non sum missus nisi ad oves et c. corporaliter iudeis alter
omnes credentes idem israel vocantur. sumere panem fi
liorum. doctrinam iudeorum. canibus gentibus. Catuli e
dunt de micis. gentium accipiunt de minoribus man
datis. Misereor quia dies tot misericors est. triduum
non sustinere. fides caritatis et non habent. i. verbum
predicatis. ne deficiant. ne pereant in via. erroris
iuxta presenti. quia fides sine operibus mortua est. VII
panes. eptaticum. paucos pisces. prophete et sacerdo
tum ordo. super terram. persecutores in calcantes iu
stitiam. VII sportas. VII doctores spiritus sancti.
celum serenum resurrectio xpi. Celum rubi
cundum. effusio sanguinis xpi. celum triste
passio xpi. tempestas. tristitia persecutio fermento
phariseorum doctrina. Simon obediens. Iona co
lumba gratia interpretatur spiritus sancti. caro et sanguis. pater et mater
non ostendit tibi. porte inferni. peccata hominum. Cla
ves regni. i. potestas ligandi et solvendi. i. per penitentiam. ape
ruit multa spacia senioribus et scribis ostendit. pas
sionem et resurrectionem. abnegare semet ipsum. i.

uoluntate xpa. Qui amat aimā. i. uoluntate
xpa. aia p uoluntate pon. t q pdit aia p mar
tyriu y abnegatione corpis inuenit eā i reg
di. Commutatione p aia sua. i. carne cruciat
p aia mitt. Post dies sex. vi. etates mudi.
septima requies e. petru y iacobu y ioh. i. ecclam
duc i monte i regnu di. Resplenduit facies
ei sic sol. i. sci i eccla patris. t uet testamtu i no
uu resplenduit. Vestimta alba. congregatio scorx
fidliu. p moysen osten litam legis. p helyā or
do pphtar. xps c discplis. nouu testamt. nu
bes tet ltra legis. nubes lucida pdicat euag.
nubes pluuialis. pdicat pplor q faciebat fruc
tu penitentie. post ascensione xpi cu uenissent
ad turbas cu dscedisset ad mudu. ho genib puo
lut. ordo pphtar q rogabat p se q si pecca. lui
fili lunatic ppls gentiu adorans idola. ca
dit i igne i cupiditate i aq i luxuria. tn
sit hinc a iudeis ad gent. mitte amu ubi
pdication. p m piscis corneliu. stata cess
sio fidi humanitatis y diuinitatis. p me t dom
p te excusatione. paruulo. i. mente pur.
ut aposli. Estote paruuli i malicia. q sca
dalizauerit unu ex his sine iniuria corpa

66

li. t in adusione fidi. si suspedat mola. i. cura
t circuitu scli. i collo ei t in labore scli. in ma
re i sclm. man. paristiuus. pes mingit. Docit
doctor. ne scdenatus. i. ct ex inocentia. Duns
erras. gen hum. pasto. xps. Dues relictas or
dines anglor q csistunt i celestib. Inter 7
ipm soliu ne fiat dtectio pecci. 7 ipubuit n
nascat. Si duo csenserit caro 7 aia. si caro
csenserit aie q petit pfidm accipit. X. tale
ta q multu peccat in dm. C. denarios q
pec[illegible]cat in frem suu. Serui angli q
om[illegible]tit [illegible] homo. ppum habet anglm. Su c
sum[illegible]fidu[illegible]sset. ihc sermones migrauit. i.
in fine mundi a gentib ad iudeos. reliqd
homo patre 7 matre. et cetera. Xpc patre
in celo forma serui accipiens. matre syna
goga. ad hereb uxori eccle. duo in car
ne una. Xpc cap. eccla corp. Uxor dese
reuit. i. cu discessert q s a xpo. t cuingit hesim.
sic uno scelere iii pereunt. i. q dimissa duxerit q
dimittit. difficile diues itt i rex. q sub auaricia pos
sidnt. foram acus. posterula ihierl. t cfessio. t peni
tentia. diues iudi. camelus. gent. siue foram ac
passio xpi. Camelus q portat. pecca gentis huma

ni. nouissimi. primi gent. & primi nouissimi. iudi an
extremu die. sic d pet & latne. sic d ifante & sene. C.C.
pat famil. ds. prima mane. initiu mundi. operarios. cul
tores mandator: uinea. ecla. Inueri. uinea lex. t sy
nagoga. dnarios. uita etna. per hora uen abel. iii.
h noe & filii ei. i foro. i mudo. vi. h. abraha. viiii.
h moyses & dauid. xi. pphs gntiu. dlcti i fatia. ado
lescetia. iuuet. senect. dcrepitu senect. qcuq;
h uenerit accip dnariu. uita etna. sero. fine mu
di. pcurator. xpi. murmurantes. iudi. podus diei
& est. lege & pphtas. hiericho. i tpt ... luna i.
dfectio ppti. duo ceci. iudi & gent dicat secus
uia. psetem uita. iuxta fine trnsi cieb... rt ihm
. i. p incarnatione huanitate trnsiuit p mundu.
stare aut diuinitatis e. Cu adppingret ihs hie
rosolima. i. cu uenisset i mudu. betfage. dom
bucce t maxille. Mons oliueti. tu luminu. i. re
fectio labois. csolatio opis. noticia luminis. Cast
ellu qd ct uos e. i h sale. q tot lege pugnabat eua
gelii. soluite & adducite m. ostedit couisione
iudeor. & gntiu p pdicatione apostlor. h is op hr.
. i. fine i syon. i. spes uite. filie syon. cgregatio fid
liu. uestimta. doctina. d sup sedre. sup corda
fidliu. strauer uestimta i uia. humil cusio.

ramos d arb. doctna gntiu. tba pcedit. iudi.
seqbat. i. gent. Osanna saluu me fac. t saluifi
ca. sic saluas iudos. salua & gent. sic saluas an
gelos. salua gen huanu. t ramos siplices doc
tores. q siplice doctna patm gsi sarculis absci
dunt. Intuit ihs i teplu i ecclam. Vendntes
& emds. i. q dona sps sci uedunt t emut. t bap
tismu t aliq sacratione. cathedra. doctna.
mensa. madata legis. Clamates i teplo. i eccla
relictis illis. i. iudis ad gens abiit. Bethania
dom obedies. u masit. i. i corde obedietiu. Re
uertit i ciuitat. i pmo aduentu ad iudos. Esu
riit. fidm iudo&. arbo& fici. synagoga. sec ma
nixta litam. nichil iuen n folia. i. supstiti
one & doctna patna&. aresacta. synagoga si
ne potetia. mons. xps. tollite hinc a iudis. iac
tate i mare. i corda credntiu. ho habuit du
os filios. i. xps. iudos & gent. Vn dix & n fec.
iudi. alt n dix & fec. i. gent p cfessione fidi.
Pat famil plataut uinea. d synagoga sepe
circudedit custodia aglo&. torcular. teplu my
steru. turre doctna legis. agcole. doctores. te
pus fruct aduet xpi. serui. pphe. pmu occi
derut. i. hieremia & esaya lapidauer. i. na

broth. l stephanu eiecer. i. ext hierusale i mo
te caluarie. Hic uinea et alii colones ecla gn
tiu. q reddidit fructu. i. cfessione fidi et peni
tetie. lapis. xps. d mote. d accubitu. sine manib.
sine tactu uiri. d mat sine semine. d pat sine
tepe. i capanguli. ctinet duas parietes. i. nouu
et uet iudos et gent. Sup lapide. gent sup xpm
d isidlitate cfrigunt ad fidm. d supbia ad hu
mil. etet. i iudos supstitiosos. Homo ds pat
nuptias filio suo cuictione xpi et ecle. sic eva
d late ada. ita eccla d late xpi. et sic ada d uirgi
ne tra pcessit. ita xps d uirg maria. misit
seruos. patarchas. alios pphtas. prandiu paratu
scripta sca. tauri occisi. qui p xpo sanguine fu
d riit. altilia saginata abiit i uilla. i cupidi
tate. ali i negotiatione. i. i mudu. Vt apost.
nemo militas do implicat se notiis sclarib. ut
placeat ei cui se pbau. tenuer seruos. ostend
impetu psecutiois. att seruis. i. apostlis. Nup
tie facte st. corda cedntiu. cuicta xpo p amo
re caritatis. ad exit uiax. ad gent bonos et ma
los psens eccla. itiuit rex. i scdo aduetu. n ha
bes ueste nuptiale. i. caritate. ut e. sine ca
ritate mortua e fides. Mulier synagoga. yu

uiros eptaticu. mulier dsiecta. i. litta. tnsi
endo d ueteri i nouu. Cui erit eccta xpi. dix
dns dno meo. dns pat xpo. scabellu pedu tuo
humiliat iud et gent. t subiudicta ponit
psecutores i futu. Sup cathedam moysi. sup
doctna ei. philacteria. x. uba legis i cartu
la scpta. potantes pharisei i frote. hier. hier.
geminas ostend affectu doloris. Gallina expasis
alis eggat. xps expasis manib i cruce sic i dut no
mo. expadit alas suas et adsupsit eos. Ecce relinqu
dom et c. i. a lege et pphtia et a sacdote. n me uid bi
tis et c. qa i scdo aduetu uidbit eu ois caro et pla
gent sup se oms t b tre q pu xer eu. n relinqt lapis
sup lapidm. ostend dispsione iudeo. t c scandali
habut multi p magnitudine psecutiois nega
bit xpm. abhominatones. statua antixpi i teplo
dsolato. c sumatio. q st iuida i cfessione fidi. admo
tes doctna apostolo. i tecto. i cteplatiua uita. n
dscedunt i domu. i actiua uita. i ag. i pdicatone
evang. n tollat tunica. n reuti ad pstina cu sa
tione. ve pgnantib. ccupiscetib res alienas.
ue nutentib i ope ppetutib. p ieremia ost pse
cutione. p sabbt fine mudi. ad corp cgregantur
aqle. Corp xps. aqle aie scor. t i resurectioe una

q̄q; aīa xp̄i corp̄ sumit. sol. p̄dicat evangl̄iu
luna. eccl̄a. stelle. sc̄i p̄dicatores. uirtutes celor
agmina angelor ad iudicādū. apparuit signū.
crux xp̄i. tuba. sonit angelor. duo in agro. i p̄dica
tione evangl̄ii. un assumet. q̄ cplet ope q̄d p̄
dicat. n cples relinq̄t. in mola. in mūdo. duo mo
lentes. eccl̄a. cathedra. et heretici. Accipientes
lāpades suas. i resurr corpa sua. uirgines eo q̄d
xp̄m nō negauer. prudentes. q̄ xp̄i reg celor labo
rabunt. fatue. q̄ p humana laude laborauer.
dormitare. an morte lāguescere. dormire
in morte q̄escere. Media nocte i errore. l in se
curitate neglegentes. nescio uos. opa uita ma
ta. Peregre pficiscens. xp̄s de mūdo ad patrem. seruos.
doctores. bona sua. doctrinā evangl̄ii. v. talenta. v. sen
sus corporis. q̄s p cōsuetudinē solebat mouere. aut
causas tnsitorias uitant ad etnā uitā. ut dr.
De uisu. Auerte oculos meos n u. De auditu ū. Sepi
aures tuas ne audiat lingua blasphemie. De
odoratu. Bon odor sum dō. De gustu. Nolite ma
ledicere s; bndicite. De tactu. Qui furabatur iā n furet.
Ido x. sunt talenta. duo talēta intellect et opatio
Qui hat hec et impli exeplis et docet uerbis. se saluat
et alios instruit. Ido geminat talentum. Vnū

talentu itellectu absedit itra. pdicat evaglii p
trenis reb q docet. Post mult tepoeis. i fine mudi
metet u n seminabat. u n fuit pdicatio. tollite
taletu. itellectu. date ei. i. q geminavit i bono
ope. v. sensus. ut apostl ait. ipi s t lex q ostedit op
legis i cordib suis. Q ht fidm & caritate dabit ei
itellect & opatio iututu. Q ht itellectu & n ht
fidm & caritate. itellect auferet ab eo. Ut e. Q ht
fidm & n caritate fides morietur i eo. Dextm. p spu
terrenu. Sinistm. adusum. siue penale. apud dm
nichil e sinistm. Bethania dom obedientie. hec
dom p mudo pr. mulier. sca ecta. alabastm. cor
pus hois. unguent. fides c fessiois. Caput xpi. ds
pat. Recubens xps. sup ecclam. paupes sep habe
tis. spritalr. q idiget doctina. Corporalr q cibo. me
au n sep sedum carne. Joseph uendit ut satiaret
fame copis. xps fame fidi. azimos dies. sinceras
mentes. uobcu i regno patris mei. i menbis suis. in
ecta. pcedit i galilea. relictis iudeis ad gent. In
mudicia accepit ut nram mudaret. sic ada pal
mas i lignu uite. ita iudi extedunt i xpm. et
xps i cruce. ut nos ab oi stimulo libaret. p cantu
galli. remissione sps sci. uict. ut iunctos solue
ret. Corbona ebrayce. gazophylatiu grece. diui

tiae custodia lat dr p effusionē sāguinis xpi
redimit gen humanū. pcium sāguinis empt
ē ager i sepulturam. hyrcus. populi ē. barrabas duc
tus i dsertū. i. infernū. alt immolat ē. i. xps p
peccatis hom. Exspoliatio. fid iudæ. i ditū fid
gentiū. clamidem coccineā. effusionē sāguinis
xpi l martyriū. i duerit eū uestimtis suis. euer
sio iudæ i fitū. i. i fine mūdi. iiii. milites. eua
gelia. q se diuidunt doctrinā xpi. uelū scissū. reg
iudæ. l scissione legis litte pro reuelatione sps
sci. l ascensione xpi scisi st celi. l humano gne
tra mota. cgni di ostend. Comota audis ad gent
pet scisse st corda gntiū ad fidem. monumta
apta. eccla ex gntib. nouū qa n fuit añā pdi
catū ūbū di gntib. excisū monumtū i petra
ecclam d duricia gntilitatis. lapis uoluit. du
ricia i corda iudæ. Vespe sabbti. fine mūdi
pma sabbi. dies resurrectiois. Reuoluit lapis
reuoluta duricia iudæ i fitū. fulgor tror.
Candor uestimti. csolatio resurrectiois. i ga
lilea ad mōtem. d iuda ad gent.

Incipit. Euangelium. Secdm. Marcum.

Inicium sci euāglii. Ecce mitto. Vox patris
angelum meū ioh. an faciē pcursore xpi.

Vox ioh. clamans xps. desertu iudi. a lege &
regno. & sacdotio derelicti. via. corda t opa
semitas cogitatioes. baptissimu penitetie.
remissio peccator. i domu simois andree. adiu
dos. diluculo surges. aduent xpi & initiu noui
testamti. i desertu locu. ad iudos ibiq; orabat. p
dicabat. n possit itire ciuit. ppt freqntia ppli.
paralitic humanu gen. iiii portates. iiii ely
menta i corpe. t. iiii. ordines evaglor. seu. iiii. u
tutes aie. i fortidudo pugnare ct uitia. Iusti
tia diligere dm & pximu. prudentia. puide fu
ta. Tepantia oi rei iponere modu. nudare tec
tu. patefacere istoria legis. submiser grabatu.
denudata litam legis i manifestu sensu eva
glii. ascendi i mote. cu carne i celu. tonas xps
filii tonitri apostli. nubes. pphe. pluuia pdi
cato. lucna sub modio. q pcupiditate scti
docet. sub tecto. sub securitate dligntiu. ne
abscditu qd manifestet. oculta lex iudor gn
tib. q seminat doctor. i tra i corda. dormien
te. nesciente. p nocte. ad usitate t ignorantia
ostend. dies. pspitas t scientia. germe. e puc
tio cordis. erba fides opu. spice. pfectio opis. ple
nu fruct i spica. e summatio opu. falci s apu

pittatio. p̄sentis uite & sūmatio sc̄li. dimissa
t̄ba. abiit in naue. i ecc̄lam ex gētib. aliena
ues erāt cū illo. diuisa eccl̄a h̄eticor. p̄cella
p̄secutio c̄t fideles. fluct̄ ipellentes naue. p̄
secutio antixp̄i. t seuissima ut p̄pe ad ne
gotiatione ueniāt. Dormire xp̄m i pupi
p̄batio ē fideliū i p̄secutione. excitare. i uoca
re i aduitoriū. tranqllitas post an xp̄m. p̄secut
& post resurr̄. hoīt sp̄m imūdum. hūmanū
gen. catenā disrūpes. gent p̄uaricātes lege
naē sue. siue doctnā phylosophor. sic & iu
di disrūpētes littam legis t p̄phetiā. cōcidit
lapidib. gent adorātes lapides. ho uestit sedēs
ad peds ihu uestiē. fide & caritate. i. pura & sin
cera mēte. erogauerunt substātia i medicis
q tota fidem & spē & cōsolatione posuerat i phy
losophys. misit binos. duo testamta. ut ead si
mili. & qa caritas ad min duo cōstituit. p̄ pur
gā. cōsolatione siue disciplinā ostend. ut pau
lus ait. Q d uultis? i uirga ueniā ad uos. an in
sp̄ū mansuetudinis & cōsolationis. calciatis scā
dalus. p̄t b causis. ppt spinas. i. ppt obligatio
nē diuitiar. t sollicitudinē sc̄li. ppt frigorē
i. ppt cupiditatē mitis. aut ifidelitatē ppt ser

pentes. i. prt doctna hereticor. n duab tu
nicis. n duplici uite. nec dubietate inter
fidm & ifidlitate. n dupla fiducia. i nouo aut
i ueteri. n ut simulatores. q ab homib laude
qrunt. ia ptiit hora. lra legis. cena. csumma
tio secli. ihs solus itra. i. sine tactu pecci. Ve
tus ctri. p secitto diabli i apostos. post asce
sione xpi. uoluit ptire eos ad pbadu eos. gene
sareth portu aptu itpt. abiit i partes tyri
& sydonis ad gent itut i domu imudi
nemine uoluit se scire. ostedes humilitate.
s; n potuit latere. qa opa ei manifesta st sep.
Mulier cananea. pmitiua eccla gentiu. Sur
dus & mut. huanu gen. qd n audiebat di
madatu. nec cfessione laudis redde uolebat
qa cfessione fidi n habebat. Educit eu ex
t' bam. i. remota uita. qa i remotione cog
noscit ho cecitate peccatir. suae. t' educe
eu d' tba peccatr ad pstina cusatione [illegible] a di
bone nate. digitos & auriculas. i. [illegible] ult cor
cords. aperuit os ei. i. cfessione [illegible] riulos. i.
fidi. Suspiciens i celu. ut omis [illegible] cabat iudos.
deo laudes offerat. i gemuit [illegible] ceplis. p baptis
p peccatis gemis huani [illegible] omitione eccle.

in mundo eminebant. licet nos supplicando roge
mus dominum. Duxerunt ad ihesum. doctores humanum
genus ad prophetas manum. dicitur operatione. & dux
extra uicum. remotio uite contemplationis. licet extra
pristinam conuersationem. spiritum incarnatio perquam illu
minatur genus humanum. inpositis manibus. dicitur
adiutorium operationis. Video homines uelut arbo
res ambulantes. ut nullus se extollat de uirtutibus
sed minorem & inferiorem se existimet omnibus. iterum
imposuit manum super oculos & apti sunt. aperuit cor
da hominum ut uideret claram scientiam dei & sine
dubio crederet. restituit est in bonis operibus. misit
illum in domum suam. reuocauit illum ad pristinam mu
dane natam. Descendit xpistus de monte. id est de celis. tur
be grebat. ad uet xpi per apostolos sic a prophetis & pat
archis lege. salutabant eum. salute per humilita
te potest hic. filius humani generis. spiritus contra superbia
stridebat & arescebat. id est per auaricia. discipuli
… non potuerunt curare. id est prophete & patriarche
lus an… non curabat sed xpistus sanguine suo &
spiritu man… dimittit. id est ut propheta. fratri non redime
dabis. propter … ho xpistus ab infantia. id est a primevo
ne diuicia … etate generis humani. adiu
id est propter cupiditat… ua incredulitatem meam fide

fidis ad iuuges. Multitudo discerpesev. q. do
uidebit diab erasuru. i fine mudi datur illi
potestas. ut sciat quantu uult pp electos di. Cu
uideret ab unoquoque pfessione & penitentia ex
pelli se. tanto ceterum illos plus suscitabit uitia. &
crudelissimas ipugnationes. facit ut mortuus
purgat. semet ipsum mortificat p confess & pe
nitentia. duo miracula. a demonio liberauit
& quasi mortuum suscitauit. i. genus humanum.
a morte peccatorum & a seruitute demonis. mo
la ecclesie sancti. asina immunditia peccatorum.
mergere i mare. humiliare i seculo ppenitentia l
perire i ppo peccato. quia melius e p se soliu pena
sustinere quam ut alii a regno dist bent. uer
mes. sera penitentia. quia comedit illu e scientia i
pena. quia dum spatium habuit n emendauit. omis
emendab. igni s sal i et. igni s sps scs. quia sic ois
caro perit sin sale. ita ois ho sin scientia u
bi di fatuatur. habere sal i uob sapientia di.
uen i finib iud i fine cursio iudeorum. ult iordane.
gram baptissmi. sinite paruulos. i.
gentes. discipuli qui phibebant ficcabant iudeos.
pcedebat illos. i. oues suas ex epl is. p baptis
mi ost mortificatione l domitione ecclesie.

Sic adã p̃ta peccau. i. c̃cupiu. p̃uaricau. sup
be egit ita xp̃s t͛s dies i sepulc͛ fuit. ⁊ p͛ id t͛s
mgit͛ ho sub unda baptismi. Vt ait apos͛. Co
sepulti enĩ sum̃ cu xp̃o. Quo luerit p̃m ee eru͛
o͛iuum sermus. i. doctores. Sec̃ iuxta uiã. gent
iuxta fidm. Clamabat sesu morali. cũ ora
tioĩ icumbim. Turba fantasmatũ. ice
pantes corda fidliu ut taceat. p̃seuerantib͛
nob̃ stãs ihs iuxta nos. stare diuinitatis e.
Trãsire hũanitatis. pcepit illũ adduci. r p̃ p̃
dicat gent ad fidm. piecit uestimta sua. p̃
stinã cũsatione. exuies. i. dignorãtia ad sci
entiã dĩ i fidlitate ad fidm. pullũ alligatũ.
gent iuicul peccatorũ: sup q nemo sedit. i.
null͛ doctor p̃dicau. Soluite ⁊ adducite p̃
p̃dicat ad fidm. Vidit a lõge arbore fici. q̃
lõge erat fides iudeorũ a xp̃o. n erat tp̃ ficorũ.
temp͛ iudeorũ. ut cedrent. n sinebat uas tũi
ferre p̃ tẽplm. qsit corda fidliu. n uult
xp̃s aliud fieri op͛ i t̃nsire n qd scim e. Tra
didi ea colonis. Custodia legũ. torcular te
p̃lu salomois. Alit ostiũ martyrũ sepe.
custodia ãgelorũ. turris. lex. ext uinea.
d iudis ad gent. l̃ de ciuitate hier ad mõte

caluarie. Qua dras .i. ho. qd ras sui dua se
obtulit do. qd petitis cedentes. fiat. ut e ipsi
postulat p nob. gesit gente paganor et xpia
nor. moriat. caro ad usus aiam. Regnu diabo
li ad usus reg xpi. Vitia carnis ad usus spm bo
ne opacois. tremor. de ifidelitate ad fidm. famis
corporis. t aie ad audiendu ubu di. ppt me i testi
moniu illis. i. si cedidrit testimoniu ut in erit
illis ad uita si n cedidrit ad pena. de die ac ho
ra nemo scit n pat. p parte corporis qd e eccla
nescitis tep. exitu uni cuiq; siue csumatio
ne scli. pegre pficiscens. xpi corp ad celu. reli
qd domu. ecclam doctorib unicuiq; opus. i.
gra initis. p genitore epm l doctore. Sero
ignis & sulphur pluit i sadoma. media nocte
pcussus e egypt i primogenitis suis. mane
submsa e sodoma & ascendit fauilla ei usq;
ad celu. Ne ueniat repente & iueniat nos dor
mientes. i ignorantia l i securitate negligentes.
fert alabastru. ost uulneratu corp xpi i
cce. unguentu. cfessio fidi. caput xpi. ds pat
e. qrebat oportunitate. p ditiois iudor l
iud & redemptiois ecle. trasit de mudo ad
patre. de iudis ad gen. de ifidelitate ad fidm.

d morte aductam. homo lagenam aque portans. significat
apostolos. t postea baptizatores. lagena baptismi
trinitatis fides. Manducare cum discipulis. ostendit se pas
surum cum illis audis. t manducat in [illegible] suus. quod
est ecclesia. Cenaculum magnum stratum. amplitudo eccle
sie [illegible] [illegible] ut nullus confidat de scien
tia sua. Relicta sidone. fugit nudus abiens. relic
ta malicia iudeorum. nudus .i. apostoli a superstitionibus
iudeorum abierunt ad gentes. Calefacientes petrus. trepiditate
te apostolorum et a sua negatione et infidelitate
iudeorum. videbitis filium hominis sedentem a dextris virtutis.
Videt illum stephanus. vidit paulus. [illegible] in via iud
[illegible] plures. percussit [illegible] os malleatoris. qui for
mat informat. ita et persecutores formant animas
iustorum ad regem celorum ipsi informes remanent a
gratia dei. spinea corona. spinas peccatorum nostrorum
diluit. de quibus ade dixit. spinas et tribulos ger
minabit. Dereliquisti me. dereliquisti. pro parte carnis non sed
divinitas non reliquit. que unitas est potestatis.
reliquit carnem filii ad horam in passione ut
proprium filium. ut nos adoptatos filios haberet.
Spongia aceto plena. iudei superstitionibus
et acerba doctrina. Joseph primitiva ecclesia.
mercatur syndonem preciosum. confessio fidei per syn
per

66

done. mortificato eccle. l gra baptizatox. Inuol
uit corps i syndone nouo. Circudata xpi fide eccla.
ex renocatione regenatione. Monument. altare
iq corps xpi poit. l eccla q recepit eu i cordibus
fide. siue sumes corp & sanguine ei. petra. xps
e. Monumt excisu i pet. eccla. d latere xpi
educta. ad uolutu lapidem. absconditu xpm i
lege & pphetia. Reuolutu. apti istoria le
gis xpm renouatu in nouo testamento. Ne hic
apt iudos discipt & pet. p pncipat apostolox
& p negatione noiauit. de q maria. vii. dmo
nia eiecit. vsq tota uita illi igniata q p. vii.
dies ugluit. Oi cate. oi hoi q huit parte cu
creatis. cu angelis itellegere & discnere. cu
iumtis uide & sentire. cu arborib uiuere
q ex uiriditate uiuit. cu lapidib ee q a
st. dmonia eiciat. spualit l corporalit. linguis
nouis. l diuisis. l pdicat euagliu. i. nouu
testam. serpetes tollet. uenenu serpeti
u. l doctina heticox. mortiferu. doctina
heticox. dns ex uigine nat eleuat e sua
uirtute. Enoc p concubitu generas ab
lat e. Elyas p cocubitu genitus. curru
rapt e q uirgo pmansit.

Incipit. evang. scdm. Lucam.

Lucas ipse e surgenses syrus natioe antyocen
sis arte medic. discipulus apostlor. secut pau
lu. seviens do sine cmine. nunq. habes urore
annor. lxx. iiii. obiit i italia. plen spu sco
sepult e. i cstatinapoli iachaia qcaliqua
evangl scpsit. Mathes scpsit iudis fidlib.
Marcus penitetib. Johs pfectis. Lucas
gceis fidlib. Fuit idieb herodis reg et ret.
Hic ipletu ordine. dix rege g regione.
et sacdote et uxore ei idicat duce abia.
Zacharias memor dni itpt. Cui apparuit
angls a dxt s altaris. ost q memor dni est.
monstrbit ei mystiu di. abia pat dns itpt.
aptu fuit itepe officiu u patis dni coept
eet. q patse. dnm pdicasset. Elysabet di
mei saturitas itpt. signat maria do ple
na. ambo iusti cora do n cora hoib. qa
steril maledicta fuit i lege. icedntes ser
uantes tota lege. Zacharias iteplu. xps
imaria. pmu rogat Zacharia. et popls pli
bertate. d captiuitate apparuit ei angls
a dix uen. qa nat i fuit. Zach itpt bat e. i. iudi
aduenient xpo. Exaudita e oratio tua. i.

magis q̄ petisti. rogasti p libtate pleb. dat
ē t̄ pcursor xpi. multi in natiuitate ei gaud.
ppdicat ei. iuxta etna gaud. Ecce agn̄ di ex
rel. pced xpm. an baptizat. & p̄dicauit an
ē spectu. an nat & mortuus. vi. cāsis. qa vi.
menses i' r eo s erit. Ego sū gabel. fortitudo di.
n̄ dix' zach cognoui uxorē suā. qa d fec ab
eo uolūtas d sidii. occultabat se ppt pudi
citia n̄ ip barēt siueriu ex mesib; qnq; .i. v.
milia sc̄li. t. v. lib moysi. auferre obpbriu̇. i.
sterilitatis & ceptioīs i senectute. I vito
mēse missus ē gabel i ciuitate. i sexto mi
liario mūdi missus ē x. Ioseph. saluator in
tpt. q saluau egyptu a fame. Aue maria bn
dix. i. carne x. turbata ē. qa nesciebat si
pitu an fictm ei dixiss angls. Sps scs sup
ueniet i te. Sps nom ē oīs gre qa do i spirat. ob
ūbrabit t. abscōdit te i egyptu fugiēdo. Eli
sabeth cognata tua. eo q d erat d t bu leui. i.
dni. Ecce ancilla di. vt dr. & filij ancille tue.
Abiit i mōte cū festinatiōe. uolūtate di iple
re festinet ho. Exultauit i fans. Honorauit fili
filiū. sic mulier muliere. Exclamauit uoce
magna. aptū fuit qa d iohē dr. uox clamā

tis. n dix iohs erit nom ei. s; iohs e nom ei.
q ab angelo uocat e an ceptu. Et morati st.
couenietia i patre & matm. Bndict dns p
bonitate. rogau libtate ppli & dabat ei pcursor
dni. Erex cornu salutis nob. i x. q carne & os
sa sed diuinit n ht sic nec cornu. Crescebat
corpe. hec dscptio pma facta e. i a romanis. g.
iuli pm regnau i romanis. s; n totu regnu te
nuit. i uniusu mudu. & post eu regnau au
gust. & post augusti tybi. I tepore augusti
& tybii. tep x eplędi baptissmu suu. q a xv.
annos a regno augsti. & xv. d regno tybii te
nuit. I pncipio regni augusti uenet i yno
curru ad ciuitate sua august. & fili ei ty.
biius. postq. cesyer regn mudi. osted qd i reg
no ei nasceret q regnaret i uniuso mudo
& pat unitate filii uolutate. ipo tepe appa
ruit cculus ereus erga sole. ost nascete ei
tepe. cui potestas & pulcdudo i lux. q sapi
entia ccuddisset omne potetia. ipo tepe
fluit fons oleu a tabna meritoria tota die
usq; ad uespu. ost ei tepoe nascitm aq flu
it oleu. i spital unctio p totu euaglim.
usq; i fine mudi. Augusti patm figuit.

cyrum filiu. pptea cesus dat. u sciret rex nu
meru hoinu & magnitudine. a plys d syrie.
locu ag x fuit. Sigli i sua ciuit. ut nllius ex
t ecclam cesu do reddat. posit i psepio. corp
ei i altare. bos & asin. uidi & gent supa alta
re comunicat. i diuisorio. i. dom iter duos
muros. duas ianuas ht. figat ecclam i tpa
radysu & mudu. Exercit. ost duce seq x. pas
tores nutiabat. d ugro agno. festinantes.
& n aspiciat ho ret t addx teta. t ad leua.
s; usq; ad x festinet. c seruabat oia. i. qd ei
loqbat angls. vii d. ccucisio. viii. beatitu
dine nutiat ei passio. d r eni. Bati q psecu
tione paciut. ccucisio x ost effusione sang.
martyru usq; i die iudicii. t q a n uen sol
uere s; adiplere. Postq ipleti st dies pur
gat ei. i. xx. dies de puero. d puella. xxx.
i lege fuit u mulier n itret ecclam. i se
uitia. t tuty. pdites sic serpetes. i coluba
ost ee siplices sic colube. par. i. totu se osser
re do ostend. posit i ruinam. hs q n credit.
& resuret q credit igu. i signu euaglii
separare hoie amat & c. ipse att. q e mat
mea & c. Beat uent & c. ut multi bonas co

grationes congnet. dum non sola maria mater
christi pertransiet gladius. sermo divinus est sive passio
christi. cum viro suo annis vii. synagoga cum expectati
co. et non discedebat de ecclesia non debes discedere de celo.
crescebat corpore confortabat spiritu. xii. anno et i.
xii. tiberii que venerat ad christum post tridum i. tres leges.
pater ecclesia. mater synagoga. quem invenerunt
in pevangelium. erat illis subditus id est nuem
ministeriis ministrare. Anno xv tyberii cesa
ris. primum rex primum preses in nativitate christi memo
rant. dum non dum cepat docere. nunc autem rex gre
de tracha commemoratur. dum ad predicat et ad bap
tissmum venit. rex significat christum. iiii. tethrache. iiii. ev
vangelia. duo sacerdotes. due leges per senarium
numerum. quia unde senatus est quasi per senarium numerum
factus est. primum rex romanus post nativitatem in
regno romanorum. iiii. tethrarche super iu
deos post divisionem regni iudeorum. Factum est ver
bum domini. id est vade et predica baptissmum. vallis im
plebitur iudei et gentes. montes et colles. qui se
humiliat exaltabitur. prava in directa. qui fuit
luxuriosus fit castus. et aspera in vias. qui fuit
superbus fit humilis. Omnis caro iudei et gentes. vi
ri et mulieres. Venit nazaret. in qua nutritus est.

ut eclam n obliuiscat ho i q nutti e. Surex
lexere. ost si iuniori reuelatu fuerat. se
nior taceat. i. evang & pentatheucu. ppt qd
unx me n oleo cmuni s; sptali. evaglizare
pauperib. ut e. Beati paupes spu. & captiuis iudi
a pharaone. & gentib a diabolo. Cecis uisu iudi
& getib q cfracti st. iudi lutu fabcando gent
ydolis supplicado. Annu dni. anni iiii tepa ht
& xii. meses. i. evaglm & apostl. & die retbu
tionis. i. iudiciu. multe uidue i isrl. i. ecla. elya
x. naama syru getes. tres anni tres leges. vi.
meses pdicat dni i mudo q vi. dieb fact e.
filia. synagoga. hiezi ecla. habes dmoniu
idolis seruientes. qd nob & t. nob toenitat
gla. sec stagnu sec lege. Duas naues. ii. ec
las. tota nocte laborat. p lege. impleuer am
bas naues. ecclam & synag cuertit. ut mer
gerent. i. ho q duicias & paupertate n susti
net. Exi a me dne. n exiuit q a n dserit ue
ra humilitate. cu orabat. theorica uita ost
endit. cu sanabat. actiua. p regulas. diuinita
te. Surge & abula. resurectio oium. Exiit
i mote orare. & dscendit ad turbas. ost theorica
& actiua uita i unu cpletas. Sz libro. iiii

beatitudines leguntur. hae iiii cardinales i
ipsis continentur. cardo graece. latine cor dicitur. isti iiii.
ostendunt iiii partes mundi. viii. beatitud. ad viii.
animas pertinet. Merces uestra multa. post praedicatam persecutionem et pacientiam. sed hoc quod faciebant patres
eorum prophetis. i. odiebant et cetera. et eiciebant nomen eorum
i. consolationem habetis uestram et non deo gratias agitis. sed diuiciis uestris. Cum benedixerit pater iusti
ciam uestram. Ibat in ciuitatem naym. post sanatum
firmum. suscitauit mortuum. quia infirmitas procedit mortem. filii unici matris. adam tren. iiii. portantes iiii elementa quibus constat. tetigit locu
lum. i. lignum crucis. quia adam per lignum periit.
hoc terra portat. quando de sola terrena cogitat. uel quando
ambulare non potest. ab aqua portat. quando de luxuri
are cogitat. uel cum prae nimio frigore corpus tan
gi non potest. ab aere portat. cum omnia plaude humana facere. uel cum prae egritudine flare non potest.
ab igne portat. cum auaricia cogitat. uel cum
prae nimio febre tangi non potest. Qui minor est in regno caelorum. maior est illo. i. christus nascendo. quia angeli
non sunt nati uidetur. minuisti eum paulo minus ab angelis
tamen christus maior est iohanne. regnando cum patre iusti
ficata est sapientia a filiis suis. i. populi. et publi

cam iustificauer̄ dm̄. alabastm̄ unguēti
corp̄ cū fid. stās ret. post ascēsione dn̄i. sec pedꝭ
apost. lacmas karitas. irraido. capillꝭ. ele
mosinis. osculare cū oīb̄ pace habē. ange
los dnarios. pecca gentiū p̄ v. sēsus. cōmissa
alis. l. i. iudox. ista mulier fuit maria mag
dalena dq eiecerat. vii. dmonya. q̄se hic.
potētia diuina & uirt. Ista maria sig ec
clm. dq eiectast. vii. uicia. qdi. vii. dies pec
cat ho. vir qda. ppls gent tēporib multis
abitio mūdi. uestimta. n̄ iduebat fide n
manebat idomo. i eccla. f. i monumti. ic
suetudine peccadi. Catenis & cpedib. lege na
ture & litere. sedite i fid post baptism. uesti
tū imortalitate. ad pedꝭ et apostli. uadi domū
dtheorica n̄ uenīre ad actualē. Mulier eccla
fluxus sanguinis. lex natē. xii. anni. due
etates. tagit fibria. credit minimū manda
tū x. qme tangit. i. qime credit petrꝭ. iohs.
iacob. i. spes. fidꝭ. caritas. pat x. mat eccla.
castelle & ciuitates. i. serui & dn̄i. dimisit
turbā. iudos. vos date illis. i. p̄dicat gentib
Bndix evanglm. fregit adlitam. nauiga
tes. expta ipericulo nauigii tragllitatē. p

uidit periculũ & dicebat excessus ei multa
pati sequti die .i. iscẽda lege. Vix d'r ba excla
mau abrahã. fili unic. õe gen. subito cla
mãs. irascẽs & elidit iadulatiõe pximi. dis
sipau eũ idispatiõe. cũ spuma cũ stulticia
manu sup aratrm op sup evangtm. ret. imũ
dũ. gomer caritã. iiii. boves. iiii. evangli
ste. dsig dñs alios .lxx.ii. discipl. & moyses
.lxx. pbros. & xii. tb. & lxxta. lingue diuid
bant psupbiã q phumilitate adunate st.
Binos aĩmales iarea. & duos discipulos ad p
dicãdũ caritatẽ. uet & nouũ. corp & aĩ
ma. uir & mulier. duo ppli. Ego mitto uos
sic oues. ego pastor. uos oues. lupi. scbe &
pharisey. dmonia subiecta. qd ilege n fuit
moysi. sup serpẽtes. hereticos. q n occidũt
s uenenũ doctrne ifũdunt. scorpio eqlr
capite & cauda occidit ii diabolus i initio
& fine decipe uult. Homo qdã dscedbat & ret.
mũd semiuiuũ corp. cũ scietia & aĩa mortu
a. sacẽdos aaron leuita. tb leuicũ lege sua
samaritan q e d sububanis samarie v. qe
custos vt dr. Custodies paruulos dns. Alliga
uit uulnera. p penitam tersit pecca. Ifun

dit oleu & uinu. suauitate & seueritate.
scripturaru. pmio & pena. iniunctu. i corp' su
u. qa p passione huanu gen pdux. ad stabu
lu. v ecctam. marta. eccta actualis. mari
a. theorica. q se p audit uba x. martha dix.
ut ei adiuuaret. actiua uita sic i diceret ad
iutorio cteplatiue. amice. doctor. media
nocte. i oportunitate. t's panes. fides s'i uita
ti. amic ali penitam agens. diuia d mudo.
n habeo. i. nescio docere eu. ostiu clausu. i.
celi q n aperuit n caritas. pueri mecu s't.
uirtutes celestes. q d sfori e & it. v q fec corp
ipe fecai anim. Nolite timere pusill' grex.
iudi dixer q cedidr q d maledicet fuit ile
ge q paup fiebat. Sit lubi ura pcincti. ost
castitatem. & lucne ard. opa bona. u cu ue
nerit cu dolore & pulsauerit aia p morte.
cfesti aperiat. sep ee paratos. minist belli
post iudiciu uita etna. tri. supbi qui
pleuer. x. uba legis. dimitte ea. h anno ut
fodia pdica evang. cophinos stercori.
pecca cfiteri i futo. v addie iudiciu. Ov
lier gen human. sps i firmitati. fides &
opa. xviii. anni. due leges. siue qu ple

BIBLIOTHEK DER
...
ST NIKOLAI ...

uer. x. uba legis et n edidr resurrectione.
Infirma sunt p tres senos an lege. sub lege. sub
gra. iclinata. ad terrena dsidia. sursu respi
cere. celestia p penitentiam sic qrebat. Vocau
p cfessione. iposuit illi manu. bona exepla
erecta ad spe saluti. Sabb ifirma rege. Vul
pi. herods. qd dolosu e aimal itra habitat et
uinea extminat. ita herods diabolus ui
nea dni. Vinea de egypto transtulisti. hydro
pic fornicator. hyanu gen. ad phesu sa
nau. ost qd implet fornic sanat. Homo ds
pat. cena magna. evangl. voc multos iu
dos. misit seruu. xm. icarne. parata. q d xo
erat pphetata. Villa emi pr auaricia ad xm.
nueni. Iuga a bou supbia t.v. sesv. sev. v. lib
moysi. Mulierem duxi. luxuria paupes ac
dbiles. q cognoscunt pecca sua. iuias. ad ge
tes. cpellite. p cfessione. tre edificare. xm
seq. supt. abrenuntiato mudi. qs rex. a
posti. bellu. cpesatione opis. ad usu alio
rege xm. cu x. milib. cu opib qsentit ho.
cu. xx. milib. opa q st i occulto et ipala.
legatione misit miserado elemosina da
do. Rogat ea q ad pace st. ut e. Heretres

iudiciu cu seruo tuo dne. i tra. i diui
ti. i sterqlinio. i pauptate. Mulier. diui
ne. lucna accesa. evangl. iuenta drag
ma i domo. cuersus pat i eccla. Ho qda
ds pat. duos filios. iud & gent. portione
uita psete. diuisit. libtati arbitriu ddit.
pegre pfect ad o. uiuedo luxuriose. ido
la adorantes. fami. dubo di. uni ciuiu. phy
losopho. i ulla sua. i mudu. pascere porcos.
moe porcor. uiuere. porci. stulti. d siliqs. i.
implere uetre ti pinguescere. merce
narii patr. uilior es seruu di. habudant pa
nib. doctna. peccaui i celo. mis cdia mot.
ueni i carne ad seruos suos apostlos. stola
pma. fids q adá pdidit. anulu. cx x i fro
te. calciamta. evang. uitulu saginatu.
x ex duab legib. mortuus adá. reuix p bap
tism. pierat. i d spatio e. iuet e i spe. fili
senior. iud. i ag. i mudi dsidio. synphoni
as & choros. pphta & evangl. duo seriu.
elyas & aaron. nom lazari dix. & nom di
uitis n dix. ost bonos tatu scptos ee i ce
lo. uulnerib peccatis. diues. iud. paup gent.
canes. doctores. sui. reges. sepultus i infer

no. i lita. leuans oculos. oculi iudex fuer bo
na uidendo. usq; ad x^m uidit abraham. post iu
dicium d inferno uidebit reg di. ut maiore ha
beat penam. & illi i celo mai gaudium. extmo
digito. q modica elemosinas fecerit. chaos.
cfusio reru t lex. Recepisti bona. bonu qd
fecisti recepisti. lazarus mala. d malis sui
iudicta. v. frs. y libri moysi obseruabit. Si
qs ex mortuis. x resurgete factu e. alii
ex iudis credidert. Si lapis molaris. gentili eos
ii eqs moles n iuds cui seruit. sic phyloso
phus doc phylosophia qs n post. s; sce eccle
auget fidm. du auges madat. arbori mo
ro. evang q rubicda x ece nuntiat. eradi
care. applo iudaico i gent. arbor i hui
fruct pmu albus postea rubicd. d niger
sic diab. du angls albus fuit. i occisioe ade
niger. i homicidio cain rubeus. duo mo
letes. dua ecclas t duo testamta. iudex eiu
dua. d semipleni & patientia habeb illis
s; n sep tacebit; Duo hoes ascend. Vn mag
nificauit scitate sua & pdid ea. Alt mag
nificauit pecca sua & pier. Ieiuno bis i sab
bato. absq; cibo. & muliere n occid q am

ipo cxruit. Cu ad ppingret hiericho. cu
uen q dic carnatione. Zacheus uidius fuit
c iudos sig. c itpt iustificat sic iudi se
iustificat. t be. diuitie l iutia. arbor cx
x. bonor. diuitiar pauptu. v frage esurie
ti. p. t. q drupltu i lege d aimab dr. i evang
doi creta. H o nobit. x. legatione. occisi
one apostlor. p m seru c scd ordo apostor
ymnas. septas. lapi. clamabat gent: u
di tacuer. c rcudabut. te romani. vndiq;
it c fori. adtia. infernu. filios. iutitesq;
faciebat i die. i nocte ruebat. lgssus s ite
plu. q i die dominico i tuit i teplu. qre
bat eu p dre c ret. H o ds pat. plataui uinea.
iudos colones. legis latores. pea pfect. dimi
sit oms i libtate arbitri. p m seru esaia.
scd hieremia. tti daniel. ext uinea hie
rlm. malos male pd. cqssat capita cx xc
reret uolittatessiia. cominuit illu in
uindicta ccis. surg ge s igente. gothi
i romanos. reg sup reg. alii adiusu ro
manos. trores. q d rige i aere augeba
t. signa er. u fiut i hierlm stella cu
gladio igneo. ctingit i testimoniu

iudis & getib. ego do uob os & sapietia
ii moysi dr. ost t ds sapietia. Capills dcg
ptte n pierib. mortaltta hierlm calcabit.
i idola adorab i ea donec impleat plenitudo ge
tiu. i iudos q usos i fine mudi. Signa i sole. ad
ltam. sonit maris. factu e mare sodomi. cu pis
cessuos itin iecit. uenietem i nubib celi. i p
phetiis apostor. ficulnea arbor. sinagg & hoies
i ndie deces. i teplo laborau cu iudi. i nocte i mo
te oliueti requiescebat cu getib. ho anphora aq
portas. moyses & iohs baptista. dom cenaculu
eccla sctu tritati fid. donec impleat intreq
di mystiu magnu. duo calices unu cu aq al
tium cu uino. i emixtio uini & aq i uno calice
uinu & aq passio & baptism. nuqd aliqd dfuit ei
du i carne fiebat cu illis. hic pcep illis n ha
bere cura seti du se ab illis separat. s; habe uni
ca fidm. Emat gladiu lege. duo gladii due
leges. i ueste alba misit eu ad pilatu. i fid tiu
tatis ad gent. uen & ad plebe isrl. facti st ami
ci utq; ppls ad fide xi. herods sig pplm getiu
pilat iudor. leuiathan dntes st una alti
adheret. Barraba fili diaboli dr. flete sup
nos. sup gente urm. Motes & colles. p atar

ihessenicus

che & pphte. dimitte illis sic dix. orate p pse
qntib. t bibat sanguine q effudt. u fiat va
sa misedie q fuer uasa ire. nescuit qd faci
it. si sciret dnm maiestatis nunq crucifieret
hodie mecu eris i paradiso. q seqt xpm te
nebas n ht s; lum uite. Ioseph pplts isrl. aro
mato & unguenta. fids. spes. carita. Vna sa
bbati. evaglm. qd illucessit nocte ueris testa
mti. Mulieres pmu resurrectione uidt. ap
ti fuit u p ipas pmu cucurrisset salus. p qs
pmu cucurrebat mors. Ecce duo uiri adste
ter. i Matheo unus angls. i Marco adoles
centes. i iohe duo angli. i luca duo uiri. i.
multa itinera mulieru. & duise st uisio
nes. t unu iter & una uisio. & dissimiles st
narratioes evaglistar. linteamina sola
posita. ost qd n indiget corpa uestimtis. i
resurect. sic ad mirans. i. qd reliqs lintea
mina. duo ex illis ibat. due gent. q a sic
ost se illis q forus st. ita illis q int erat. cast
ellu. mudus. hierlm. celestia. stadia xl.
numus dieru qb fact e mud. longius ire
adgent. Evanuit ab oculis. ost qd n possu
m tardare i theorica. & loquius fuit ab illis.

ꝗdo eu n cognouer. qa logi possum mane
re iactuali uita. pax uobicu cogat eos i
una pace. no eni in uno loco surex & asce
dit. qa honor dscedit ab hierslm ad gent.
Iudx iniqus. antixpc qdm n timet qa su
pbe. De ipo dr i apocalypsi qa multos thit
post se etia tcia parte stellar... i. dpplo xa
no. hoine n reueret. De ipo dic x. Ego ue
ni i noie patris mei & n suscepisti me. ali
uen i suo noie & illu suscepisti. i. antix.

Incipit evangelium scd iohanne

m In pncipio erat ubu. qa i ipo oia icoant
& finiut. ubu patr fili. apt dm. fili apt
patm e sep. ds erat ubu. ds erat fili. in
ipo uita erat. illi oia uiuut an q fiat.
uita erat lux hoin. uita & lux x. i tene
bris i mudi p lege & pphta. lux uera x. q
illuminat nascedo. nitendo. ueniedo p
gram baptismi sps scs illuminat scietia.
mud eu n cognou. pars iudeor aliena.
pars aliq cognou eu. i sua uen. gente
sed carne. ex donatis. p du & p renoua
tione baptismi sps sci. Vidim gloia ei
i transfiguratione & i resurrec. plen gra. dple

nitudine ei nos oes accepim. nascedo. nu
tendo. uiuedo. & p gram ueteris testamenti
gram noui testamti. p fidem & caritate
plitam legis t pphtia tbz modis. p gram bap
tismi. p gram etna p psete uitam. Fili qe
ismu patr. i. icord t i secreto. c fessus e se n
ee x. n negau se ee p cursore x. Alit ost noui
testamtu. & ego nesciebam eu. ostend ioh n
scire baptism x redeptu ee mudu. tam sci
ebat eu filiu di ee & natu i carne. Rabbi u
habitas. i gli doctna e morari. Ueni & uid
i. doceri. Uenite discite doctna mea qa oes iuitt
uenire ad se. die illo. i nouo testamto t ip semi
uita. hora x ma. uespa mudi. i crastinu exire
i galilea. post resurectione i augetes. sub ficu
sub lege litte. t sinagg. Celos aptos. geni huano
anglos ascendntes & dsced mystiu x. Ex iuit
die tcia. tcia lex. Nuptia. copulatio x & eccle.
Mat ihu ad nuptias. sinagg. x cu discipl. eccla
figant. dficiete uino. dfectio litte legis. nodu
uen h. i. passiois. ui. hidrie. ui. etates mudi. Ar
chitcliu. iohs qan bib passione. qua x aq in
uinu uet i nouu. t aq baptism iohis uinu pas
sio x. Ite p uinu sagui x q uer e pot. bonu

uinu̅ seruat. mysteriu̅ ihistoria legi. boves
uendentes. doctores q̄ dona sac̄ uedunt. Oves
hoies siplices. flagellu̅ d funicul. uindicta
puaris peccati. vnde eicuit d eccl̄a. n̄ c̄dbat
se illis p parte carnis. Nicodm̄ uen̄ nocte
nox littera legi. siue ignorātia cordis. ut
ilustraret alumine sciētie di. Scim̄ q̄a a
do uenisti magist. ost eos q̄ p fidm x̄ rece
perint. Caro nascit̄ ex carne n̄ uiuat i mūdo cor
poralit̄. renascit̄ ieffabilit̄ aīa ex spū scō ut
uiuat i et̄nu̅. Sp̄s ū uult spirat q uult illu
minat. Vt apos q̄ adheret x̄ uni̅ e sp̄it cu̅ ipo.
voce ei audis. iluminatone auris cordis. vn
ait pp̄ha. audiā q̄d loq̄t in me dn̄s ds. Q̄d scim̄
loqm̄ & q̄ uidim̄ testam̄. q̄ dicim̄ scim̄. ost t̄nita
tē p modu̅ locutiōis. t x̄ cu̅ apostlis aut pp̄hi test
at. v̄ē testimoniu̅ dam̄. et testimoniu̅ n̄ acci
piti. v p̄dicat n̄r̄m n̄ c̄dit. x̄ d celo d scend. assu
m̄do carne. nemo ascend i celu̅. v cu̅ corpore n̄
x̄. v eccl̄a. ven̄ i t̄rā iudam. t̄rā c̄fessiōis. hien̄
nom̄ loci ū immolauer̄ filios suos & filias dmo
nis. i d accep̄ nom̄ gehenna. Iuxta salim. q
int̄p̄t pacis. q̄ uocabāt iebus. un̄ dr̄ iebusei.
Nondū erat ioh̄ i carcere. nō dū erat c̄sumato

legis litte. illu oportet crescere. me au minui.
q putabat pphta iuent ex. & q putabat x i
uent e pphta. q uidi & audiui scd diuinita
te. h testat scd diuinitate. & testimoniu ei
nemo accep. h totu p parte poit. igt cditte qa
dsuerax e. Oportebat eu tnsire p samaria
sic pdicau iudis pdicaret & gentib. pdui. i.
agru. fons afluedo. puteus apotado. Ihs fa
tigat exitine sup fointe. ueniedo p icarna
tione. sup historia legi litte. hora sexta. fer
ues fids samaritanor. muliere. sinagga
hautire aq. discere historia legi litte. pe
tit ihs bibe. fide. puteus alt. altidudo myste
rii legi. fons aq salienti uita pdicat evan
gliu ebulliens ex ore apostolor. l cdetiu. v.
uiros. v. lib moysi. & nec q. ht lib iosve. Reli
qd hydria. pstina cusatione. abiit i ciuita
te. ost pmitiua eccla. qsi ad gent l ad pplm
leuate oculos. i. fidi. albas messes. cda fid
liu. qseminauer. i. pphte. q metit aposli ma
sit duos dies. p duo testamta t dita audi. i
galilea. ad gent. alit q mortui s corporalit
i sutto audiet uoce ei & resuscitat. in resu
rectone uite. q se ipsu iudicat resing l q

mortuus e peccati p cfessione fidi uiuit adunta
ipi resurgit adiudiciu q h male gesser no
facio a me qeq p parte corporis sic audio &
iudico iudiciu meu ueru e n qro uolutate
mea p menbs posuit sua uolutate Si testi
moniu p h ibeo dme ne ueru l t salomon
n te laudat os tuu s; p ximi tui & uoce ei
n audiuit q i ifideles q p dicat n acceper as
cend i mote cu discipul i ad altiore uita as
cende. teptans philippu ad pbandu n ad p de
du u panes v lib moysi ordeatios asptas
legi lite. fenu multu p fectio ppli ne pe
at i nolite mittere doctna u n edificat.
ascend solus i mote i ad patr m. dscend
discepli ad mare i ad gent i naue i eccli.
tenebe facte s uespescete mudo ia im
petu psecutois p ascesione x. Remiga
tes c fugetes ad x pm . ihm ambulate.
uicia mudi calcate. T be ascedr i naue
qrentes ihm. om s ppo labore q rit x. ma
hu dr apt ebr. unde accep nom manna
apt latinos. h e panis uiuus. l corpus x tus
figatu i mysteriu m. t b modi suscitat
ho a peccato ad penit. ad fidm. i nouissimo

die. ego nunc. per patrem ost diuinitate. ce
nophegia. fictio tabnaculor(um). uos ascedite. qb
mud delectat. ego n ascedo. q(ui)a n su d mudo.
die festo mediate maxime icedite zelo iu
deor(um). mea doctna n e mea sed carne. mea sed
diuinit. totu hoie san feci i sabbo. gen hu
manu i nouo testamto. Iudicare sed facie
n accipe psona hois. scitis un si sed carne.
modicu uobcu su usq; ad passione. qritis
& n inuenietis me corporalit. & u su & ret
picdulitate. n p fide in nouissimo. die festi
uitati. pacta festiuitate iudeor(um). q sitit
ubu di. bibat doctna evangl. flumina
duent. doctna d corde. aq uiue. pdicat
7 doctna evangl. q dat uita etna. ihs n
du erat honorificat. i i passioe & resur
rect. un qsq; i domu sua i malitia sua;
Mulier i adultio dphensa. sinagga e q
adultat lege moysi & secuta e tditione
patna. l eccla gentiu q relicta dm fornicat
cu demonib. adduct i mediu. iudi accusa
tores execte x. iclinas i. desed pats i mudu.
digito scbebat itra. i. pecata eor(um). erexse
u erigeret eos q icidbat i pecatm. Itium

iclinasse debebat. ost remissa pecca mulieri
solus cu muliere i domo. cu eccla i mudo
Qui seqt me i affectu cordis i teneb's. igno
rātie. t peccator. lumi uite. lum sciētie
& luce ppetua. Multa habeo. de uob loqui
& iudicare. si n correcti multa uos doce
bo. & si n correctis multa loq ad excusati
one urām. Ille ab initio homicida erat.
q semet ipm unit fec superbiendo. alit pmu
hoīe q ds imortale cōdidit. & ipm fec mor
tale. & p ei suggestione. occisus e abel. ge
ex do. q intellig & fac. Abraha pat uester
exult. uidit fidm i spu & uidit illu i psona
anglor. t s uidit & q si unu salutau dicēs. di
uitite dni mei i domu serui uri. & si iueni
gram i oculis tuis. Amen amen. ost uet & no
uu. an q abha &c. sed diuinitate. tuler lapi
des. lapida corda habētes. abscōdise. a cordib eor.
de teplo. d pplo iudeor. transit p mediu eor. i abiit
ad gent. Cec gen huanu. neq; h peccauit neq
pecau ada. p m est ad uidendu malu clausos
habuit oculos. cu n sg s fuit mādatu di
aptos oculos habuit ad malu & clausos ad
bonu. Qd paretes n i gen huanu & istiga

tores uitiorum aut ipsa uitia. donec dies est. dum
in mundo sum. nox cum nemo potest operari unicuique;
exit. ex putei intra. incarnatione xpi patris. luto
liniui oculos. sic primum hominem de limo terre for
mauit. ita per fidem genus luti reformauit genus huma
num. Natatoria siloe. ostendit baptismum. Parentes.
sic diabolum seu uitia qui noluit hominem confite
ri xpm. qui dixerunt etatem habet ipse loquatur. hunc nescimus
unde sit. i. diuinitatem eius. Ego ueni in hunc mun
dum in iudicio. qui audit uerbum xpi recipit. iudicium ac
cipit ad condempnandum. ut qui non uident. iudei et gentes.
et qui uident ceci fiant. iudei. qui uidebant legem ce
ci facti sunt non credentes in xpm. qui intrat per ianuam. i.
xps qui intrat per primam in prouocatione dei patris. Pasto
res omnes sunt gluc aimar. non per abruptione se elisit.
hinc ostiarius aperit primo ostiarius iohannes qui est pre
cursor domini. sed uox xpi. septa diuina. uocat. i. no
minat. ut est nouum dominus qui sit ei. perducit illa in doct
rina sine in regno. ante illas uadit. exemplum prebet.
qui docuit prius fecit. precedit in regno celorum. l. omnes docto
res boni precedunt exemplis. uocem meam audient.
doctrina. alienum non sequntur. i. fideles doctrinam here
ticorum. fures et latrones. pseudo prophete. tempe
ante me. si quis intrauerit. i. per doctrinam xpi. ingreditur

p penitentia i ecclam. egdit. d psenti sclo ad reg
di. l egdit ct hereticos expugnado. fur n
uen n i occidat & pdat. i sacdotes q n pluc
ia& i gdiut s; p gram tpi luc. l go ueni ut
uita habeant. i. doctna mea. & habudati ha
beatis. i. uita etna. Merceari e q pluc ter
reno doc&. uidt lupu diabolu l hereticu.
fug. lic& n corpore s; l mete. alia oues gent.
unu grex & pastor. eccla e x. maior e x
l sps di. maiore ee oib opib scti. du estis
tb; mis dr. e entiatr q sep e. i. ds. nucupa
tiue du esti falsi du dicit dmones l idola.
abiit tns iorde. i. ad gent. u ioh pmu bap
tizas. masit u ost eccla. lazarus sig iudos
q i sirmu erat fid x. Martha & maria. doct
na bona iud&. hec i firmitas n e ad morte. q
mortuus hoib douiit. duos d. p duo testam
ta. eam itu i iuda. ost cusione iud&. p elya
& enoc i fine mudi. dies x. hore apostli. p noc
te. ost tenebas peccato& l ignorantia cedis
n erat ibi. psentia carni. ts mortuos susci
tau ihs. i domo i cor. i porta. i ore. i mgnu
mto. i ope. martha eccla q obuiaux p fi
de. maria domi sedes. cteplatiua uita. fi

mortuus fuerit. corporaliter in peccati per pe
nitentiam reuiuiscit. quomodo credit; uel operib(us)
boni. ix non morietur in eternum. lacrimat ihs. ost
compassione. ligat. uinculis peccatorum. sudarium
sup faciem. uelamen sup corda iudeorum. soluite.
predicat fidem. iudei quanto maiora signa ui
debant tanto magis obcecabantur. locum et gentem.
therosolima gentes qua disperse sunt per regiones.
expedit unum mori pro populo. spu dei loquebatur quod
ministerium dei habuit. lazarus discumbens.
cum ihu eccla. martha ministrans. actiua
uita. maria. eccla. uas. corda fidelium. un
guentum. odor confessionis. unx pedes. per confes
sione penitentie. domus repleta e. i. mundus. de
passione et resurrect xpi. cum ramis palmarum ob
uiam xpi in scdo aduentu in obuiam ei in aera. no
lite timere. i. perditione tuam. quod saluator
tuus uen. filia syon. ost congregatione ex iu
deis et gentib(us) fidelium. tot mundus post eum abiit
quod per passione et resur totum mundum de pecco
redemit. accesser ad philippum rogabant ut ui
deret ihm. gent cui se predicat apostolorum. granum
tritici xpc qui per morte sua multiplicauit ecclam
sua. clarificaui. in resurrectone lazari.

& itm̄ clarificabo. ī sua resur. p̄nceps mū
di mittet̄ foras. diabolꝰ ꝺ ptestate mūdi.
p passī ccis. dū lucē habetis. x̄. corporalit̄ &
sp̄italit̄. tenebȩ. ignorantia l̄ psecutō pec
cator. dn̄e q̄s cred. auditui n̄ro. ꝗ sp̄itari
tate pot̄. l̄ p difficultate. audit. fides ē.
p sp̄m scm̄ auditum. brachium dn̄i. filiꝰ dei.
cui reuelatū ē. ī. aliq̄ pars ex iudis. reue
latū ē & gentib. ı. q̄ credit ī me n̄ solū scd
hūanitatē s; & scd diuinitatē. Alit̄ n̄ solū
ī me s; & ī patrem. q̄a ego ī pat̄ & pat̄ ī me ē.
q̄ uidet me. uidet & patrem. q̄ uidet me ue
rū hoīe. & cdit me uerū dm̄ eē. Et cena
facta. passio x̄. post cenā n̄ fit pradiū. n
x̄ itū erit passur. surgit a cena. p. passi
one. resurrect. l̄ ascēsio. sū n̄rā ī fitō. dpo
nit uestimenta. q̄ dponēda erāt ad ēcē. linteū.
mortificatō ipī. aq̄. ī peluī. grām baptis
mi. lauatō pedū. baptisma apostol. extsio
lintei. extsio peccator. p passione x̄. acce
pit uestimenta sua. iudos ī fine mūdi. n̄ est
seruus maior dn̄o suo. ı. si ego patior &
uos patiemini. Si ego me humilio usq;
ad uestigia ura. ita & uos humiliate uos

oib' calcaneu. extma pars corporis e. & xi
extma etate mundi passus e. ibucella indi
cius s supsit iuda. pceptu nouu do nob.
vere odio habeb inimicu. nouu e diligite
inimicos uros. i domo. i eccta. mansioes mul
te. diuisa gra sic unio e v. se sr. parare uo
bis locu. uita etna. vt apos. aduocatu ha
bem apud patm qui ipellat p nob. ego su uita
i contib. uerita. sin falsitate. uia sine er
rore. amodo nostis eu & uidistis eu. q uid
rint oculi corporis. cognouer oculis cordis
scd diuinitate p illustrione sps sci. maio
ra hec faciet. xps fimbria sanauit mult. apostli
p umbra ifirmos curabat. Explic passio.
Et aliu paraclytu dab uob. dit di & pxi
mi. illa die cognosceti. i futo l i sua resur
rect. ego i pat scd diuinitate. & uos i me.
q membra mea estis. & ego i uob. i dilectoe
cordis uri. manifestabo me ipum ei. cont
diuinitate. pace mea do uob. sic ego pa
tienter suffero oia ita & uos patientia ha
beatis. pace relinq. ego passus uos patie ini.
n sic mundus dat irrupta. dz etna. sic pcepit
m pat sic facio. sanguine fundns. In hoc

clarificat &c. i. sic ego p p̄dicat & passio
nē fructificaui ita & uos facite. nota
feci uob. p̄cepta evāglii. n̄ estis d mūdo.
q̄ n̄ diligiti mūdū. v̄r att salonoñ. ta
lis ē mulier adultā q̄ cū comedr̄it tḡit
ossiuū & dic n sū opata malū. figat eccl̄a
ex gentib q p cfessione absterisit se abi
mūditiis peccator. ab inicio mecū estis.
ab inicio p̄dicatoīs. si ego n abiero. p pas
sione ad patrē m. d pecco. ut q n cdit ime
cdat p p̄dicat evanglu. i. p utrim p̄dicat
cūtatur ad penitam. d iusticia. q dilig
prox diligat dm. De iudicio q d uob uul
tis fieri alus facite. n uidbiti me. i se
pulc. & uidbitis me post resurect. i lla
die in noīe meo peteris. q ascedo ad patm.
resūgedo p potestate. ego uici mūdū.
alligaui forte ī mūdo diabolū. uen ho
ra pat clarifica filiū tuū p resurectione
u fili tuus clarif te. i. p filiū cītat & cdat
ego te clarificaui sup tra. notū feci ho
bus. a p̄n te manifestaui nom tuū hoib
i. scd diuinitate cū pat erat corporalit ita
q s d disti m d mūdo. i. ipsentia tui erat abi

ttio. m eos ddisti addocedu. Sermone serua
uer qisid p mañser. Ego p eis rogo n p mudo. &
seu d s g st ei. Clarificat sũ i eis. manifestat
sũ i getib. i mudo sũ corp oralit. & i mudo n
sũ corp oralit. & i mudi actib n sũ. & p eis scifico
meipm. i p pass & resur. claritate q habui
ad eis. p cepta diuina. trns iui cu discipl trns
cedron. ost impetu p secutiois. iteru trn
sies d mudo ad patm t iudi ad gent. cu sa
tibus ipis accedt lum penale. anna gra
di itpt. q gra di acceperat p ncipatu sacdo
tu. hostiaria. q i t dux p etm p mitiua eccta.
expbat filiu di se dici. & n rapina arbitrat
e ee se eqle do. Baiolas sibi cce uest. tollat cce
sua & seqt me. duo latrnes iudi & gent. p
manetes p fide. rex iudeor. i rex cfessor. uest
unita diuisa. evangl iiii. partes mudi p
dicata. tunica i separabit. i diuisibit diui
nita i pat & filio. n scindam ea. uiri catho
lici n scidit unitatoes diuinitati. q d art
dagno. baculu i manu. i c x. x d mudo ad pa
trm. linteamina i canatio x. sudariu. mist
iu diuinitati. Sudariu separatu. & diui
nita longe e. remota a sesib; huanis. tunic

locu uniusales. tc itiuit et ille ali discpl
iudi isin. tota nocte laborates. doctores
iueteri testamto. Mane aduenit x. idx
tra. igent. petsnud. nudi asidx. tunica
se succinx. eccla fid. misit se imare. in
amaritudines fluctuati mudi pdilec
tione x. alii nauigates. fluctuatione
mudi calcantes. pisce. fidm. pinas. calo
re caritati. pane ubu diuini. e. pfecti.
.l. remissio. ui. trinita. ne cissu rete. icor
rupta eccla fuita. igssus ihs ianclausi.
sic omns sci post resurect. iduit spitale
corp u sine metu igdi posset. uir iteger
et icorrupt matmonio. ts testificat hac
setentia. pma discpl q. amabat ihs. u
uirt q. fec ihs icana gal. unu dacexps
sit. op paratu uginitate ioh ost. qr illi spo
sa cuncta e. testimoniu qd cmdauit ihs
matm sua ioh. maria. eccla. ioh pncipatu
figat. sic fuit ugo ioh et icorrupt mat
monio sic et morte. ioh genealogia ddiui
nitate narrat. alii dhoie. Iste iacebat sup
pect ihu et scietia diuinitati q fuerat ipec
tore ihu ascedit iiohne. dcuincone duox

pectoru ista arbor. i alta fac fructu altius
arboris iq plātat. Si scd'o ordine canonis
istu librm mathis poned' eet. et qd inoui
ssima parte post ost et rriu ip missificata
[illegible] q' a postea igni et clarior e et sub
tilior: hec i similitudine duar. legu. i.
ueteris et noui. Vet pus data erit noua
tam clarior e et maior. et d celestib; dis
cernit et habūdantior e ea grā qd ad euā
glm ioh'is ptinet h supa dicta;

Incipiunt. excerpta ex homeliis. Augus
tini. epi. Scd. ioh. incepta a cena dni

Ante die festu pasche et rel. pascha n
gr s; ebr nome. pasche gr. passio dr. et
ido pascha passio putata e. i. d passioe. i sua
u lingua h e heba pascha tnsit lat dr.
ue eae pascha erat tnsit ex hoc mūdo ad
patrm. ne nos simul cū mūdo tnseam
ad hoste. s; ei sanguine itinti postib. i sig
nati frotib a pditioe hui scli taq a capti
uitate egypti a liberati a diabolo tnseam
ad xm ne menbra separet a capite. i fine
dilex eos. si qs uult h accipe iusq; ad mor
te dilexisset eos tātu cu ne erat mors n.

ĩcarne. occ̃rat illi diues supbꝰ ⁊ impiꝗ
post morte̅ ⁊ fr̃s dilex̃. x ẽ finin̄r̃ illũ
tnsit nr̃: ĩfine̅ dilex̃ eos usq; ad morte̅
pdux̃ eũ ipã dilectio. ut ẽ h̃ maiore̅ cari
tate̅ nemo h̃ ⁊cẽ. Et cena facta. ĩ n̄cõ
sũmata s; parata. cũ postea bucella iude
fuerat data. cũ diabolꝰ iã imisisset ĩ
cor iude. Missio ista. spũtal ẽ suggestio.
n̄ p aure s; p cogitatione̅. n̄ sẽp spũtalia st̃
ĩ laude accipie̅da. Sṫ aũ spũs maligni. ⁊
ĩ d̃ spũtalia neq̃tia. dĩc aps̃ ẽẽ reluctad̃ũ.
Surgit a cena ⁊ posuit uestimẽta sua. ĩ.
cũ ĩ forma dĩ eẽt semetipm̃ exinaniuĩ
pcinx̃ se lĩteo. forma̅ serui accipie̅s ha
bitu iuẽt ẽ ĩ ho. dq; misit ĩ peluim. ĩ.
sa̅guine̅ fudit ĩ t̃rã q̃ dilueret imũdi
ciã peccatorũ. lĩteo t̃sit carne̅ sua euãge
lista ⁊ cõfirmatu uestia. ut eñi se lĩteo p
cinx̃ posuit uestimẽta sua q̃ do semetip
sũ exinaniuĩ n̄ q̃d habebat d̃posuit s; q̃d
n̄ habebat accep. ⁊ ccisiged̃ sui exiit ẽ
ĩ d̃ uinitis. ⁊ mortuis ĩ uoluit ẽ lĩteĩ. uen
g ad symone̅ pet̃m n̄ post aliq̃. s; p̃mũ. q̃
lotꝰ est n̄ h̃t op̃ n̄ pedes lauare. s; ẽ tot mũ

dus. tot abluit ho isac fonte baptismi. Set
huani affect' sine qb' postea n uiuit qsi pedes
st. & icatica catic&. Ego dormio & cor me
u uigilat. Vox patelis mei pulsat adia
nua. dind dic ipe. aperi m soror mea & ret.
q caput meu repletu e rore & cines mei
guttinocti. & respond illa. Exiui me tu
nica mea qm indua ea. laui pedes meos qm
iqnabo eos. qm ad x ambulas tra calcat.
cu x susu qrendu mostru apls. S. alibi d.
uidbiti celos & angtos di ascedes & dscedn
tes sup filiu hoins. ascedut ad eu q sic
sue. dscedut ad eu q he. & suos i tractu
tutos n dsert. laui pedes meos qm iqnabo
eos. ihs h dic q x pdicat & hostiu illi ape
ruit u habitet p fide i cordib hoinu. ti
met au ne ali pdicado ipi repbi effi
ciant. lp ... aliq. laudi huane iac
tatia quasi pedes iqnet. q tuti e audi
re ueritate q pdicare. ego dormio dic
eccla & cor meu uigilat. ego reqesco
a negotiosi actib. & aim meus diuini
se itendit affectib; ecce pulsat ad ianua
qatt. qd dico uob i tenebs dicite i lumine

&c. Aperi m soror &c. Nox qppe iugtae.
ros & gutte q refrigescut & cadut & fa
ciut caput x frigesce. v iuna met ds. ca
put au x ds. aperi m d saguinea mea so
ror mea d accessu meo pxima mea. d spu
meo columba mea d sermoe meo q plen
ex otio didicisti pfecta mea. aperi m p
dica me ad eos q clauser ct me. q m ibo
sine aperiete. q m audiet sine pdicate.
passag difficultate eccta ppt iopia p
dicator igemescens dic. Exui me tuni
ca mea q m idua illa. qsi diceret. me
bra mea q x aperire evaglzare eis ex
celletissime potuer. q m ad coepa nc re
dire post. q i ubo n offedit h pfect uir.
et apls nolite igt magist multi fieri q
alius iudiciu sumi [illegible] ti. & i multis
offedim oes. i his diffi [illegible] cultatib
pdicatores & iuit. q. do x audiut cu ipo
i celestib exultabut ossa huiliata. cu
ipm au pdicat tra calcat y experiat ei.
& uos mudi estis s; n oms. qd evagl ex
posuit. laui g pedes q i tpellat p nob
& nos dbem iuice dlicta donado & p

iuicem orando lauare pedes. Non de omnibus uobis
dico. ego scio quos elegerim. ipse iudas adhuc
erat electus ad quod erat necessarius. sicut ali
bi. nonne ego uos .xii. elegi et unus ex uobis
diabolus est. Non erat iudas ad beatitudinem electus
ideo dixit non de omnibus dico. Non est seruus maior domino suo
neque apostolus eo qui misit illum. Qui accipit siquem mi
sero me accipit. qui autem me accipit. accipit
et eum qui me misit. Ne moueat aliquem distantia
inter apostolum et filium et patrem mittentem. hunc
dictum intelligat. qui accipit siquem misero me
secundum hominem accipit. qui autem me secundum deum ac
cipit. accipit eum qui me misit. Cum ista dicebat
non abeo naturae unitatem. sed in eo qui mittitur mittentis
commendat auctoritatem. Si quis ad te eam excipit
inuenies discipuli praeceptorem. si autem ad te
patrem in filio. inuenies unigeniti genito
rem. ac sic in misso accipis mittentem. Turbatus est ihesus
spiritu et testatus est et dixit. quia unus ex uobis tradet me. Turbatus
enim imminente passione sicut est. Tristis est anima mea
usque ad mortem. uel excito iuda et perimente perui des
secundum turbationem in sua ecclesia per scismaticos et
hereticos qui adhuc starent zizanie separat et ante
messem sine perturbatione non post exitum. No et enim aliquis

tbau s; sic alibi dr. & tbau semet ipm nn
firmitate s; potestate. sic e potestate habo
ponedi aiam mea & re. pcarne s; spu tur
bat e uolens. c fortasse eu q tbat nolens. Si
ue iminete passioe siue morte tbet pla
ne xani n miserias; mia. timeat ne peat
hoies x. c tstet cu perit aliqs x. ccupiscat
adqri hoies x. letet cu acqrit hoies x
timeat & s ne peant x. ctstet pegnari se
a x. ccupiscat regnare cu x. letet cu spe
rat se regnaturu cu x. iste. iiii. ptbati
ones uocant. timor. tstitia. amor. leticia.
habeat illa iusti s; d causa xani spitales
ei tbant. n hui mi scandali piissitate s;
caritate. ne i separatone aliq ei zizani
ox aliqt eradicet & tticu n inu ex uob
numero n merito c mixtioe corporali.
n iunculo spitali. carnis adiunctioe.
n soci unitate sic alibi dr. Ex nob exier
qda s; n erat ex nob. Si fuisset ex nob ma
sissent nob cu. s; scdm comunione sacme
tor ex nob. scdm suor ppetate c minu
n ex nob. Aspiciebat iuice. i certi erat
cetis si sigli y sigul ceti. Erat recubes

un' ex discptis ei. i sinu ihu q' diligebat. no
luit ioh dicere d se erat recubens i sinu
ihu. sic & matheus. uidit igr i teloneo se
dente qnda publicanu noie math. nolu
it dice uidit me. 7 dix m. & moyses d se q si
d alio aliq. similit apots paulus. Scio iqd ho
mine siue i corpore & rel. iuuit e p er salt
q motu corpori. sine uoce loqbat. pecto
ri sin e sapietie secretu. & post bucella
itruit illu satana. n i alienu teptaret
s; uppu ia pleni possidret. q. ana p cogita
tione itndo dcepit i pecunia dnm u
dere iudi pmisit. forte p panis tinctio
ne. iud significat finctio. n oia q tin
gunt abluuntur s; ut i sigt n nulla tin
gunt. n h meruit panis x d mesa porrec
t. s; aliqndo bona obst & mala psi. dat
e iud panis xps q mnciparet diabolo. dat
e paulo angls satane p q pficeret i x. ita
& malo bonu obfuit. & bono malu pfuit.
Itaq; cu panis uiuus pane mortuo trade
do panis tditore ost. dix qd facis faccici
n pcepit facinus; p dix. n ta ipnicie p fidi
seuiendo. q. ad salute fidliu festinado.

hoc aũ nemo sciuit discũbentiũ. loculos ha
bebat iudas ũ ad lata cseruaret l distribue
ret pũcuiq; op erat. tẽpmũ ẽ forma ec
clesiastice pecunie cstituta. ñ ad hiera
stinũ cogitare phibet ut nichil pecu
nie seruaret a scĩs. s; ne do pista seruat
& pt iopiã & timor iusticie dserat. Ex
iuit ctinuo. erat nox. i. iudas cũ exisset nox.
dix ihs. nc clarificat ẽ fili hoĩs. dies diei
eructuat ũbũ. i. xp̃s discplis fidlib ũ audi
ret eũ & amaret seqndo. Et nox nocti
idicat scietiã. i. iudas iudis ifidlib ũ ue
niret & eũ cphẽdrent pseqndo. Nc cla
rificat ẽ fili hoĩs. cũ uiet ax transierit
hic mũd & nemo ipplis x remanebit i
mũd cũ zizaniis a tritico separati. iusti
fulgebũt sic sol. hoc futũ p uides & nc
significatũ ẽẽ testat. discedẽte iuda
tanq zizaniis separati remanẽtib ta
q tritico apotis scis nc igt clarificat ẽ
ñ dix nc sigcata ẽ clarificatio mea qndo ma
lor nullus erit nec bonorũ ullus perit. s; dix
nc clarificat ẽ filius. sic apots ñ dix pet aũ
figsitat xp. s; pet aũ erat x. nec dictũ ẽ

bonū semē sig̃ filios regni. s; dict̃ ē bonū sem huius filii regni. Zizania aũ filii ma ligni. Et d̃s glorificat̃ ē i eo. q̃ n uen face uolūtatē suā s; ei q mis̃it eū. Et d̃s gl̃ifica uit eū i semetipo ĩ natā humana i q̃ ē fi li hoīs q̃ a ubo et no suscepta ē etia imor tali et̃nitate donet̃. Et ɔ̃tinuo clarifica uit eū. sua ĩ dicau resurrect cito futa ñ sic nrām i fine sc̃li. filioli adhuc mo dicū uobcū sū. taq̃ diceret adhuc mo dicū sic uos estis mortal' sū. t' clarifica ta carne usq; q̃d ascensione se cū illi mā surū p̃misit. q̃d aū ait ecce ego uobcū sū usq; ad cōsūmatione sc̃li ñ ad h̃ ptinz q̃ n̄c h' modicū uobcū sū. Queritis me et sic dixi iudi q̃ ego uado uos ñ potestis ue nire. Et uob dico m. h' ē m̃ ñ potestis. sic ali bi ad petm ñ potes me m̃ seq. seq̃ris aũt postea. Iudis aū cū h' diceret ñ addidit m. Morituri q̄ppe dnm p iusticia q̃m ia fuerāt secuturi. adhuc martirio n maturos. Iturū dnm ad imortalitatē car ni q̃m ia erāt secuti i fine sc̃li resurrectu ri. Mādatū nouū do uob ut diligatis in

uice. ista dilectio nos inouat ut simus heredes
testamenti noui cantatores cantici noui. ipsa
diffusa plebem colligit populum nouum. corpus noue
nupte filii dei. sponse de qua dicitur. Que est ista que ascen
dit dealbata. i. inouata a mandato nouo. dist
inguit enim noster dominus dilectionem ab omni mun
dana dilectione dicens. Sic dilexi uos. Quo
autem sancte ac spiritaliter diligit proximum quid in eo dili
git nisi deum. Ualida est ut mors dilectio. et apostolus.
Mortui enim estis. i. huic mundo et uita uestra
abscondita est cum christo in deo. Non turbetur cor uestrum neque
formidet in deum et in me credite. ne mortem quasi homines
timeretis. tamquam diceret. si mortem timetis
huius forme serui quam accepi. non turbetur cor
uestrum suscitabit illa forma dei. multe
mansiones sunt in domo patris mei. hoc est diuersa
merita sanctorum. sic est illud stella a stella differt
in claritate. sic et resurrectio mortuorum. de
nario autem in euangelio indifferenter sicut dabatur
operariis quo in uinea dei non est diuisa in eternitate
mensura. per unum denarium nullus separetur
a regno. atque ita erit deus omnia in omnibus. quo deus
caritas est quam habent singuli et communis est omnibus.
Sic enim quisque habet cum amat in altero quod ipse non habet.

n̄erit ĩuidia impari claritati quo oĩb⁹
ē unita caritati. In domo patris mei m̄
an· s̄t. & ītium uado parare uob locū. ne
uidant aliq̄ui ista c̄tria. Iā enī fecerat p̄
destinādo nec aūt facturū p̄misit opando.
Vt att ap̄ls. elegit nos an mūdi c̄stitutio
ne. h̄ e p̄destinādo & q̄s p̄destinau̇ illos & uo
cau̇. Vado parare. i. mansioib⁹ mansores. ido
mo patris. domū ē tēplū di s̄cm q̄d estis uos.
& h̄ ē regnū di sic ap̄ls d̄ filio di att. cū
tdiderit regnū do patri. i. q̄s redemit & h̄ ē reg
nū d̄ q̄ d̄r. Simile ē regnū hōi seminati bo
nū sem̄ q̄ s̄t filii regni. s; adhuc zizaniis
p̄mixti regnū uocant. Ⱦ ido cotidie roga
mus dm̄ dicendo adueniat regnū tuū. ut
separati zizaniis scādalo & n̄ solū regni nom̄
s; regnādi habeāt potestatē. huic regno
dictū erit. Venite b̄ndicti. i. q̄ s̄pe regnū
etiā ire possidati. Hoc ergo tēplū di & regnū
di & regn celorū adhuc edificat & parat.
i. nos parat q̄d n̄ fac si d̄seret. n̄ q̄d uidet
q̄s sperat t̄ cdit. sta aū uides. ne fides. Ēat
dns parare locū. Ēat ne uidat. lateat ut cdat.
te loc⁹ parat cū ex fid uiuit. dilectio di

lectio hominis preparatio est mansionis. parat se nobis
dominus & nos sibi parat. Manete in me & ego in uobis.
per fidem mundantur corda & parat locum ut ibi
habitet deus. Iterum ueniam & accipiam uos ad
me ipsum. & quo ego uado nostis & uiam scitis. Dicit
thomas. domine non scimus quo uadis & quomodo possumus uiam
scire. locum querit & uiam querit quasi nesci-
enti. cum ipsum sciret & presentiam haberet. Ipse
est uia & ueritas. Sed quomodo pergebat ad uitam cum
ipse sit uita. In carne sua a morte ducendo
ad uitam. Aliud quippe est uerbum dei. aliud est homo.
Sed uerbum caro factum est. id est homo. Non alia est uerbi alia
hominis persona. quoniam utrumque est una persona.
Ac per hoc non dicitur caro mortua et sepulta. sed mor-
tuus est christus & sepultus. & uerbum dei christus est uita.
caro a morte uenit ad uitam. et quia est caro
a morte uenit ad uitam quod est christus. non enim dimit-
tens se ipsum uenit ad se ipsum. Per carnem deus uenit
ad homines ueritas ad mendaces. deus uerax omnis
homo mendax. per se ipsum id est per carnem ad ueritatem
te quod est ipse quia inter mendaces & in morte [illegible]
custodiui cum remeaui. Protulit autem sese aug.
humanum exemplum dicens. Si taceo aperit me [illegible].
si loquor uobis quodammodo ad uos procedo. nec me

relinquo si ita ceuero. ad me redeo et vobiscum ma
neo si tenueritis quod audistis. Sic potest ima
go a deo facta quod potest imago a deo nata. Ima
go dei deus. Et unum sumus ego et vos sitis. ipse est vita
eterna ipse in se ipso. et vos ipse ibi et illi habent in ipso
vivunt vitam eternam. inquit si sitis sumus cum acceperit
nos ad se ipsum que est vita. Sicut enim pater habet vi
tam in semetipso. sic dedit filio vitam habere
in semetipso. non alia est vita quam habet pater nisi quod
ipse quam hanc habet sic dedit filio. cum ipse sit eadem
vita quam habet in semetipso. nos autem non ipsa vi
ta sed participes ipsius vite sumus. Si cognovi
stis me et patrem meum cognosceretis. hoc est quod
ait. Nemo venit ad patrem nisi per me. illo ma
nente nemo separatur a patre. Ait autem philip
pus. Domine ostende nobis patrem et sufficit nobis.
Et ihs. Tanto tempore vobiscum sum et ret. Et
qui videt me. videt et patrem. Similiter re
patio porti cum dixit. Ego sum via et veritas
et vita. ut recognosceret. ipsa verba que ego loquor vobis
a me ipso non loquor. pater autem in me manens ipse facit
opera. quia verba opera sunt. nam qui edificat proximum
bonum opus operatur. a me ipso non loquor. quasi a me ipso
non sum. Ei quippe tribuit quod facit de quo est ipse qui facit.

pat enī dš nē dalīq; fili aū dš ē pat eq̄li
s; s pat do. ido ille dš s; n̄ ddō & lumen s; n
de lumie. iste ū dš ddō lum dlumie. arri
ani q̄ de dict ieq̄ li ē pat fili n ase ipo
loqtur. Sabelli aū ipē ē pat & fili. ido
dic. pat ime manens ipē fac opa. q̄si
dicat. ime maneo ego q̄ facio. s; ut sq;
clamat. ego & pat unū sum. q̄d att unū
audiat arriani. q̄d att sum audiat sa
belliani. et nec illi eq̄le nec isti alium
negādo sint uani. Q̄ cdit ime opa q̄
ego facio & ipē faciet & maiora hor fa
ciet. v evāglizātib discplis iā maiet
erat t̄ba credetiū. ab ore ipi diues
tristis abscessit qūite q̄silium quesiū s; q̄d
illo audiete n̄ fec un. post h fecerit mul
ti cū loqret p discipulos magist bon. n
se extollat seruus sup dnm q̄d ipē p se
fec p̄reos. postea ipē se peos facturū p
misit. Si q̄s q̄ credit h faciet nedū q̄n no
facit. Sic ē. q̄ dilig mādata mea custodet
q̄ n custod n dilig. s; ita ardui nob
audi poti aplm dicente. Credenti in
eū q̄ iustificat ipiū dputat fides ad

iusticia. ih facim opa x. q a ipm edere
ix ope x. & h opat in nob n ittq; sine nob.
opa q ego facio y ipe faciet. pu ego facio
d inde ipe. q a facio u faciat. Celu & tra
transibit. salvau & iustificatio q. ipe
opante i se x coopat ietnu maneb. illi
tatu opa di iustisau e imago di. Qd
cuq; petieritis in noie meo h faciam. Nom
ei e xpc ihs. xpc sig rege. ihs sigt sal
uatore. Q s recte petit a saluatore n
qd ad salute ptinet. q aliqd petit ct sa
lute ut in noie ei petit. N e ct salute qd
dicim iorat. Adueniat regnu tuu. &
si statim n dat n tam abnegat s; i futum
seruat. Et ego rogabo patre et aliu pa
raclitu dab uob. ut maneat uobcu i
etnu. q mud n pote accipe. q n noui eu.
S; qs potuit eu sin spu sco diligere. t
ei seruare madata cu apots dix nemi
ne posse dice dns ihs nisi spu sco. h e cor
de. & ore. & ope. i aio. ubo. facto. qd ne
mo fac n q dilig & nemo dilig nisi spu sco.
habebat min te. acceptierat apli.
Habebat occu nos te. s; accepti erat

manifeste. Et aliũ paraclytũ dabit uobis. se
ipm̃ ostendit ee paraclytũ. Paraclyt9 enī
lat dr̃ aduocat9. Et dict e de x̄. aduocatū
habem9 apud patrē ihm x̄m. Que mūd9
n̄ potest accipe. i. dilectores mūdi. q n̄ ha
bent inuisibiles oculos. qb9 ipm̄ spm̄ ui
dere n̄ possunt. S; qd dupliciter dat sps &
apostolis & eliseo. duplicē dsignat dilec
tionē dī & pximi. S; ne qs putaret qd
p se spm̄ scm̄ eet datur9 uel ueniens ipe n̄
eet futur9. patno qdam affectu dix.
Nō uos relinqm̄ orfanos. ueniā ad uos.
Et alibi eos sponsi filios uocat. Qui s̄ e spo
sus i. x̄. Modicū & mūd9 me iā n̄ uidet.
amatores mūdi q eū hoīnē uidebant n̄
dm̄. carnē nubū. i. indutū n̄ indutū.
Carnē post resurrect suis monstrauit.
noluit ostendere n̄ suis. Quia ego uiuo &
uos uiuetis. suā qsi psentē post resur
rectionē. uel & ai post futuram. i illo die
cognoscetis qa ego i patre & uos i me &
ego i uob. S; nūc i nob e & nos i illo cre
dendo tam n̄ uidn̄tes [illegible] do sic tūc. Et ego
diligā eū & ma[illegible]nifestabo ei me

ipm. Nuc dilig u madatu fidi teneam.
tuc dilig. u uidam manifeste q ddi
ligim. adhuc modicu & mud me ia nu
dt. pote itelligi i fine scli. cu auferet
ab oculi dapnator. & ad eu uenem & ma
sione aput eu faciem. patre & se i sco ma
nere mostrat n sine spu sco q aduem
ente & i illi manente p dix. taq i exe
plo dr. Ds trinita ad nos uen cu uenim
ad eu. qs antea mud uocabat. ipis q
n custodiut sermones ei. nec eu sci
ut ise manente. u att sermones me
os pluralit dix suos. qd ay sigularit
dix & sermone q audisti n e ms. se ip
e i filio. Hec locut su uob aput uos
manens. sua dix psentia corporale.
qd au se & patre i sco masione face &
spm nimirum i habitare testat. Et
ecce ego uobcu su oib dieb. tepora
lit. patare au locu scis ppetualit e.
Ille uos doceb oia. Cu unu sint ise
parabilit u itelligam singulas
psonas. Pace nob relinqt iiii

pacē suā dab' ī fine uentur'. Reliqt pacē. se
xpm. ipē ē pax nr̄a q fec utq; unū. hic p
egnantes n̄ dserit. ī fine ī se cōpleuerit
n eū uidebimus sicuti ē. hic ē nob pax cū
dlectam' ī lege dī. s; n̄ē plena cū alia le
gē uidbim' ī mbs nr̄is. Suā pacē dabū
nichil repugnat. Nq̄m mūd' dat. ut
si molesti bellox sint n̄ do s; mūdo. ī a
mici. S; n̄ē pax uera n̄ ccordia. N̄ ibet
cor ur̄m neq; formidt. timendū erat
ne illo absente lup' inuaderet gge. s;
cur formidaret cū sic dsserebat oculos
iun dsserere cor. Scdm hq̄d eos dssere
bat minor ē pat. Scdm hq̄d cū illi ma
nebat eq̄lis ē pat. qē ūq; tot. n dr̄ caro
ē sepulta aīa ī inferno fuit. s; xc sepul
tus ē xc ī inferno fuit. Si diligeretis
me gauderetis utiq;. Qs n̄ hic gaud
at q sic diligit xm ut ē sua natā ia imor
talem gtulet ī xō atq; idē speraret ēē
pxm. ut cū factū fuerit credatis. ut
facta resurrectione credret eū
ēē filiū n noua fid s; aucta. Iq eo mor
tuo pene fuit dfecta ē resūgente resec

ta. Ven enī p̄nceps mūdi .i. diabolus q̄ rec
tor tenebrarū .i. mūdi amatorū. Sic apost.
fuisti igt aliq̄ do tenebe. et ī me n̄ hȳt qcq̄.
.i. peccatū sic ē. q̄n rapui te exsoluebā .i. mor
te solū cū nos redimit. Ego sū uitis uera. &
pat̄ m̄s agcola ē. cū dic uitis uera n̄ dic sil
la d q̄d r q̄m cūsa est iā amaritudine. ipe ē
uitis & discipli palmites. ipe caput eccle
nos memba. unī nature st uitis & palmi
tes. Ds aū fact ē ho ī ipe ē uitis & nos ī ipo
palmites ēē ualeam. Omnē palmitē ī me
n̄ ferentē fructū tollet eū. & adferen
tē purgabit. Sed h q̄d dic. pat maior
me ē uitis ē. s; q̄d dic ego & pat unū sum
agcola ē. n̄ extnsec opando s; itnsec icre
mentū dando. Cū d pat tā q̄ d agcola dix.
q̄d fructuosos mūdarē ut plus afferret
fructū. se ip̄m ost agcola eē dicens. Et uos
mūdi estis ppt sermonē meū quē locut
sū uob. n̄ dixit ppt aq̄ baptismi q̄a &
ipa n̄ ablui peccā n pu ubū d q̄d ē x. Ma
nete ī me & ego ī uob. Sic enī in uite
manet palmites & in palmitib
uiti. ī n̄ uiti palmites tbuat s; ī d acci

fiant unde uiuāt l' fructū ferant. q̄uui
ti abscisso palmite ex uiua radice aliū
pullulat. Palmes aūt sine radice n̄ uiuit.
nec fructificat. Sic ē sine me nichil potesti
facē. Si q̄s in me n̄ mānserit mittit foras
sic palmes & arescit. q̄t aū elegit palmiti
n̄ uite manere aut ī igne. Si manseri
tis in me & ūba mea in uob mānserit q̄dcūq;
pecieritis fiet uob. Manendo ī x̄ qd uelle
possīt n̄ qd ēuenit x̄. Manēdo ī saluatore q̄d
uolunt n̄ qd n̄ alienū ē a salute. ūba ei
in uob s̄t cū facim qd p̄cepit & diligim qd
p̄misit. In h̄ glorificat ē pat ut fructū
plurimū afferatis. ne u̅ris putetis
meritis. s; ut ē sine me nichil potestis fa
cere. Sic dilexit me pat & ego diligo uos.
n̄ equalitate ost n̄re nature & sue sic patris & ip
sius; gratiā q̄ mediator ē. Sic ē & grā apud
d̄m & hoies. Manete ī dilectione mea. h̄ ē
ī grā mea. Si p̄cepta mea seruaueritis ma
nebitis ī dilectiōe mea. n̄ p̄ius ei p̄cepta
ser[...] uamus ut nos diligat. s; n̄ nos
diligat eius p̄cepta seruare n̄ possu
mus. Ideo dilectio ei grā ē ipi. Hec locut

su uob ut gaudiū meū in uob sit ⁊ gaudiū
urm sit plenū. Gaudiū ei ip̄ scientia sa
lutis nr̄e sēp fuit. In nob sit cū efficiemus
ad h' qd p̄sciuit d̄s nob. Plenū sit. cū b̄ati eri
mus futi. hoc ē p̄ceptū meū ut diligatis
inuicē sic dilexi uos. Siue dicat p̄ceptū
siue mandatū ex uno ūbo it p̄tat qd est
ΕΝΤΟΛΗ. Antea dix mādatū nouū do uob.
ut ne nos in eternitate p̄maneam. hic aūt h' ē p̄
ceptū meū. Ne c̄tēpnendū putemus ait.
ut diligatis inuicē. Neq; alia p̄cepta p̄mitt
tenda putem cū apost dicat. Maior aūt his
ē caritas q̄ē dilectio. Maiorē ēā dixit n̄ sol ū
ualibi ipē ait. Plenitudo ꝗ legis ē dilec
tio. ut caritas ē qd d ēē pote. ut n̄ ē q̄d aliud
ꝗ d̄e. Nemo aut credit nec diligit. Nemo aūt
diligit q̄ n̄ credit. Sperare ueniā pote q̄ n̄ di
ligit. Desp̄are n̄ pote q̄ diligit. Ꝗ p̄pt habendū
dm̄ se diligunt ut ipi se d̄s oīa in oīb. Maiorē
hac dilectionē nemo hēt ut aīam suā. p. q̄s
p amicis suis. Ih eni martyres seque uestigia
ei uident. Sz nullus sanguis fudit in re
missione oīum peccatoꝝ. p̄ter ipius. Ipe
habuit potestatē ponēdi aīam atq; su

mendi. Nos nec illibet uiuimus et licet nolen
tes morimur. illius caro nec uidit corruptio
nem. Nostra pulluit in fine saeculi induet incorrupti
onem. Iam non dicam uos seruos sed amicos. Quia ser
uus nescit quid faciat dominus eius. Et alio loco.
Euge serue bone intra in gaudium. Quod dat.
uos amici mei estis si feceritis quae praecipio uob.
Iam non dicam uos seruos et reliqua. Quia praecepta sen
et fas quam non seruiendo seruus est. quamuis nes
cit quam facis seruit in seruus sit. Sed sunt duo
genera timoris qui faciunt timentes. et due
seruitutes qui faciunt duo genera seruorum.
timorem enim quem caritas foras mittit.
una cum seruitute commemorat apostolus
dicens. Non accepistis spiritum seruitutis ite
rum in timore. Timorem autem sanctum permanen
tem in saeculum saeculi. an ad illum seruum pertinente
quem intrat in gaudium ita commemorat. Noli
multum sapere sed time. Non solum autem bonos ser
uos et amicos sed filios esse concedit nobis dominus
ut simus quodam modo serui. et non serui sed liberi in
te in gaudium. Serui. sed hoc. Seruus non
manebit in domo in aeternum quia caritas cum
timore repellit. non seruus. Seruus q-

nescit qd facit dns ei. Si aliqd boni facit n̄ id dno.
s; in se gloriat. Nos aut n̄ hui mundi s; sp̄m q̄ e
ex deo accepim ut sciam q a deo donata sit nob
q sine ipo nichil facere possum. Hec cu dix
isset ihs egressus e trans torrentem cedron. h
cu dixisset n̄ e ctinuo s; finitis ubox orati
onib. Ut aut dixit ego sum. abier retrsu q
ceciderut in tra. q celestia n̄ qrebant s; ter
rena desiderabant. Cu sit ipe etiā dies facib
qrebat a tenebris. S; diuinitā latebat. ut
de ipsis faceret qd uolebat. Si me qritis si
nite hos abire. ut se e ret. inimicos iubet
q faciunt qd iubet. Sinunt abire qs n̄
uult perire. Si tc morerent p dre eos
spte qndo n̄ in eu sic credebant. q m credunt
q perierunt. Malchus. i. regnatus. Auricu
la a dno amputata. a dno sanata. Audi
tum amputata a uetustate renouata.
ut n̄ sit in uetustate litte s; in nouitate spc.
Qd tc pstitutu e a xpo qs dubitat se reg
naturu ee cu xpo. Qd aut seruus inuent
e a d uetustate ptinet q in seruitute ge
nerat q e agar. S; cu accessit sanitas
figurata e libta. Calice q dedit e ret.

R

passio e. ut apots. Si ds p nobis q̄ c̄t nos. & rel.
Auctor e calici q bibit p'm eu. ut ide apots.
xpc dilex nos & tdidit semet ipm p nob ob
lat & rel. Cohors & tribuns c̄phenderunt ad
q n accesser. ipe e dies illi tenebe ignora
tes. Accedite ad eu & illuminamini. Si ac
cessissent n manib s; cord. c̄phēdissent.
forsitan eu ex eis ligauit q absoluto
postea solut dix. Disrupisti uincula mā.
ter me negabis. n solu se discipl m ee ne
gauit. s; x̄. & q te uocati st discipli post
ascensione appellari icipiebat xpiani.
& hi i antyochia p'mu & qdam. sinite hos
abire. Si pet's negato x̄ hinc iret q'd ali
ud n piret. Ego pala locut su mudo q̄ i
occulto locut su nichil. Ad discipulos au
antea h' i pubris locut su uob. i futo pa
la loq pmisit. Si remota tba discipl lo
qbatur pala e. q ī ore duo l' triu testi
um stet om e ubu. & q̄ ipe dix q'd dico
uob i tenebs dicite i lumine. & pala e
q'd cora multi dr. & qdam occultu q'a ui
dentes n uidant & audientes n itelligat.
Unus ex minists d'dit ei alapa dicens. Sic

respondis pontifici. Ad hoc ait propheta. Intende
prospere procede et regna. propter ueritatem et man
suetudinem et iusticiam. Si quis dicat quare res
pondit et alteram maxillam non prebuit. Non so
lum maxillam sed totum corpus prebuit. Magis
est corpus prebere placatum quam maxillam iratum. Sed be
atus est qui omnibus ueraciter dicere potest. Paratum
cor meum deus. quod paulus et barnabas nunc u
lis potuerunt facere. Ad annam primum. forte sic
erat domus ei ut prius non obiuit cum et ipse
fuit socer cayphe non collega. qui uicissim
erant pontifices per annum et tunc erat annus
cayphe. ut non contaminarentur. quia conta
minatio erat in alienigene habitaculum
intrare in diebus azimorum. Sed maior illi erat
in scelere. Si hic non esset malefactor et ce
tera. Qui cecis uisum surdis auditum et alia
multa tribuit. quod aliud nisi quod ait propheta.
Retribuebant mihi mala pro bonis. Nobis non licet
interficere quemquam. subauditur per dies festos. Quomodo
nunc fecerunt quando crucifige clamauerunt. De quibus ait
propheta. filii hominum dentes eorum arma et tel.
Pilatus romanus erat et a romanis in iudea iudex
constitutus ideo iudeis eum reddere noluit dicens.

Secundum legem vestram iudicate eum. Illi autem nolu
erunt. ut impleretur sermo ihesu quo dixit gentibus
id est romanis. Regnum meum non est de hoc mundo. Quod
timebant et quod timuit herodes cum diceret. Ego autem
constitutus sum rex ab eo super syon montem sanctum eius.
Quod sunt sancti credentes. De hoc mundo dicit. non dicit in mundo
quia ipsi in mundo sunt adhuc commixta cizania.
Et alibi de mundo non estis. Sed ego vos elegi de mun
do. De mundo erant cum ad mundi rectorem pertine
bant. Ergo rex es tu. Carnaliter carnaliter dicit. Ipse
autem non metuit sed ne se regem non putabat fate
retur nec se regem esse negaret dixit. Tu dicis
quia rex sum ego. Quasi diceret. Carnalis carnaliter
dixisti. Ego in hoc natus sum. Quasi diceret. Ego
in hac re natus sum et in hac re veni ut testimonium per
hibeam veritati. Et quia non est fides adiunxit. Omnis
qui est ex veritate audit vocem meam. Quasi dice
ret. Ego sum veritas. Et quibus gratiam preposuit et pre
destinavit audiunt et obtemperant. quia ipsum cre
dere sue est gratie. Quid est veritas cum hoc dixit conti
nuo commemorat unum dimitti et ideo non expec
tabat audire responsum. Adhuc pilatus stude
bat iudeis ihesum flagellando ceteraque inferendo
satisfacere ut satiati eum a morte liber

aret. Unde es tu. Ille autem non respondit. Unde p
pheta ait. quasi coram tondente se sine voce. Sic
mansuetus iudicatur pro peccatis eorum. Non re
spondit nesciens quid quereret. Non respondit quasi
agnus silebat. Et non respondit sic pastor doce
bat. Non habes adversum me potestatem ullam.
Et hic apostolos docuit non esse potestatem nisi a deo. Ma
ius peccatum habet qui me tibi tradidit. qui innocen
tem potestati tradit peccat magis quam potestas
que subiacta est potestati et iussa complet. Mi
lites enim cum crucifixissent eum. Non enim iudices
crucifixerunt qui crucifige clamabant. quod eum ho
ra tertia crucifixum dixit. hoc est quod tunc iudei lin
gua iudicaverunt quod postea milites id est ro
mani sexta hora manibus impleverunt. Pa
rasceue grece latine preparatio. Erat autem pa
rasceue pascha iudeorum. id est preparatio pasce.
qua in hora nona preparare incipiebant dicentes
reus est mortis. Verum est pascha immolatio
christi. cuius umbra erat pascha iudeorum. Baiu
lat crucem in humeris qui noluit ponere lucernam
sub modio sed super candelabrum. quod antea prefi
guratum ysaac ligna sua portans. Et moyses
virgam portabat cum ab egyptus populum liber

auit. tribus lingue ceteris eminebant quibus titu-
lum scribebant. Ebraica propter iudeos in lege dei glo-
riantes. Greca propter gentium sapientiam. latina
propter romanos iam pene omnibus imperantes. Quod pi-
latus scripsit scripsit. quod dominus dixit dixit. Commuta-
ri potest quod ille scripsit non quod iste dixit. quare
sic ego. non tantum iudeorum qui sibi ipsi sunt mons
syon quia dicitur et dabo tibi gentes. et alias oues ha-
beo. Iudei semen abrahe filii promissionis
filii dei. non secundum carnem sed secundum circumcisio-
nem cordis. non littera sed spiritu. Vestimentorum quadri-
partita diuisio. ecclesiam in quadrato orbe dif-
fusam significat. equaliter concorditer distributa. tuni-
ca sortita omnium partium significat unitatem. que
caritatis uinculo continetur. Merito inconsu-
tilis ne aliquando dissuatur quia caritas numquam ex-
cedit. Contexta per totum et ad unum perueniens. quia
in unum omnes colligit. In apostolis erat duodenari-
us numerus quadripertitus sed interrogatis omnibus solus
respondit petrus. tu es christus filius dei uiui. et ei
dicitur. tibi dabo claues regni celorum. non soli illi
sed unitati erat in omnibus. Sors gratiam dei que non respicit
personam. Sic in uno ad omnes perueniens cum sors omnibus
placuit. latitudo crucis in qua extenduntur

homo quidam fecit cenam magnam

man. siq opa bona i latitudine caritati.
longitudo i q corp. pseuerantia usq; i fi
ne. altitudo i q capit. supnu fine q a
oia facienda st p altitudine pmiox. p
fundu unde ceta csurgit gra di q cp
hendi q e d iudicari n pote. Mulier ec
ce fili tuus. d q an pdix. Qd m e t muli
er n du uen hora mea. ad discipulum aut
ecce mat tua. d inda accep ea i sua. n p
dicat q n p p e possidebat s; officia q p pa di
pensatione exegnda curabat. docuit
i ligno pende s q si i cathedra sedens cura
iuice parentu. hic dix paulus. Siq sa u fu
isse maxime domesticis n puide fide
negat e e i fidli d tior. Qd au ta cuiq;
domesticu q. parentes filiis e filii pa
rentib. Videns oia ee csummata ppt hec
isti mea potauer me aceto. dix sitio. q si
dicet adhuc restat date qd estis. ipi erat
acetu d generati a uino patarcharu
e pphtax d iniqtate hui mudi pleni
habentes cor. uelut spogia cauerno
sis ac tortuosis latibulis fraudulentu.
hysopu herba e humil pectus purgas.

humilitā ē xpī q. cecum d s̄riū & seccū
uenire putabāt. Nisi se xpc humiliasset
sanguis ei effusus nā peccatora ñ mūdas
set sic ē. asperges me hyssopo & mūdabor.
lat undine. sepciam itelligim. sic lingua
dicim gce atalia q sonū fac. latꝰ ei aperuit
ñ dic pcussit t uulnerauit. & uite ianuā
pandit. Exiuit sanguis & aq. i sanguine
remissio. i aq ablutio & potꝰ. De latē dor
mientis adā. edificat ē crux. d xpī aū eccla.
& i archa noe i latē habuit ostiū. quꝰ
ctinebat eccla pfigata. i monumto suo
nemo ē sepult pt eū. Matm designat uir
gine an partū & post partū. Ppt parasce
uen i. ppt paratione cene festinabat. Vna
sabbati. q mathe ꝰ pmā sabbati nōinat.
dies dñicꝰ a xpīani appellat pt resurrec
tione xpī. Cucurrerūt pariter. sed pottiori
cucurit. i. iudei & gentes ad fidē. Angli
numeri ipotant. vnus ad caput & unus ad
pedes. evangelm xpī ab initio usq; ad finē
nuntiandū eē designat. Quid plorās gau
diū idicabat resurrectionis. qsi diceret
plorare noli. Tuler dominum meū. ato

to parte significauit. Euersa. corpore
non cognouit. euersa corde cognouit. Et dixit.
rabboni. et hic ipse fuit ortolanus in ei plantauit
corde. Noli me tangere. i. noli me ita credere
inequalem patri. eo quod ipsa illum quasi hominem flebat. sed
ipse sola humanitate credere prohibuit. Insuf
flauit et dixit. accipite spiritum sanctum et reliqua. ostendit
non solum patris sed et suum esse spiritum. Quorum remiseri
tis peccata et reliqua. ecclesie caritas que diffun
ditur in cordibus nostris participum suorum pec
cata dimittit non suorum tenet. infert digi
tum et uide. digitus non habet oculum. sed uisus cum
omnibus sensibus iungitur. ut solet dicere. audi
et uide quam bene oleat. Gusta et uide quam bene sa
piat. tange et uide quam caleat. uel si tactu non
auderet uisu tangeret. Beati qui non uide
runt. preteriti est temporis sed non scientie dei cui ali
quod futurum uel preteritum quasi futurum sit precognitum.
Quod autem petrus cum sociis piscari fertur post re
surrectionem. Si in ea fecit et esset solatii de
resurrectione fuisset. forsitan quis di
ceret deo. nemo mittens manum in aratrum et re
spiciens retro aptus est regno dei. Erat autem in ista
piscatione petrus et thomas et nathanael

& duo filii zebedi. & alii duo q noia tace
tur. Septenari numus sig fine tepoi.
qd. vitte dieru nimio voluit. qd mane
facto stetit ihs i littore. fine sctli d sig
nat. n e scissu rete. i. nulla scismata ie
lecti. n e pmiscui. s; tantu bonos pisces.
nulla ia zizania manente i eccla. i dxtra
nauigii q a i dxtera ei erunt. h piscatio
post resurrectone ia suscitata i fitto d
signat ecclam. S; an resurrectone illa
piscatio psente sig ecclam q n tantu bo
nos s; pmixtos ad lit. i. ad fine scli thit.
dvas naues. ccircisio & ppitiu. Merge
rent. p cltant cu eleuant pisces i naues.
sic eccla pmit t picltat obsistetib iti
nere scor. morib; sui. p use tbe. isti na
ues refudent u pmiunt. i. ut bonos & ma
los i se colliges eccla & pmit. illi au ad
litus p. c. c. cubitos thebant. i. exutq;
gente ad fine thit. latitantes i ps fun
ditate. i. i somno paci. n pmiscuos. s;
magnos. de qbus ait. hic erit maior in
regno celor. qr tc e maior minimus q
nunc sit maximus. S; ad pmiscuos. i.

ad ista ecclam ptinet dq dic. hic e mini
mus i regno celor. i. iusta eccla. qr docet
& eu faciente illuc puenerit. Ideo dic. qd
dicitur facite & cetera. i. cc. cubiti. ex utraq;
gente dextis sig. qa c. d leva i dextera tn
sit ad itegritatis corona. qd diuit g imb
dr. q centesimus g dn ascendit. cl. uicib
n impatet n c. ad decalogum numi legis.
& l. ad qnqgesimum diem acceptionis
sps sci. qn solvit s; adimplet lege. t sa aut
ad trinitate ptinet aut sic dr multipli
cati st sup numum. nemo audebat itro
gare. i. dubitare. Piscis assus. x e passus.
ipe e panis q d celo descendit. Afferte d pis
cibus. i se ccorporat ecclam cu dic. Veni
te bndicti. & sic att uentte pndere. hoc
iatcio manifestauit se ihs. he pma in
die resurrectionis. Sc da i octauo. t
cio h die cu pndret cu eis. t napfessio petri.
dnm amasse & oues ei pascere. ostn n
posse aliq. se ipm amando l ipi gloria q
rendo dnm pascere gge cu ipe sit om
qr pastor. Alius te cinget et ducet te
quo nuis. Molestia mortis nolle dix.

si sine ea regnare cum xpo ualerent. Sic dic.
Si fieri pot(est) tr(an)seat a me calix iste. Petrus
plus ceteris diligebat xpm. qd dns scient(er) dix.
diligis me plus his. & sequi iussus e(st). Ioh(annes) a xpo
dilectus manere dictus e(st). Petrus a petra dictus
e(st). sic xpian(us) a xpo. & ecclam sig(nat) q(uia) sup petram
fundata e(st). i. xpm. & ipsa h(abe)t claues ac soluit
ligatq; pecca(ta). tam diligendo seq(ui)t(ur) mala
tolerando iusta actuali uita i(n) mundi
lecti magis diligunt. Ioh(anne)s q(ui) archana pec
toris xpi. i. q(uo)d u(er)bum erat apud dm. & ds erat
u(er)bum nuntiabat. similit(er) ecclam sig(nat) cui
p(er) orbe(m) dns suus t(ri)buit eua(n)g(e)l(iu)m agnosce
re. S; sp(irit)uali uita i(n) Ioh(ann)e figurat(ur) q(uae) ma
net & p(er)fecta plus diligit(ur). i. i(n) futuro ueni
ente xpo. dic(unt) q(ui)da(m) p(ro) castitate ioh(annem) a xpo diligi.
S; magis i(d)eo illa p(re)figurat(ur) uita i(n) q(ua) n(on) nu
bent neq; uxores ducent & reliqua.

INCIP(IT) EXCERPTIO DE TRACTATU RABA
NI MAURI IN MATHEI EVANG(E)L(IU)M.

Narrant q(ui)de(m) historie q(uo)d s(an)c(tu)s matheus ap(ostolu)s
& eua(n)g(e)lista q(ui) & levi cognominat(ur) sup(er) sit d(i)c(tu)s b(a)y.
ex puplicano elect(us) a xpo. & a pecca(n)te t(ra)nslat(us)
p(ri)mu(m) eua(n)g(e)lizauerit iudeis. verum cupa

ture transire ad gentes. parata primum lingua i.
hebreis litteris evangelium exposuerit et reliquit
que eis illud ad memoriam a quibus proficiscebatur
in gentibus praedicaturus. Hoc quoque animadvertendum
est quod ubicumque iste evangelista sive ex persona sua
sive ex domini salvatoris veteris scripture testi
moniis abutitur. nec sequitur LXX translatorum
auctoritatem sed hebraicam ex quibus illa duo sunt.
Ex egypto vocavi filium meum. et quoniam nazareus vo
cabitur. Itaque matheus suscepisse intelligitur
incarnationem domini secundum stirpem regiam conple
taque secundum hominem praesentem vitam facta et dic
ta eius exequi. Unde et in principio evangelii sui ita
litteras exorsus est. LIBER GENERATIONIS IHESU
CHRISTI. Quod exordio suo ostendit generationem Christi
filii hominis esse se suscepisse narranda. quod
et ipse sepissime se appellat. commendans nobis
quod misericorditer esse dignatus sit pro nobis. Nam
illa eterna generatio. per quam omnia facta sunt ita ineffabilis
est ut sic de illa dicat esayas propheta. generati
onem eius quis enarrabit. quamquam et haec prophetia non inconve
nienter de temporali eius nativitate possit ac
cipi. qua verbum caro factum est et virgo spiritu sancto
gravida filium peperit et virgo permansit.

Igitur matheus in primo noui testamenti libro res
pondens primo libro ueteris legis qui inscriptus est lib
generationis celi et terre. Et rursum hic est lib
generationis ade uidelicet ueteris per quem tot
corruptus est mundus. noui opponens quo re
staurata sunt omnia que in celo et in terra consistunt. quod
autem dixit iesu christi regalem et sacerdotalem
exprimit personam. Unde et post moysen iesus duca
tum tenuit. et aaron primus sacerdos fuit qui
presagium nominis huius pretulerunt. unctus est enim oleo
letitie. saluator noster rex est de quo propheta dicit.
Multiplicabitur eius imperium et pacis non erit finis. et angelus ad
mariam. dabit ei dominus sedem dauid patris sui et regnabit in. Inde est et sa
cerdos sicut psalmista dixit. Iurauit dominus et non penitebit.
Filii dauid filii habraham. Ordo preposterus sed neces
sario commutatur. Si enim primum posuisset habraham
Rursus postea dauid fieret repetendus habraham. Cui
dictum est. In semine tuo benedicentur omnes gentes terre. dauid uero
de fructu uentris tui ponam super sedem meam. Ideo ceteris preter
missis hominis filium nuncupauit commemoratis progeni
tores ab habraham quos perducit ad ioseph uirum marie
de qua natus est iesus. humanam seque ab ipso exordio promis
sionis ex generatione. mysticeque demonstrat quasi
de egyptia seruitute per xl.u. uiros ac si eidem

numi mansiones ad itelligibilē iodanē .i.
uirginē mariā sci sps gurgite plenā duce
in ux qsi filio nunī osue uentū sit. ipmq;
x ex maria natū testat. q apat imare hui
mūdi missus & isine genealogie qin retissi
militudine duplicato uni cuiq; texit noiē
qsi hamus positurus tortuosū dracone occi
sus occid. & e dū ullo appetit escā corporis
tnsfixus ē aculeo diuinitati. Iudas aū genui
t phares & zara d thamar. Notandū aū
qd i hac genealogia nullā scāx assumit mu
lierū s; peccatē es ii qppt peccatores uene
rat. d peccatcib nasceēs omniū pecca dleret.
und raab meretix & ruth moabitidis & bersa
be uxor urrie ponit. Altiore ū itellectū
uni isti uentā ad dnm eccta figat q prius igno
minus plena steterit habebat. post modū x cō
iuncta plures adoptiuos parit dō filios q si
nagoga qprius ipp̄ dm ... habere uirū.
Thamar q i iptat amaritudo qd & eccta prius
fuit idolatra. s; m dulcis p fletū cpunctio
onis. siue cmutans .i. ex peccatrice iusta ex
odiosa iamata. uel palma & h eccte cuen
ppt certam lab& & uictorie pmiū. Vnd

psalmista. Iustus ut palma florebit. Raab lati
tudo. sig nobilitatem eccle cui per esayam dr. dila
ta locum tentorii tui et pelles tabnaculorum tuo
e. n. p. Longos fac funiculos tuos et clauos
tuos consolida. l' fames. i. audiendi uerbum dei et
uoluntatem eius faciendi. Seu impetus. quia egressa est ab
ea uelocitas predicationis flante spu sco. et totam
mundi latitudinem dirigitur. unde in iezechiele.
ubi erat impetus spc illuc gradiebantur et n. r. cam
bul. Deniq; ruth uidns. Que ecclesia dnm puritate
te cordi contemplatur. l' festinans ut psalmista
ait. preueniet manus eius dno. l' deficiens quod firmiter in
fide et dei dilectione persistere diffiniuit. ut apostolus
paulus ait. Certus sum quod neq; mors neq; uita. n.
Bersabee ut puteus satietatis l' puteus septimus
interpretatur. sig ecclesiam que septenario dono spiritali
factus est. in ea fons aque salientis in uitam eternam.
Naason autem genuit salmon. naason ipse
est princeps tribus iuda sicut in numeris legimus. Iesse
autem genuit dd regem. Regem dicit dd non quod ipse so
lus rex fuerit cum omnes qui ab eo descenderunt usque
ad transmigrationem babiloniis regnauerint
sed quod primus de tribu iuda rex fuit. per quem genealo
gie ordo decurrit. Dauid autem rex genuit

salomonē ex ea q̄ fuit urie. Hom urie qsi
iusti uiri posuit ī īmane crim̄ ostendrē
uxoris eius ca occisi e. Q etiā p peccato ad
ulterio atq; homicidio genuit salomonē
Ideo ī hac genealogia n̄ nōinat sic sup dic
te. iii. q̄ licet crīminose fuerunt. ī par̄ ub tam
filior. n̄ solū culparis; etiā laudari meru
erunt. Mystice aū dd q in tpr manu forti
xp̄s sig leone q uic d tbu iuda. r. d. sine d sid
tabili. un scpta dic. Ecce ueniet desideratus c. g.
r petis ing. ī qd d sidrāt angli pspice. Uri
as ū q ī t plux mā di sig diabolū audīte
dic lux mā di & ero simili altissimo. Hui
erat pessimo coniugio delegati omis q sine
macula & ruga n̄ e xpo saluatori q si spon
sa copulant. Iora aū g. ozia. Ozias a. g. io
athā. I. iiii. regū uolumine d iora ocho
zia legim natū. q mortuo iosabeth filia
iora soror ochozie tulit ioas filiū fris
sui & eū ī nicioni q exercebat athalia
subtraxit. Cui successit ī regnū fili ei ama
sias. Post q regnau fili eius azarias. Cerni
g qd iii. reges ptmisit evangelista. Iora
qppe n genuit ozia s; ochozia. qd ideo fec

p. iii. tessereseedecadā i diuiso tēporū statu
ponere uoluit. Ex ioram generi se miscuerit
impiissime. iezabel idcirco usq; ad tcia ge
neratione ei memoria scē natiuitatis or
dine tollit. Ita qq; dict erat p pphtā iiii gta
genatioē i throno regni isrł q q̄ d domo
achab ēē sessurū. Purgata g hac labe gen
tilis familie tb q ptitis i. iiii. ia regalis ori
go sequentiū numerat genationū. Et p trans
migtione babil iechonia g. salathiel. Si
uoluerim iechoniā i fine pme tesserescę
decadis ponere i sequenti n erit. iiii x. s, iii x.
Sciam g iechonia pore ipm ee q ex ioachim
sed aū. i. ioachī filiū n patrm. q ex por g kap
pa ex my. sequns p eiu ex hy scbit qd septex
uitio apitt grecos latinosq; ēfusū e. hec hie
Ronimus historiā sequens ita exposuit. Cet
um augustin i lib d cōsensu evangelistar
ita dic. qd iechoniā aq facta e qdā iext
nea s gent d flexio qn in babiloniā trans
migtū e bis d beat numari. na qd ian
gulo e bis numat in fine scilicet prioris or
dinis & i capite ipi d flexioni. Et sic ipm
costat iechoniā significare xpm acucisio

ne ad ppetuu tanq ab hierlm ad babiloniam
ee migraturu. & lapide angulare ut se q i
se credentib ee futuru. Na & ipe iechoni
as q hunc angulu psigabat in tpt ppara
tio di. & hec tn isiga ppatabat ds reb ue
ritate uenturi. Sic g ia n xl ii qd facium i
xiiii. s; ppt una bis numata xl i. genatioes
fiunt qd sig xm huic regend uite nre atq;
trene tanq numo qdragenario regulariti
psidere. Iacob autem g. ioseph. hunc locu obic
nob iulianus augustus de dissonantia evange
listaru cur math ioseph filiu dixerit
iacob. & lucas filiu hely n ittelliges csue
tudine scripture qd alt scdm natam alt scdm pat
sit. p moysen quippe dno iubente pceptu e
ut si frater aut ppnquus absq; libis mortuus
fuerit alt eius accipiat uxore ad suscitan
du semen frs aut ppinq. affricanus histori
ographus scribens ad aristidem de csonantia eva
geliorum. qm ioseph dicat scdm math patre
habuisse iacob q deducit p salomone. scd
lucam u hely qui deducit p nathan ostendit ita
dicens. utriq; isti ipi . i . iacob & hely frs erant.
habentes alius qde mathan alius u mathat patrem.

BIBLIOTHEK DER
[illegible]
ST. NIKOLAI [illegible]

ex diuerso genere uenientes. quae etiam uidentur aui esse
ioseph. Itaque de una eademque uxore estha nomine
singulos filios per diuersis temporibus procrearunt
quia mathan qui per salomonem descendit eam primus ac-
ceperat. et relicto uno filio iacob nomine defunctus
est. post cuius obitum mathat qui per nathan genus ducit
cum esset ex eadem tribu sed non ex eodem genere relictam
mathe accepit uxorem. ex qua et ipse accepit filium
nomine hely. per quod diuerso patrum genere efficiuntur
iacob et hely uterini fratres. Quorum alter id est iacob fratris
hely sine liberis defuncti uxorem accipiens ge-
nuit ioseph. natura quidem suum filium. sed uero legis
praeceptum hely efficitur filius. et propter hoc rata inuenitur
atque integra generatio. et eam quam matheus et eam quam lucas
enumerat. Haec africanus his syllabis propter ex-
cepto quod per mathat posuit melchi. et fortas-
se uel codex illi sic habuit uel in historia ipse hoc di-
dicerat eundem mathat uocatum binomium.
Uirum mariae. hinc tamen non subeat nuptiae sus-
picio. sed quod in scripturis sponsae uocentur uxores
memento. De qua natus est ihesus qui uocatur xpistus. Pul-
chre posuit non de quibus sed de qua. uidelicet sola uirgine
sine maritali semine natum demonstraret.
Quod autem proprium eius est nomen hoc est ihesus ponit quod

an cceptu ei ab angło noīnatu ē. Deinde
qđ i pontificib & regib ꝑus i imagine pces
sit .i.x̄. distinguit eū a cetis qđ ad breve
tēpus uite hui x̄ qđe s; diuusim nuncu
pati pcesser ad sola scilicet ueri x̄ imagi
ne cseruanda. Et q' iux mystico tam mate
riali oleo p ungebant. ver au x̄ n hu
manis opib ad qsita sunt unguenta s;
nouo ac sigulari diuino patno spu isu
sus x̄ efficit ud dat. vnx te ds ds tuus oleo
l. p. c. t. & sic qđ nulls pcedntiu potuit.
segtatox suox ppls & uniusa sui nois gen
te penni noie fec appellare x̄anos. Ho
tandu au qđ i ipi pgenitore s x̄ sic humani
tate ei pcesserat tēpore. ita illi aut noie
aut gestu testimoniu dabat ex pfigatioe.
Et i patarchis pfigatus. & i pphtis pmissus.
& i aplis e pdicatus. q abraha q inter pt pat
multax gentiu t pat iudns populu. q sig
h noie n illu d q s ita pmissu ē. I semine tuo
b. o. f. t. & esayas ait. Si posuerit p peccato
anima sua uidbit sem lngeuu. l. u. d. l. m.
e. d. q x gestu etiā exiuit de tra & de cognati
one sua u locupletaret ingentib; Sic

q xc exiuit de cognatione iudeorum in possessionem
populis gentium. Isaac gaudium l risus interpretatur.
Significat illud quod angelus ad pastores ait. adnun
tio uobis gaudium m. q. n. Et ipsa ueritas in
euangelio. Iterum uidebo uos et gaudebit. actibus
in pene omnibus eum significat. sic est illud quod mactan
dus ad aram ipse portauerit ligna. ita xc
crucem passionis proprio gestauit corpore. et
quod ei rebecca duos peperit gemellos.
sic et ecclesia per baptismum duos parit populos. Ia
cob subplantator l supplantans significat eum de quo in psal
mista ait. supplantasti omnes inimicos meos sub
tus me. qui et in erectione et unctione lapidis et
in suo somno significat passionem xc et resurrectionem
quem unxit deus oleo leticie p. c. s. Bethlehem quippe in
uisione uidit. significat ecclesiam que domus dei est uere
que domus panis est qui de celo descendit. et porta celi.
quia ibi filius dei in terra descendit et homines in celum
ascenderunt. Iudas confitens l glorificans significat eum
qui ait. Confiteor tibi pater domine celi et terre. et psal
mista gloriosus in quo deus i. s. s. hic est in membris suis.
Phares diuisio siue diuisit. significat eum qui in euan
gelio ait. Cum uenerit filius hominis in maiesta
te sua et omnes angeli cum eo. tunc sedebit super sedem mai

·s̄ reggat· a· e· o· g· & separab eos abinuicē· s· p· s·
o· a· h· et apl's att· Uiuus ē enī sermo dī &
efficax & p· o· g· a· 7 pt· a· d· a· a· c· s· 7 p· q· 7 m·
& discretor cogitationū. Zara oriens siue
ortus· & zacharia att· uisitauit nos oriens ex a·
7 alibi scriptū ē· Ecce uir oriēs nomē ei. Esrom
sagitta uid' l' atriū ei· sig' xpm̄ d q̄ dr· sagitte
potenti ac· Sagitte x̄ sīt p̄cepta evāglīi· seu
uindicātis iudicia· atriū ū sig' habundan
tia grē & latitudine caritatis· p̄ q̄ omīs in
uitat dicens· Venite ad me omīs q· l· Aram
elect' l' excelsus· sig' eū d q̄ p pha i p̄sona patrīs
dic· Ecce puer mīs elect' q· et· & psalmista
excelsus sup omīs· g· d· & q̄ ē iste elect' nā
a pueritia repbauī malū & elegi bonū· Ami
nadab p̄plīs meus spontaneus l' uoluntari· sig'
eū q̄ dix· nemo tollit a me aīmā meā s; ego
pona eā· 7 c· iste ū caput ē illi p̄pli ex cui'
p̄sona loqr̄ psalmista· Uoluntarie sacrifica
bo t· 7 c· Naason serpentin' l' augurīu sig'
eū q̄ ī evāglio dix· sic moyses exaltauit ser
pentē ī heremo· i· e· o· f· h· Augurīu hic p
reuelatiōe l' uaticinio ītelligi dbeē· cui'
uaticinīu ita p̄fecie tēpora respic· In p̄t·

ru. ue uidit abraham diem meum. In psensu ue
qd cogitati mala i cordib uris. In surrectione
erunt sic angli di i celo. Et illud. Solutte te
plu h & .i.t.t. illud. Salmon q int pt sensu
t sensibil sig x q. apols di sapientia & uir
tute ee dix. & ipe i euuaglio retigit i qd me
aliqs na & ego sensi d me .u. ex. qd cogitata
facta. futa u psentia cernit. & ipe q futa sit
fec. Booz q de i q robur t i ipo fortitudo. l in
fortitudine sig eu d q ppha dic. Ecce dns ue
niet i fortitudine & brachiu ei dnabit. Eius
enim uirt i morte d fic. S; ubu caro factu e.
u d i firmitate forti. d morte uiuati. d hu
militate excelsi dominaret. Vn ipe ait. si
exaltat fuero a tra .o.t.a.m.i. Obed .i. seru
ens. sig eu q d se ipo ait. No ueni ministrari;
ministrare. & apols ait. q cu i forma di ee n
rap .a.e.s.ee. d. Jesse int p i sule lybam. I sule
q; eccle st d gentib in mare hui mundi po
site. D eqb esayas ait. glificate dnm i insu
lis maris. Insule q lybam sacficiu e corpo
ris & sanguinis dni q d cotidie sca ecclia cu
uotis & laudib do offere solet. memor pas
sionis & resurrectionis dnice. Dauid d sid

rabilis t fortis manu. sic eu d q psalmista
ait. Speciosus forma p filiis h. & ite dns for
tis & potens. d. p. i. p. Cui gesta q in sigficent
dni facta tetat scarū scripturarū exponunt.
Salomon q; rex & fili regis intp pacificꝰ t
pacat erit. sic eu d q dr. Ds iudiciū tuū re
gi da. r. i. t. f. r. & paulo p. orietr i dieb eius iusti
cia z ab. pac. Qd au plurima gesta ei. salua
toris & eccle figura teneat maxime qd te
plū dno edificauit n e ignotū. Roboam
pet ppli mei intp. & sic ueloce cuentū po
pulo & ad fide x. und psalmista oms iq d gent
uenient & adorabt. c. t. d. Abia intp pat
dns ost illū d q ppha ait. Paruulꝰ eni nat
e nob & rel usq; ds fortis pat futi scli & ccet.
Asaph tollens siue adtollens sic eu d q iohs
dic. Ecce agn di ecce q. t. p. m. & ezechiel d
uocatioe gentiū ait. tollā uos d gentib
& cgg abo uos d uniuisis tris. Iosaphat ipe
iudicans. s; meli intpt dns iudicabit d q
scptū e. parau iudicio sede suā & ipe. i. o.
t. i. e. q. & ite dns iudicab fines tre. & ipa
ueritas ait. Pat n iudicat q. q. s. o. i. d. f. Io
Rā u e excelsꝰ ait q s e excelsꝰ. s; meliꝰ

sublimat'. sicut enim de quo esayas ait. Hec dicit excelsus
et sublimis habitans in eternitate et sanctum nomen
eius in excelso et in sancto habitans. et cum contrito et humi
li spiritu. ut uiuificet spiritum humilium et cor contri
torum. Et psalmista ait. Quis sicut dominus deus noster qui in altis
habitat. Et ipse dominus in euangelio. Nemo igitur
ascendit in celum n. q. d. d. f. h. q. e. i. c. Ozias ro
bustus domini uel fortitudo domini. sicut enim qui in euan
gelio ait. Cum fortis armatus custodit atrium
suum. i. p. Si fortior illo superueniens et cetera. Ipse
quippe principem huius mundi eiecit foras. Et dextera
domini fecit uirtutem. et fortitudo et lauda
tio mea dominus. et f. e. m. i. s. Ioathas uero consummat'
uel perfectus. sicut enim de quo apostolus dixit. Consummatus factus
est omnibus obtemperantibus sibi causa salutis eterne.
Et ipse ait. Non est discipulus super magistrum. Perfect
us autem omnis erit si sit. s. m. e. Achaz autem
continens uel comprehendens. sicut enim qui de se ipso ait.
Omnia que habet pater mea sunt. Et iterum. Data est mihi omnis
potestas. i. c. et i. t. Et de quo propheta. celum in quo pal
mo metitur et terram pugillo concludit. Ezechias
confortans dominus uel fortitudo domini interpretatur. illum
demonstrans qui suis discipulis ait. In mundo pres
suram habebitis. sed confidite et ego uici m.

et sc(un)d(u)m danielem. lapis abscisus de monte sine
manibus comminuit testa. ferrum. es. argen
tum. et aurum. Manasses obliuiosus. eius ty
pum nomine tenet ex cuius persona propheta eze
chiel ait. Si autem impius egerit penitentiam
ab omnibus malis quas operatus est et custodierit uni
uersa precepta mea et fecerit iudicium et iusticiam uita
uiuet et non morietur. omnium peccatorum
eius non recordabor. In evangelio ipse ad para
lyticum ait. Confide fili dimittuntur tibi pec
cata tua. Ammon fidelis siue nutritius.
ille est de quo dauid ait. fidelis dominus in uerbis suis et cetera.
fidelis autem uidetur quia ei sunt promissa sepulta Abi
quitmus pars sperandi sit partim opti
et pauescenda. quoniam nutritius sit ... patris
ostendit ipse diens ad urbem pacatam ... mestu. et
hierusalem hierusalem que occidis prophetas et cetera. Elyac
ta et lapidas eos qui ad te missi ... resurrectio. Deus
sist. quoties uolui et cetera ... ab. illud de monstrans
Iosyas interpretatur ubi est incensum. resurrectio et uita.
fuonit ... est incen... patris mei qui misit me. ut
suo ... dominus salus. ... credit in eum habeat in
sigillum de quo in evangelio ... n. d. Azor. hic est adiutus
septuum est. fugit immo ... misit mecum est et non reliquit

tem sol' orare. ⁊ factus ē i agonia
ꝓlixi' orabat. qd' aū icensū significet
oratione. testat' psalmista dicens. dirigat'
oratio mea. s. q'. sau salus sit dñi. esayas
ex ꝑsona dñi loquens ost' dicens. terra sic uest
imtu atteret ⁊ habitatores eius sicut isti
hūt. salus aū mā i sepit nūq erit. ille utiq;
q saluū faciet ppl'm. s. a. p. e. Iechonias
pparans siue pparatio dñi. ⁊ sigillū d q esay
ait. In nouissimis dieb' erit ppatus mons
dom' dñi in uertice montiū ⁊ rel. ⁊ ipse i
euāglio discipłis suis ait. Si abiero ⁊ ppa
[illegible] rauero uob' locū. iterū uenia ⁊ ac
ꝑ te [illegible] cipiā uos ad me ipm. i. u. s. e. ⁊ u. s.
e oib' [illegible] distinguant' q ioachim ⁊ ioac
et ipe ait [illegible] hui. i. pat ⁊ filii. por dñi resur
sect' aū oi se [illegible] rectio. sequens pparatio dñi. q
etinens t cph [illegible] utiq; ⁊ cuenit. qa ipe tcia
dia q hit pat mā [illegible] die resurrex. ⁊ nos apec
potestas. i. c. ⁊. u. t. a [illegible] catoꝝ morte surgere
mo mettit ⁊ tra pug [illegible] fec. ⁊ idie iudicii
c fortau dns t fortitu [illegible] electos suos genalit
demostrans q sui di [illegible] resuscitās ad regnū
futura habebitis. s. c si eternū iuitat dicens.

Venite b[e]n[e]dicti pat[ri]s mei. p. r. Salatiel pe
ticio mea d[eu]s int[er]p[re]t[atur]. & cui h[oc] c[on]gruenti c[on]uenit
q[uod] ei q[ui] dix[it]. pat[er] s[an]c[t]e serua eos in no[m]i[n]e tuo q[uo]s
dedisti m[ihi]. & paulo p[ost]. n[on] p[ro] his aut[em] rogo tantu[m]
s[ed] & p[ro] eis q[ui] c[re]dituri s[un]t p[er] u[er]bu[m] eo[rum] i[n] me. uo[m]i[n]s
u. s. s. Zorobabel int[er]p[re]t[atur] ip[s]e magist[er] babilo
nis. i. c[on]fusionis. & q[uo]d babilon[is] meli[us] q[uam] istu[m]
mu[n]du[m] sig[nificat]. q[ui] p[er] peccatu[m] p[ri]mi ho[min]is uariis
errorib[us] c[on]fusus erat. s[ed] ueniente redep
tore & regnu[m] i[n] eo suscipiente. cui pat[er]
dix[it]. postula a me & dabo t[ibi] gent[es]. c[on]festi[m] sub
unius d[e]i cultu c[on]fusus cepit sub ordine
uiuere q[ui] p[ri]us solebat p[er] errore[m] d[e]uiare. Abi
ud q[uod] int[er]p[re]t[atur] pat[er] m[eu]s iste. l[ve]l pat[er] m[eu]s e[st]. ei opti
me sig[nific]am[en] gerit. d[e] q[uo] psalma ex p[er]sona pat[ri]s
dicentis. ip[s]e i[n]uocabit me pat[er] m[eu]s es tu. &
ego p[ri]mogenitu[m] pona[m] illu[m]. e. p. r. t. Elyac
him. q[ui] q[ue] sonat latine d[e]i resurrectio. l[ve]l d[eu]s
resuscitans. l[ve]l d[eu]s resuscitab[it] illu[m]. d[e] mon[stra]t[ur]
q[ui] i[n] eu[an]g[e]l[i]o ait. Ego su[m] resurrectio & uita.
& ite[rum] h[ec] e[st] uolu[n]tas pat[ri]s mei q[ui] misit me. ut
o[mn]is q[ui] uidet filiu[m] & credit i[n] eu[m] habeat ui
ta[m] et[er]na[m]. & e. r. e. i. n. d. Azor. h[ic] e[st] adiutus
sig[nificat] eu[m] q[ui] dix[it]. Q[ui] me misit mecu[m] e[st] & n[on] reliq[ui]t

me solu. et itē. pat mīs usq; in opat & ego opor.
& i psalmo. Ecce eni ds adiuuat me & cet. Sa
doch qd r iustificas. illu sig d q ppha att. Iust'
dns & iusticias dilex. Et esayas ex psona pats
dx. iustificab iqd seruos meos multos & iniq
tates eo& portab. Achym. i. fr mis iste. sig il
lu q nre ifirmitatis uoluit ee particeps
u habt frs. d qb ad patm dice posset. nunti
abo nom tuu frib mei. l. m. e. l. t. De qb & ipe
i evangelio att. q cuq; fecerit uoluntate pats
mei. ipe. m. f. s. & m. e. Elyud u ds mis iste i tpt.
sig eu d q i cantico exodi dr. iste ds mis & ho
norificabo eu. d. p. m. Et esaya att. uere tu
es ds absconditus ds isrl l saluator. & thomas
ds mis & dns mis. Eleazar dr ds mis adiutor.
unde ppha ex humanitate x ad patm att.
Diligam te dne uirt mea & ref usq; adiutor
mis & sperabo ieu. Mattha donu l donans
siue donat iterpt & sig. na ille e di donu
& gra & ueritas p ihm xpm facta e. & ipe
de se i evangelio att. Sic eni dilex ds mundu
u filiu suu. u. d. donans & ds. Ecce iqd ddi
uob potestate calcandi sup serpentes &
scorpiones & sup omne uirtute inimici.

Donat qr ho. Ecce ego i qd & pueri mei qs
m ded dns. Ioseph adposuit siue adponens
dmonstt illu q fidlib suis att. Ego ueni
ut uita habeat & habundanti habeat. Et
tte. Ego su pastor bon & cognosco oues me
as. & c. m. me. 7 paulo p. alias i qd habeo oues
q n st ex h ouili & it. o. m. a. Maria qq; in
tpt stella maris & h ei nom apte cuenit. Explic.
Mulier q habuit x dnarios. sca e lex. x
dnariu x. capita. pmu elegit ds adam pmu
hoinem ex limo tre & fec eu s simile. Scds
noe q seruau iusticia. Tci abraha fide.
Qrts ysaac cfessione. Qnt iacob bndic
tione. Sext loth hospitalitate. Septim
ioseph castitate. Octaus moyses ducatu
sem. Nons iti s nave sinceritate. Decim
dd regale unctione. Ex his oib un dnari
errabat ada q pceptu dni n custodiuit.
sic noe iusticia & abraha fide & cet. P q
mulier. i. sca lex lucerna accendit scopi
domu mundabat. i. penitentia oms imu
dicias ade abstersit. q sca lex iuitat ad
gaudiu uicinas. i. vii ecclia ephesu. Smir
na. Pgamu. Tyatyra. Sardis. Filadelfia.

& laodiciã. Aut uicinã .i. spes. q spes fec
ũ inueniebat adã. Fides q̃ fec ũ saluaret.
Caritas qa fec ũ hodie cũ x̃ & cũ scis ipsa
dẏ soletatur. De septiformi spu
De spũ septiformi q ix requescit. Sps sapi
entie x̃. di ẏ uirt & di sapientia. Spc itellect
Jtellectũ t dabo & istruã te. Spc cõsilii. & uo
cabitur nom ei' magni cõsilii angls. Spc
uirtuti. di uirt & di sapientia. Spc scien
tie. pr eminente scientia x̃. ẏ apls. Spc
ueritati. Ego sũ uia & ueritã. Spc timo
ris. Jnitiũ sapientie timor dñi. De noib[us]
Multiformis autem nominũ x̃ dispensatio;
Dns qa sps. Vbũ qa ds. Fili qa unigenit
ex pat. Homo qa natus ex uirgine. Sacer
dos q se obtulit i holocaustũ. Pastor qa
custos. Vermi qa surrexit. Mons qa forti
Via qa rect'. hostiũ qa p ipm igssi sũt uite
Agnus qa passus. lapis qa istructio angular
Magist qa ostensio uite. Sol qa ilumi
nator. Veru qa a pat. Vita qa creator.
Panis q caro. Samaritanus q custos &
misericors. xpc qa unct. Ihs q salua
tor. Ds q ex do. Angls q missus. Sponsus

Homo quidã fecit cenã magnã

qa mediator. Vitis q. sanguine ei redemptisum. Leo q. rex. Petra q. firmamtu. flos q. elect. Ppheta q. futa reuelabat. De noie dni ineffabili. Lamina aurea i fronte pontificis. erat pfiguratio sce crucis. Legit i exodo. Et fecer ei lamina au rea litteris aureis formata. De noie dni tetragrammaton. i. iiii. litterarum. Ita habet sciptu. fecer haud dubiu qn iudei lamina fecer. i. sacrauer. & scp ser ieap. iiii. litteras ebrayeas. i. ioth & he & wau & eth. & nom scm dni qd intptat ineffabile nqd fari. s; qd diffiniri uite minime possit. Ioth u itptat pnci piu. he itptat iste. Wau uita. eth itptat passio. Et e sensus. Iste e pncipiu passioni uite. Nam multi legunt passi anx. s; nullus ex sua passione uita at tulit mundo. xpc u pomib moriens pn cipiu passiois uite & salutis hoib; fuit;

Scripsit au De locis scis in Betlehem adalman prb & abb dictante archwlfo gallia epo de loco dnice natiuitatis ihuc modu. Bethle ciuitas dd i dorso sita e

angusto. ex omni parte uallibus circumdato.
ab occidente in orientem mille passibus longa
humili sine turribus muro. per extima plani
uertices instructe. in cuius orientali an-
gulo quasi quoddam naturale simiantrum est. Cuius
extima pars fertur natiuitatis dominice fu-
isse dicitur locus. Interior presepe domini nominatur.
Hec spelunca tota interius precioso mar-
more tecta super locum ubi dominus natus spe-
cialius tamen. sancte marie grandem gestat ec-
clesiam. Sepsit tamen hec modo de loco passionis ac
resurrectionis. illis ingressis a septentrio-
nali parte urbem hierusalimam primum de lo-
cis sanctis pro conditione platearum diuertendum
est ad ecclesiam constantinianam que martyrium
appellatur. Hanc constantinus imperator eo
quod ibi crux domini ab helena matre reperta
sit. magnifico et regio cultu construx-
xit. Dehinc ab occasu golgotana ecclesie
in qua etiam rupis apparet ille que quondam ipsa
adfixo domini corpore crucem pertulit ar-
gentea. modo pergrandem sustinens crucem. pen-
dente magna desuper erea rota cum lam-
padibus. Infra ipsa uero locum dominice crucis ex

cisa in petra cripta est in qua super altare pro defunc
tis honoratis sacrificium solet offerri
positis iterum in platea corporibus. Huius
quoque ad occasum ecclesie anastasis, hoc est resur
rectionis dominice rotunda ecclesia tribus cinc
ta parietibus .xii. columnis sustentatur.
inter parietes singulos latum habens spa
tium vie. que tria altaria in tribus locis parie
tis medii continet. hoc est australi. aquilonali.
occidentali. Hec bis quaternas portas. id est
introitus. per tres e regione parietes habet. e quibus
.iiii. ad uulturnum. et .iiii. ad eurum spec
tant. Huius in medio monumentum domini rotun
dum petra excisum est. Cuius culmen intrinsecus
stans homo manu contingere potest. Ab ori
ente habet introitum cui lapis ille magnus
appositus est quo intrinsecus ferramentorum uesti
gia usque in presens ostendit. Nam extrinsecus
usque ad culminis summitatem totum mar
more tectum est. Summum uero culmen auro
ornatum auream magnam gestat crucem.
In huius quoque monumenti aquilonali parte
sepulchrum domini in eadem petra excisum.
longitudinis .vii. pedum. trium mensura

palmae pavimento altior eminet. Qui itinerum
habens a latere meridiano. ubi die noctuque
XII lampades ardent. IIII intra sepulchrum
VIII supra in margine dextro. Lapis qui ad
hostium monumenti positus erat nunc divisus
est. Cuius pars minor quadratum altare ante
hostium nichilominus eiusdem monumenti
constat. Maior vero in orientali eiusdem ec-
clesiae loco quadrangulum aliud altare
sub linteaminibus exstat. Color autem
eiusdem monumenti et sepulchri albo et
rubicundo permixtus videtur. De locis sanctis.
De loco quoque ascensionis dominicae praefatus
auctor haec refert. Mons oliveti al-
titudine montis Syon par est. sed latitudi-
ne et longitudine praestat. exceptis vitibus
et olivis rarae ferax arboris. frumenti
quoque et ordei fertilis. neque enim brucosa sed
herbosa et florida soli illius est qualitas. in
cuius summo vertice ubi dominus ad caelos ascendit
ecclesia rotunda grandis ternas per circuitum came-
ratas habet porticos desuper tectas. Interior
namque domus propter dominici corporis meatum
camerari et tegi non potuit. altare ad

orientē habet angusto culmine. Porro
tū ī culmine medio ultima dnī uesti
gia celo dsup patente ū ascendit uisun
tur. Q̄ cū cottidie a credentib̄ t̄ra tol
latur, nichilominus manet. eandēq; adhuc
speciē ueluti ipssis signata uestigiis seruat.
hec c̄ca aerea rota iacet usq; ad ceruice
alta. ab occasu habens introitū pendente
dsup ī troclEis magna lāpade totaq; die
ac nocte lucente. ī occidentali eiusdē ecctie
parte fenestr̄ .viii. totidēq; e regione eis lā
pades ī funib̄ pendentes usq; hierl̄ymā
p uitrum fulgent. quarū lux corda intuen
tiū cū quadā alacritate et cōpunctiōe paue
face dr̄. In die ascensionis dnīce p annos
singulos missa pacta ualidi flaminis
pcella dsursū uenire cōsueuit. et omīs q̄
ī ecctia affuerint t̄re psternere. Situ
etiā chebron et monumenta patrū ita
scribit. Chebron qndā ciuitas et metropolis
regni dd. Nunc ruinis tantū qd tc̄ fuerit
ostendens. Uno ad orientē stadio spelunca
duplex ī ualle ht̄ ū sepulc patriarcha
rū. Q̄ qdrato muro c̄cumdant̄ capitibus

uersis ad aquilonem et hec singula singulis
tecta lapidibus instar basilice dolatis. trium
patriarcharum candidi. adam obscurioris et
uilioris operis qui aut longe ab illis ad
borealem extimamque muri illius pausat. triumque
feminarum uiliores et minores memorie.
et cernitur mamre collis mille passibus
a monumentis his ad boream herbosus ual
de et floridus campestrem habens in uerti
ce planitiem. In cuius aquilonali parte quercus
abrahe duorum hominum altitudinis truncus
ecclesie circumdata. Hec de opusculis excer
pta prefati scriptoris ad sensum quidem uerborum il
lius. sed breuioribus strictisque conprehensa sermonibus
nostris ad utilitatem legentium historiis in
dere placuit. plura uolumine uel in eo quod
illo dudum strictim excerpsimus epytoma
te requirat. De statione Hierusalem.

Hierusalem in monte posita est et habet portas
xii excepta postica. Et in medio ciuitatis est
Basilica sancti constantini. Et in sinistra parte cu
biculus ubi est crux domini nostri iesu christi. Et ipsa
basilyca sunt xii columne. et super ipsas xii
ydrie argentee ubi sigillauit salomon

demones. & i media basilyca e lancea de
qua percussus e dns. & ipa lancea facta e crux
in nocte lucens quasi solis claritas i die. Inde
uertis ad golgata ibi e monticulus ubi cru
cifixus e xpc & in circuitu ipi montis st
cancelle ex argento. & hostius argenteus
iclusus e ipe monticulus. & ubi crux dni fuit
ibi e crux aurea gemmis ornata. & ibi
basilyca sci petri & foris. ibi e misori argen
teus sci ioh bap. & ibi e cornu quo unctus
e dauid i rege & salomon. & anulus quo sigil
lunt demones. Ibiq; plasmatus e ada. &
ibi obtulit abraham filium suum i holocau
stu. & ibi crucifixus e dns. Deinde itra scm
resurrectionis locum ad occidentem & ibi
sepulchru dni & lapis qui sup posit erat
ei. & ibi e loc ubi decollat est zacharia pat
ioh bap. & inde mons ad sac de basilyca sci
costantini. e ibi cubiculus iqo e talamus
& illa spongia. & ille calix que bndix
dns & dedit discipl suis. Inde uenis ad
basilyca ubi dns inuen uendentes & emen
tes. Columbas & nummularios. Deinde uer
tis ad ecclia sce marie qnde uald. Ibi e

columna ubi ascensus est dominus et apparet ibi ea
amplexus ei. et inde uenis in sacrarium ubi est co
lumna in qua cecidit xpistus et sanctus petrus. et ibi sunt
lapides quibus lapidatus est sanctus stephanus. et in
media basilyca spinea corona xpisti. et ibi
est lucerna que lucebat in cena xpisti et discipuli
eius. et uirga inclusa in columna argentea.
et inde uenis ad domum cayfe ubi negauit
petrus. ibi est ecclesia sancti petri. Deinde ad domum
pylati ubi pylatus dominum flagellatum tradidit
iudeis ubi est magna basilyca. et est ibi cubi
culus ubi expoliauerunt eum. et uocant ipsa
loca sofonia. Inde uenis ad templum salomo
nis. ad huc una cripta manet ex opere eius.
Deinde ad pinnam templi ubi temptatus est xpistus. Inde des
cendes in dextra parte ubi lacus ubi missus est
hieremia propheta. et per scala descendas et de
super ecclesia sancti iacobi. et in dextera per scala
petrina ascendes. et ibi est fons qui dicitur silla et
inde egreditur natatoria cisterna ubi olim salua
bantur infirmi. et in monte tres scalas ad
turrem dauid ibi est fenestra per quam aspexit dauid
uxorem urie se lauantem. et in media ciui
tate est cisterna ubi saluabantur homines. et

ibi e porta v plangebat dd absalon. Inde
exies ad orientale porta v intrauit dns cu
ramis palmax. Ang quã ad illã puenies
sinist e cistna i q saluabantur ifirmi.
Postea uenies ad scam massarion. & inde des
cendes .clxx. scaliones petnas & inuenies
ecclam v sepulchru est scẽ marie. De scrip
torib & vocabulis ueris testamti.
Veteris testamti scdm hebreox tradi
tione hu pbibent auctores. pm moyses di
uine historie cosmogphya i. v. uolumi
nib edidit qd pentateucu noiat. Penta
eni gce .v. teucus uolum uocat. pm ap eos
lib uocat bresyth q nos genesin dicimus
eo qd exordiu mudi & generato scã ieo
ctinet. Scds hellesmoth q exodus appel
lat. i. exit ab egypto. Tci uaiecra. i. le
uitic. eo qd levitax mysteria & diusita
te uictimax exseqtur, totq; ieo ordo levi
ticus adnotat. Quart vagedaber. i. lib
numeri. eo qd ineo egsse de egypto tb di
numerant. Qntus addabarim qd duto no
miu gco sermoe appellat qd latine it
ptatur scda lex. i. repetitio & evaglice

legis prefiguratio. Hi sunt quinque libri moysi
quos hebrei thorath id est legem appellant. Iosue
liber nomen accepit ab iesy filio naue cuius histo
riam continet. Scriptorem vero eius eundem iosue hebrei
asserunt. Iudicum nominatur a principibus populi
qui prefuerunt in israel post moysen et iosue antequam david et
ceteri reges existerent. Hunc librum edidisse
creditur samuel. Liber samuel eiusdem samuelis
natiuitatem et sacerdotium et gesta describit
idcirco et ab eo nomen accepit. Malachyn liber
quidem appellatur eo quod reges iude et israheliti
ce gentis gestaque earum per ordinem digerat
temporum. Malachim enim hebraice latine
regum interpretatur. Paralyppomenon grece dicitur quod
nos pretermissorum vel reliquorum dicere possumus. quia
ea que in lege et in regum libris vel omissa vel non
plene relata sunt in isto summatim ac breviter
explicantur. Librum iob quidam moysen scrib
sisse arbitrantur. alii unum ex prophetis. nonnul
li vero eundem iob post plagam sue passionis
scripsisse existimant. Psalmorum liber grece psal
terium, hebraice nabla. latine organum dicitur.
Vocatur autem psalmorum liber quod una prophetia
canente ad psalterium chorus consonando

respondrex. Titulus au ipsalmi ebraice
ita e isphir tat qd itptat uolumym
noru. Salamon fili dd rex isrl. iuxta
numeru uocabulox suox. ta uolumi
na edidit. Quox pmus e masloth que
gr parabola. lat puiabiox uocat. Scds
lib coeleth uocatur. q gr eclesiastes
dicit. lat cocionator. Tciu libm syra
sirym pnotauit. qi latina linguã uer
titur cantica canticox. Esayas evage
lista poti qua ppheta edidit libm suu. hie
remias similit edidit lib suu cu thre
nis ei quos nos lamta uocamus. Ezechi
el & daniel auir is gloda sapientib sep
ti ee phibent. hi st. iiii. pphe & q maio
res uocant q plura uolumina codidert.
Libri au. xii. pphe auctox suox noib
pnotant. q propterea dicunt minores. q
sermones eox breves st quox noia st
hec. Ose saluator. Iohel. Amos pptls auul
sus. Abdias. Ionas columba. Micheas qs hic
hau germ. Abacuc amplexans. Sophoni
as speculu l archana dni itp. Aggeus
festinus l let. Zacharia memoria dni.

Malachias interpres angelus domini. Hester liber auctoris sui titulo praenotatur. Hester librum Hesdra scripsisse creditur. Quattuor libros evangeliorum quattuor evangelistae singulariter conscripserunt. Primus Matheus conscripsit evangelium litteris hebraicis et sermonibus in Iudea. Secundus Marcus plenus spiritu sancto scripsit evangelium ex eloquio graeco in Italia secutus Petrum in discipulus. Tercius Lucas inter omnes evangelistas graeci sermonis eruditissimus quippe medicus in Graecia evangelium scripsit Theophilo episcopo. Quartus Iohannes scripsit evangelium ultimus in Asia. Paulus apostolus suas scripsit epistolas ex quibus VIIII septem ecclesiis scripsit. Reliquas discipulis suis Thimotheo et Tito et Philemoni. Ad Hebreos autem epistola a plerisque latinis eius esse incertum est propter dissonantiam sermonis. Petrus scripsit duas nominis sui epistolas quae catholicae ideo nominantur quia non uni tantum populo vel civitati sed universis gentibus generaliter scriptae sunt. Iacobus et Iohannes et Iudas similiter scripserunt epistolas. Actuum apostolorum scriptore Luca evangelista in quo opere nascentis ecclesie infantia texitur et apostolorum historia retinetur. Unde

& act apostolorum. dicitur. Apocalipsim iohannes euangelista scripsit. eo tempore quo ob euangelii predicatione in insula pathmos traditur relegatus. hi sunt septem et XX sacrorum libri quos per spiritum sanctum loquentes ad eruditionem nostram & precepta uiuendi & credendi regulam conscripserunt. Preter hii uolumina apocrifa nominantur. apocrifa autem dicta .i. secreta que in dubium ueniunt. Est enim eorum occulta origo. nec patet patribus a quibus usque ad nos auctoritas ueritatis scripturarum certissima & notissima successione peruenit.

De nominibus quorundam prefatio nomina acceperunt.

Adam sicut beatus Ieronimus tradidit homo siue terrenus siue terra rubra interpretatur. Eua interpretatur uita siue calamitas. Vita quia origo fuit nascendi. Calamitas quia per preuaricatione causa extitit moriendi. a cadendo enim nomen sumpsit calamitas. Cain interpretatur possessio. uel et lamentatio. eo quod per interfecto abel interfectus sit. Abel luctus interpretatur. quo nomine prefigurabatur occidendus. idem & uanitas quod cito solutus est atque subtractus. Seth interpretatur resurrectio uel positio eo quod per fratris interfectione natus sit. quasi resurrectione fratris ex mortuis surrexit

citaret. ide e possessio qr posuit eu d sp
abel. Enos iuxta ppe lingue uarietate
ho t uir dr. Enoc dedicatio. In ipi eni noie
ciuitate p ea edificau cain. Cainan lam
tatio t possessio eor. Malalahel laudans dm
Iareht. i. roborans. Matusala int p mortu
e. euadens ethimologia nois. qda eni cu
pat transtlatu fuisse e diluuiu ptisse puta
uert. ob hoc signant mortu e. u ostende
retur n uixisse eu p diluuiu s; ieode cata
clysmo fuisse dfunctu. Soli eni viii. hoies
i archa diluuiu evaser. Lamech pcuti
ens t humiliatio. Iste eni pcutiens int fec
cain. Noe reqes int. pe eo qd sub ipo omia
ret opa qeuert p diluuiu. Vnd e pat ei
uocans nom ei noe dix: Iste reqesce nos
faca b omib operib nris. Sem dr noiat
qd nom ex psagio pteritati accep. Ex ipo
eni patarche e apostoli. e ppls di. exeiv
qq; stirpe e x. Cui ab ortu solis usq; ad oc
casu magnu e nom i gentib. Cham calid
e ipe ex psagio futuri cognominat. Post
ertitas eni ei ea tre parte possedit q uici
nior sole. Vn e egypt egyptior i lingua

cham dr. Japhed latitudo. Ex eo enim ppls
gentium nascit. & qa lata e ex gentib mul
titudo credentium ab eade latitudine
Japhed dictus. Canan filius cham interpr motus eor.
Arfaxat sanans depopulatione. Chus ethi
ops interpr. Ab ipso enim st pgeniti ethiopes. Nem
broth interpr tyrannus. Heber transit. Ex ipso
hebrei orti. Falech diuisio. Thara explo
ratio ascensionis. Melchisedech rex iusti
cie. Loth declinans. Moab ex patre. Amon filius
ppli mei a quo dicti st ammonite. Sarai
interpr princeps mea. Saraa princeps omnium qppe
gentium. Agar aduena l' conuersa. Cethura thi
ama interpr. Ismahel auditio di. Esau i no
mine. Esau i rufus. Edom i sanguineus.
Seir i pilosus. Rebecca pacientia. Lia la
boriosa uitiq; generatio. Rachel interpr ouis.
Pea enim iacob pauit oues laban. Zelfa os
hiemps. Bala inueterata. Dina transfert in
causa. Iurgii enim isiccimis causa extitit.
Thamar amaritudo. puiris mortuus.
Fares diuisio. Vn & pharisei q se qsi iustos
applo separabat diuisi appellabantur. Zara
interpr oriens. Iobilatinui uertitur dolens.

farao nom̄ ē n̄ hōis s̄ honori. sic eni apud
nos augusti appellant reges cuppi noib;
censeant. Iamnes marinus siue ue signu
ei. Mambres mare pelliceu siue icapite
Deniq; moyses intp sūpt ex aq. Aron mons
fortitudinis. Eleazar di adiutoriu. Ba
lac pcipitans siue deuorans. Balam uan ppls
finees ori parcens. Zambri amaricans.
Raab latitudo t' fami seu impet. Iosue in
tp saluator. Caleph qsi cor aut carnis.
Othoniel tep ei dr. aoth gloriosus. Barach
fulgurans. Debbora apis t' loqx. Iahel as
censio. Gedeon expimentu iniqtatis eox. Abi
melech pat ms rex. tola uermiculu t'
coccinum. Iair i luminans. Iepthe aperi
ens. Crebon cogitatio siue uinculu me
morie. Abdo seruus ei. Samson sol eox t'
solis fortitudo. Dalila paupcula t' situla.
Booz i fortitudine siue in q robor. Noe
mi q intptari possumus consolata. Ruth
itp festinans. Anna gra ei. Heli ds meus.
Ofni discalciatus. iterp. ut ei noie uete
ris testamenti sacdotium auferri pplo
significaret ablatu. finees fr ofini os

Rexpublius

mutū int[er]p[retatur] q[uod] sig[nificat] sac[er]dotiū ueteri [et] doct
ne silentiū. Samuel nom[en] ei[us] d[eu]s. Jessai
soli sac[ri]ficiū l[ibatio] in censū. Saul petitio int[er]p[retatur].
Salomon trib[us] noib[us] fuisse p[er]hibet[ur]. p[ri]mū uo
cabulū ei[us] salomon d[icitu]r i[d est] pacific[us]. Sedm nom
est ididia eo q[uo]d fuerit dilect[us] [et] amabilis
d[omi]no. tertiū coeleth q[uo]d gr[ec]e appellat[ur] ecclesi
astes. latine cocionator q[uo]d ad p[o]p[u]l[u]m loq
retur. Jonathan columbe domū. Absa
lon patris pax p[er] antifrasin eo q[uo]d bellū ad
u[er]sus patre[m] gessisse[t]. Roboam latitudo
p[o]p[u]li. [et] ip[su]m p[er] antifrasin q[uo]d x tribus ab
eo separati s[un]t. duo tantū ei relicte s[un]t. Abia
pat[er] d[omi]n[u]s. l[ibet] pat[er] fuit. Josaphad d[omi]ni iudiciū.
Jora q[u]i e[st] excelsus. Achazias adp[re]hendens
d[omi]n[u]m. Atalia tep[us] d[omi]ni. Joas spirans.
s[ed] a p[o]p[u]l[u]m tollens. Ozias fortitudo d[omi]ni. Ama
rias auxiliū d[omi]ni. Ozias ip[s]e e[st] q[u]i azarias.
Joatham e[st] p[er]fectus. Ezechias fortis d[omi]n[u]s.
Manasse obliuiosus. Amon fidelis l[ibet] honest[us].
Josias u[b]i e[st] i[n]censū d[omi]ni. Joachaz robustus.
Joachim u[b]i e[st] p[re]paratio. Eliachim resurectio.
Jeconia p[re]paratio d[omi]ni. Sedechias iust[us] d[omi]ni.
Hieroboam iudicatio. Zambri psalmus.

l canticu meu. Ombri cspans ins. Achab
fr patris. Zezabel fluxus sanguinis. lev
ipse e l e stella umbra eius. Mana e coso
lans. Facenas aperiens. Zorobabel ex tb
itegs noib apud hebreos tdit ee coposi
tu. Zo iste. ro magist. babel ppue. babi
loneu cosonat. & efficit nom zorobabel
iste magist d babilone. i babilone eni ort
e ibi & pnceps gentis extitit. Incipiunt
itp nominu in Matheo.

Enmanuel nobcu . villa p ute. l ager
ds. Joseph augmentu. ping.
Herodes. Bethlee dom. Zabulon trisfor
pacis. Egyptus tenebre. titudinis.
Hieremias. Rama ex Neptali dilatatio.
celsus. Rachel ovis dis. Zebedeus iste fluens.
ue uidens dm. Arche Racha hebreu ubu
laus. Nazareth uicu . i . ianis l uacuus. &
lus sacdotu. itp flos. itp cenos q nos uul
ue uirgo. Esaias. gata iniuria g absq;
Jordanen dscensus. cereb possum nuncu
Galilea tnsmigtio pare. Genesar. l ger
facta. Diabolus. gesi urbs arabie tns
Capharnau oppidu iordane iux ta

lxxxviiii

montem. Galaad et itp gurabat filii iacob
aduena ppnquns l colo. et xii. fontes i helim
nii eiciens. Paralisin. xii. exploratores moy
gr dissoluto dr latine. si. et xii. lapides d ior
Cephas syriace petrus dane eleuati.
sig. Iohs et iacob boa. xii. leunculi i thro
nerges qd e filii tonitr no salomis.
i. Philipp os lapadis. Beelzebub uir mus
Bartholomeus fili sus carum siue habens mus
pendetis aqs. Matheus cas. Corozai muste
corculus. i. cultor ua riu meu.
ti cordis. Thomas Betsaida domus uena
abyssus gr didim. i. ge toris l fructuu ciui
minus. Iacobus alphei tates st galilee.
i. docti sua matrem. Ioh Tyrus metropolis et
evagl nominat maria interp angustia.
cleophe qe st dni. Sidon urbs e locata
Symon cananeus l ze i fenicis et itp uenatio
lotis uinu e cana uic Sodoma. Gomorra.
et itp scelus. Ionas columba siue
Scarioth memoria dolens itp. Nineve
mortis l d ysachar Aristafilia arathe
merces q ipse e mer regis q alio noie he
ces p dno. Hos xii. p sirodias uocat.

Genesar aūt dicit nom
duxisse a genesareth
itp ortus pncipiu.
Magedan ipse ē locus
quę dalmanatha & in
itp poma ei siue nun
tia. Cesarea philippi q
nūc a pleris panias
ciu ē in fenicis adra
dices libani monti v
duo fontes ior & dan
oriunt. Bar siriace
latine fili columbe.
Claues discretio bonor
& malor.
Nazareth opidū ga
lilee. Jordane descen
sus. Bethfage uiculus
sacerdotū & itp domus
bucce l maxille.
Osanna hebraice qd
latine sonat salfifica
l saluū me fac.
Barachia bndict dnī.

Joiada iusticia.
Alabastrū gen can
didissimi marmori
uariis colorib; int
tinctū.
Nardus arbor pnci
palis ad unguentu.
Pistineni gr fides
dr. vnpisticū dixi
uat. & amarco spi
catū asserit.
Gethsamani itp ual
lis pinguiū l pingue
dinū.
Caiphas inuestigator
l sagax siue nom so
net. Pilatus os malle
atoris. Corbona i
gazophilatiu
Cirene ciuli biex
itp heres.
Villa enī gr pagos
dr. ide paganos app
ellamus. Golgotha

Homo quidam fecit cena

syru e et it p catu ad de vii GRADIBVS
septentonale plaga. His sunt septem gradus quibus
montis syon. Que eius sex complectitur
mul cum dno resurrex. Lector fuit quando
erat et ad celos simul aperuit librum ysaie.
cui illo ascendisse cre. Exorcista qn eiec
dendi st. Maria ma vii demonia de ma
gdalene soror lazari a magdal.
ri et meretrix aq vii. Subdyaconus qn fec
demonia eiec domi d aq uinu.
n. Curiali dr qmu Dyaconus qn lauit
neta cui ulia pcurat. pedes discipulor.
arimathia cui samus Sacerdos qn accep
elis ipa e ramathai. panem et bndix.
Hostiarius qn pcutiebat ostia infernii.
Eps qn eleuauit man et bndix aplos.

Epla aug. ad Hier. de origine aie.

Questio de origine aie multos mouet. in
quibus et me esse cfiteor. Nam qd de aia firmissime
teneam n tacebo. deinde subiungam qd m expe
diri uelim. Aia hominis imortalis e. secdm
quendam modu suu. Non enim omnimodo sic
ds. de quo dictu e. qa solus habeat imortali
tate. Nam de aie mortib. sca scripta multa

cōmemorat. Unde illud ē. Sine mortuos
sepelire mortuos suos. Sz qd ita moritur ali
enata a uita di. ut tam in nata sua uiue
re nomino desistit. ita mortalis ex aliq
causa inuenit. ut etia imortal n sine
ratione dicat. Non ē pars di aia. Si eni
hoc eet omimodo icomutabil atq; icor
ruptibil eet. Qd si eet. nec deficeret in
deteri. nec pficeret imeli. nec aliqd i
semet ipa l' inciperet habe qd n habet. qn
tu ad ipsi eius affectiones ptinet. Qua
u alit se habeat. n op ē extnsecus testi
monio. qsqs se ipsu aduertit agnoscit.
Frustra au dr ab eis q aima di parte
ee uoluit. hanc ei labe ac tpitudine q
uidem in neqssimis hoib. hanc deniq; in
firmitate & egtudine q sentim i oib
hoib. n ex ipa illa ee. s; ex corpore. Q dit
ē unde egtet. que si eet icomutabil.
q aliqm aliq causa. unde libet egtare
n posset. Ita qd uere icomutabile &
icorruptibile ē. nulli rei accessu cō
mutari l' corrupi pot. alioqn. n achil
lea tant sic fabule fert. s; omis caro

ix

ci

eet iuulnerabil'. si null9 ei cas9 acci
disset. Non e ista nata icomutabil'.
q aliq m aliq causa mutabil' e. qd m au
nefas e n uere e sūmeq; icomutabile
credere. Non e g aia pars dei. Incorpo
rea qq ee aiam & si difficile tardiorib9 p
suaderi pot. m tam fateor ee psuasu. Si
corp9 e omis substantia l' eentia. l' si qd e ap
ti9 nuncupat. i qd aliqm e inse ipo. cor
p9 e aia. Si au ea sola icorporea placet ap
pellare natam. q sūme icomutabilis &
ubiq; tota e. corp9 e aia. quo tale aliqd ipa
n e. Porro si corp9 n e. n qd p loci spaciu
aliq longitudine latitudine altitu
dine ita sistit l' mouet. ut maiore sui
parte maiore. minore minore locu
occupet. breuiore breuiore mingq; sit
i parte q i toto. n e corp9 aia. p totu qp
pe totu corp9 qd animat. n locali diffu
sione. s; qda uitali itentioe porrigit.
Na p omis ei particulas tota simul ad
e. nec minor i minorib9. nec maior i
maiorib9. s; alicubi itenti9. alicubi
remissi9. & i oib9 tota & i sigulis tota e.

Neque enim aliud quod in corpore etiam in toto sentit.
tamen tota sentit. Nam exiguo puncto in car-
ne viva aliquid tangitur. quamvis locus ille non
solum totius corporis non sit. sed vix in corpore
videatur. anima tamen tota non latet. neque id
quod sentitur per corporis cuncta discurrit.
sed ibi tantum sentitur ubi fit. Unde ergo ad totam
mox pervenit quod non in toto fit. nisi quia et ibi tota
est ubi fit. nec ut tota ibi sit cetera deserit.
Vivunt enim et illa ea presente. ubi nihil
tale factum est. Quod si fieret et utrumque simul
fieret. simul utrumque tota pariter non
lateret. Proinde et in omnibus simul et in singulis
particulis corporis sui tota simul esse
non posset. si per illas ita diffunderetur. ut vi-
demus corpora diffusa per spatia locorum mi-
noribus suis partibus minora occupare.
et amplioribus ampliora. Quapropter si anima
corpus esse dicenda est. non est corpus quale terrenum
est. nec quale humidum aut aereum. aut ethe-
reum. Omnia quippe talia maiora sunt in ma-
ioribus locis et minora in minoribus. et nihil
eorum in aliqua sui parte totum adest. sed ut sunt par-
tes locorum. ita occupantur partibus corporum.

cu

Vn intellegit aia siue corp' siue corporea
dicenda sit. ppa qndā habē natām. Oib'
his mundane molis elemtis. excellenti
ore substatia creata. que uacit n possit
in aliq fantasia corporaliu imaginū. q's
p carnis sensus pcepim cogitari. s; mte
itellegi. uitaq; sentiri. Cert etiā sū
aīmā nulla di culpa. nulla di necessi
tate l' sua. s; ppa uoluntate ipeccatū
ee collapsa. nichil libari posse de cor
pore mortis huī l' sue uoluntati uir
tute. tanq s ad hoc sufficiente. l' ipī
corporis morte. s; gra dni p ihm xpm
dnm nrm. nec omino ee aīmā ulla in
genere humano. cui n sit necessari
ad libationē mediator di & hoīu. ho
x ihc. Q cuq; aū sine gra mediatori
& sacmento ei iqlib& corporis etate
de corpore exierit. & ipenā futurā
& iultimo iudicio recepturā
corp' ad penā. Si aū p gene
rationē humanā
q facta ē ex adam
regenerat in xpo.

ad ei ptinens societate. et regie p morte
corpori habitura. et corp. ad glam re
ceptura. Hec sit q de aia firmissime teneo.
Q̄ro v cotxerit aia reatu q trahat inc
depnatione. etia isanti morte puenti.
si ei psacmtu q etia paruuli baptizant.
x gra n subuenerit. Illud v occurrit
memorie testimoniu tuu ex libro iob.
nemo mund i tcspectu tuo. nec isans
cui e diei uni uita sup tra. Deinde ad
uinxisti. teneniq; rei i similitudine
puaricationis ade. Disputatio hieri
d aia. Origeni g q nullu pre de aia
edidit libru. i catalogo ecclastice p
dicatiois sale faciens mtione h dic.
De aia v itru ex semine s tduce du
catur. ita ut ratio ipi l substantia
iserta ipsi corporis seminib habeat.
an v aliud habeat itui. si genitu
e aut n genitu. l certe si extrinsecus
corpori indit. necne. n satis mani
festa pdicatione distiguit. Ite in
libo, que de epla apli ad titu scpsit.
Si qs aut ratione humane aie re

qrat· cu de ea neq; qd ex semini t̄duce 96
ducat· neq; qd honorabilior ex anti
quior corporu copage sit t̄diderit
ecclastica regula. ppt qd multi nec
cophendre potuer: alit sentiri opor
tere de aie ratione. facet au ide ipe
origenus in pfatis opusculi. s; & eusebi
cesariensis. & pamphilus mr. basilius qq;
& ggorius. didimq; & rufin simult in
suis uni substantie omis ee aimas. &
imortales ac rationales. liberi arbi
trii ac uoluntati. iudicandas qq; ee.
phis qi hac uita gesser ee tam eas fac
tas a do. quiuusa creauit & edidit.
Quando au facte sint. olim simul.
aut nc p singulos nascentiu. qd picu
li e aiunt alteru e duob opinari. At
hanasius. hilari. & ambrosius. ppara
tis ia inuentib mulieru deforma
tisq; corporib. tc ad psens creari ai
mas & iseri deformato ia corpori.
eminant. ia u illi q ex t̄duce aimas
uenire efirmant. & simul corpo
rali eas semine seminari. si q de ut

BIBLIOTHEK DER [illegible] ST. NIKOLAI PFARR.

qua illi affirmare solent. non aliud dicunt
esse animam quam insufflationem spiritus dei. illam
scilicet quam initio facture mundi deus in
sufflasse dicitur in adam. de ipsa dei esse eam substan
tiam contendentes. Quod mox iusti videbunt quidam
hec pro scripture regula et ratione pietatis
asserere. quod substantia dei est que peccat. Si
anima que de substantia dei est peccat. necesse est
quod et penitus subdenda sit peccato. Sed et
illud se quod per absurdum est incurrere non vi
dent. quia necesse est eam simul cum corpore
mori. et esse mortalem. si simul cum corpo
re vel seminata vel formata vel nata est.
Aug. Nam si eo tempore quo seminatur corpus.
et generatur anima ex anima. de ada costa subla
ta legimus. non tamen anima nata ex anima. Si
si costa secum habuit animam. iam nata est.
sed detecta in parte. sed nec hoc scriptum est. Propheta
zachariam intuetur. qui plasmasti quam animam
hominis in eo. Nec ysaias ab his dissentiens
ait. Sic dicit dominus deus qui fecit te. et finxit te
in utero. Si igitur in utero fingitur. iam forma
to corpori tribuitur. Cum enim omnia membra
implet corporis. fugata dicitur in corpore.

ut sic aq cu sit sine effigie. missa tam
in uas figata uidet. ita et aia cu sit
natura incorporea et siplex. formatur
icorpore. sigula mbra uiuificans.
Qi aias ex una ppagari asset: et
n corpori iuxta exeplu pmi hois a
do cottidie fieri. anathema sit. Aug
Hoc certe sentis. qd sigulas aias sigu
lis nascentib. etiam nu ds faciat. Cui sen
tentie ne obiciatur qd omis creaturas
sexto die csumauerit ds et iui requie
uerit. adhibes testimoniu ex evglio.
pat ms usq; nc opat. Respondent au.
opat dictu e. istitutas administrando.
n nouas istituendo. Veru e qd a reb.
q n erant istituendis reqeuit. et h ue
ru e qd n solu gubnando q fec. ueru
etia aliqd n qd ndu e. qd ia creauerat.
numerosius creando usq; nc opat. Vel
sic g l alio qlibet m eximus a beo qd ob
icitur: de reqe di ab opib suis. ne ppt
ea n credamus nc usq; fieri aias nouas.
n ex illa una. s; sic una. Na qd dr: q re
fac aias eis q's nouit cito morituros.

possum respondere. parentum hic pecca
vinci vel flagellari. Quod in librum ad
versus rufinum posuisti. quosdam huic sen
tentie calumniari. quod deum dare animas
adulterinis conceptibus videatur indignum.
unde conantur astruere meritis gestis
ante carnem vite. animas quasi ad ergastula
huius modi iuste posse perduci. Sed ipse res
pondisti non esse vitium seminis in tritico. quod furto
dicitur esse sublatum. sed in eo qui frumenta furatus
est. nec ideo terram non debuisse gremio suo c
fovere. quia sator immunda ea proiecerit
manu. Doce ergo quod sequi doceam. doce quod tene
am. Et dic mihi si anime singulatim in singulis ho
die usque nascentibus fiunt. ubi in parvulis pec
cent ut indigeant in sacramento christi remissione
peccati peccantes in adam. ex quo caro est propa
gata peccati. aut si non peccant. qua iusticia
creatoris ita peccato obligentur alieno. cum
propagatis membris mortalibus inseruntur.
ut eas nisi per ecclesiam subventum fuerit.
dampnatio consequatur. cum in earum potestate non sit
ut eis possit gratia baptismatis subveni
re. Hier. Alienati sunt peccatores a vulva

ertauer abitio. locuti st falsa. stati
ut nati st subiacuere pecco i similitu
dine puaricationis ada. q e forma futi.
Illud qq; qd i uolumie iob sceptu e. nuqd
mundus erit ho cora do. aut i opib suis
irephensibilis uir: cu si ad usu famu
los suos n credit. & etia anglos suos
puu qd repperit. qnto magis i hus q
habitant domos luteas: eqb & nos de
eode luto sum. Nullus eni absq; pecco
nec si uni qde diei fuerit uita ei. Si
eni stelle n st munde i cospectu di. qn
to mag uermis & putredo & hi q pecco
offendentis ada tenent obnoxii. Hier
Pposuisti testimonia q n de alti's scepte
loco. s; de ppis libs absoluta st. Reuitat pul
uis i tra sua de q sumpt e. & sps reuitat
ad dm q dedit illu. Ex q satis ridendi q
putant aias cu corporib seri. & n a do.
s; a corporu parente generari. Cu eni
caro reuitat i tra. & sps redeat ad dm
q dedit illu. manifestu e dm parente
aimar. Dns i evglio. Videte inqd ne
ctepnatis unu ex his pusillis. Dico

eu uob. qa angli eo℞ sep̄ uident facie
p̄atris mei qi celis ē. Magna dignitas
aiaru. ut una qq; habeat ab ortu na
tiuitatis icustodia sui anglm delega
tum. Sufficiat nob memorata ere
dulitas. ⁊ nr̄a tande finiat oratio.
Ubi ē abel frat tuus. ⁊ tumeliose respond
nescio. Nu q̄d custos fr̄is mei sū. q̄ obr̄e ma
ledictioe dap̄nat. ut gemens ⁊ t̄mens sit
uer⁊ sup̄ t̄ra. Venia noluit dp̄cari. s̄;
peccis pecca cgeminans. tantu p̄utau
nefas. cui a dn̄o n̄ posset ignosci. Denuo
respond dn̄o. Maior causa mea ē. q̄ ut
dimittar. i. plus peccaui. q̄ ut merear
absolui. Ecce eicies me hodie a facie t̄re
⁊ cet̄a. Eicior iq̄d e cspectu tuo. ⁊ cscien
tia sceleris luce ip̄a n̄ ferre n̄ sustin
nes. abscdar ut latite. eritq; oīs q̄ iue
nerit me. occidet me. Qui ext̄ more cor
poris ⁊ furore m̄tis agitat. cuise ei i
tellex q̄ mereat interfici. Veru ds nolen
eu cpendiosa morte finire cciat. nec
tdens pene q̄ ip̄e se dap̄nauerat. ait. Ho
sic. i. n̄ ut estimas morieris ⁊ morte

a remidio accipies. ueru uiues usq; ad sep
tima genatione. & csciencie tue igne
torqberis. ita ut qcuq; te occiderit. du
plici itellegetia. aut in septima gena
tioe. aut septimo te liberet cciatu. n
qd ipe qocciderit cain. vii. ultioib subi
ciend sit. s; qd vii. uindicta q cain toto
tepore cupereṭ soluat itfectioe. oc
cidens eu q uite fugerat derelict' ad pe
na. Ut au qd dicim manifesti fiat. cot
tidiane cosuetudinis ponam exeplu
Loqt intuer beta seruus ad dnm su
um. Qa icendi domu tua. & uniuer
sa substantia tua dissipaui. itfice me.
dnsq; respondeat. n ut uis morieris.
& finies morte supplicia. ueru longo
tepore custodieris aduita. & tam
ifelicit iluce hac uersaberis. ut
qcuq; te occiderit bnficiu pstet oc
cisio. du te de ta multis liberet ccia
tib. Et scdm. lxx. qde editione hic nob
sensus uidet. De eo aut qd aqla posuit
septeplicit. & symachus ebdomadas si
ue septies ulciscet. maior nr ista

sententia ē. qđ putent ī septima genati
one a lamech īterfectū cain. Ada quippe gen
cain. cain gen enoch. enoch gen cainan.
cainan gen malalehel. malalehel gen
matusalā. matusalā gen lamech. q ē sep
tim ab ada. n sponte sic ī qda hebreo
uolumīe sceptū ē īterfec cain. & ut ipe
p ea cstitet. qa uiru occidi ī uulnere
meo. & iuuene ī liuore meo. quo sep
ties uindicabit de cain. de lamech aū
septuagies septies. Et qđe de cain qđ
septima generatione īterfect sit. & iuxta
aliā editionē. penā sui sceleris dede
rit. nichil obscuri arbitr reman
sisse. nc illud qđ n īterrogaueras dū
aliud agim irrepsit. q sint septua
ginta septē uindicte. q ī lamech ex
soluende sint. Aiunt ab ada usq; ad
xpm generatioes septuaginta septē. Relige
luca euāglista. & iuenies ita ēē ut dix.
tīto
lc
imus. Sic eni. vii. generatioe cain peccatu
ē dissolutū. n uindicabit quippe bis dns
ī idipm. & q semel recepit mala sua
ī uita sua. n eosdē cciat patiet in mor

te. q̄ ē passus iuxta. ita & lamech pec
catum. i. toti mundi. atq; sanguinis. q
effusus ē. x solvet aduentu. q tulit
pecca mundi. q lauit amictu suu i san
guine uuę. & torcular calcauit solus.
q de edom ascesit rubicund ascendens.
clamantib angelis miraculu pbuit.
leuate portas pncipes uras & itroibit
rex glę. & cetera. Referebat m qda he
breus in apocrifis ex. libs. septuaginta
& vii. aias ex lamech pgenie repti
ri. q diluuio delete sint. & i hoc nu
mero de lamech facta ee uindicta. q
gen ipi ad cataclyssmu pseuerarit.
Alii de. vii. uindictas cain. uarie sus
picant. & pmu ei asserunt fuisse pec
catu. q n recte diuiserit. scdm q
inuiderit fr̄i. tcu q dolose egerit
dicens. transeam i campu. qrtu. q int fe
cerit. qntu q pcaciter negauerit nes
cio. nu q custos su fris mei. sextu.
q se ipm dapnauerit. maior culpa mea
ē. q ut uenia merear. septimu. q nec
dapnatus egerit penitentia. scdm nuu

uitas. et ezechiam regem iude. qui imminen
te morte lacrimis distulerit. et dicunt il
lud a clementissimo deo ideo usque ad vii. ge
nerationem fuisse dilatum. ut saltem ma
lis ipsius et longe uite merore conpulsus
penitentiam ageret. ut mereretur ab
solui. Nonnulli septenarium numerum
plenum et perfectum interpretantur. de multis
scripturarum locis testimonia conferentes.
et hunc esse sensum quod supra perstrinximus.
quod qui interfecerit cain. ab ingenti eum et
omnia supplicia transeunte liberet pena.
Sunt autem qui de evangelio interrogationem petri
replicent. domine quotiens peccabit in me
frater meus. dimittam ei usque septies. Dic
et ille. Non dico tibi usque septies. sed usque
septuagies septies. et putant mor
tem atque peccatum in vii. progenie saba
tizasse. quod deo enoch raptus est et non in
ueniebatur. quia transtulit eum deus. De sep
tuaginta autem et vii. illa expositio
ne secuntur in aduentum christi. mortis atque
peccati aculeum esse confractum. Bona et ali
a opinione. ne quid iudeam praetermissum.

da septimū annū remissiōis. & qn
qgesimū iubilei. & qdringentesi
mū nonagesimū. qd uolunt intel
legi septuagies septies mortim e
odis interptant. asserentes ob hac em
causa qnquagesimi. & qngentesimi
simi numeri facti. ievāglio positū
debitore. & qnqgesimū psalmū
penitentie. qui septē eficit se
ptimanis. & i pncipio ocdoadi
erupit. De egssione filiorum isrl.
Cur ds loqtur ad abrahā qd
qrta pgenie filii isrl eent
de tra egypti reuersuri. & figura
postea moyses scribit. qnta aū
pgenie ascenderūt filii isrl de
tra egypti. Qd utiq; n expo
natur: uidet ee contrariū.
Et cū ipse ds locutus sit ad ab
raha. sciendo scies. quō pegnū
erit semē tuū itra nsūa. & i ser
uitute redigent eos. & affliget
eos. & humiliabut eos quadrin
gentis annis. pea moyses scribit

in exodo. Et factum est post quadringen
tos triginta annos. exiuit omnis
potentia domini de terra egypti. Et
eni cum uideatur inter se esse contraria.
utrumque uerum est. cum diuisum sit. E
gressi sunt quinta generatione filii
israel de terra egypti. Replica ge
nealogiam levi. Levi genuit gaath.
gaath genuit amram. amram genuit
aaron. aaron genuit eleazar.
eleazar genuit finees. Gaath cum
patre suo leui ingressus est egyptum.
rursus eleazar cum patre suo aaron
egressus est egyptum. A gaath usque
ad eleazar computantur generatio
nes quattuor. licet quidam uelint ab amram
incipere. et ad finees ut nos in
eleazar fecimus peruenire. Si uo
lueris disparem numerum ostende
quem secundum exodum. quinta generatio
ne egressi sunt filii israel de terra egypti.
tribus iude et ordo numeretur.
Iudas genuit phares. phares genuit esrom
esrom genuit aram. aram genuit aminadab.

irogare anglpi & suppliciter depca
ri ut expugnat s qui uiderant. Unde
n mirū e. & isaac in sua maxime uti
litate nescisse qd faceret. cū magis eo
tepore erraret q filiū sanguinarie
deditū uoluptati. & eū q postea frem
posset occidere. pmisso illo qui innocent
habitauit domi. uellet efferre. & sua
magis quā di faceret uoluntatē. Ego
puto diuine dispensationis fuisse. ut
oculis cecaret. & cū ipe diceret. uox
qde uox iacob. man au man esau. tamē
n intellegeret minorē ee filiū. q ad
bndictionē fris supplantor aspiraret. Quod
au polliciti sumus & de eo qd in figura
significaret ostendere. ypoliti marti
ris uerba ponim. a quo & uictorin nr
n plurimū discrepat. nq oma ple
nius executus sit. s ut possit occasionē
pbere lectori. ad intellegentiā latioris
ope. Isaac portat imaginem di patris.
rebecca spc sci. esau ppli prioris & diabo
li. iacob eccle siue xpi. Senuisse isaac
csummationē orbis ostendit.

oculos illi caligasse. fuisse fide demu
de. & religionis lum. ante eu neglec
tu ee significat. Qd fili maior uo
cat. acceptio legis e iudeor. qd escas
ei atq; captura diligit pat. hoies st
ab errore saluati. qs p doctna uist
qsq; uenat. Sermo di bndictiois est
repmissio. & spes regni futuri. in
q cu xpo sci regnaturi st. & uern
sabbatu celebraturi. Rebecca ple
na spu sco. sciens qd audisset ante
qua pareret. qa maior seruiet mi
nori. magis au forma spe sci. q fu
tura nouerat i xpo. i iacob ante
meditat. loqtur ad filiu minore.
Vade ad grege & accipe m duos he
dos. pfigurans carneu saluatoris ad
uetu. in q eos t maxime liberaret.
q peccatis tenebant obnoxii. Siqde
i omib; scripturis hedi p peccatorib;
accipiunt. Qd aut duos iubet afferr
duor ppror significat assuptio. qd te
neros et bonos dociles & innocentes
anime significat. Stola esau fides

& scripturę secundum hebreorum quibus gen
tilium indutus est populus. pelles quę ei
brachiis circumdatę sunt peccata
utriusque sunt plebis. quę in extensio
ne manuum cruci secum pariter affixit.
Quod isaac quęrit a iacob cur tam cito
uenerit admirabitur uelocem credentium
fidem. quod cibi delectabiles offeruntur,
hostia placens deo salus est peccatorum. Post
esum sequitur benedictio. & ex odore perfruitur
uirtute resurrectionis. et regni
aperta uoce pronuntiat. quomodo etiam adorent
eum fratres sui, et seruient ei credentes ex
israhel. Quia ergo iniquitas inimica est iusti
cię esau in discordiam concitatur. et necem
fraudulenter excogitat in corde suo dicens.
Appropinquat dies passionis patris mei.
& occidam iacob fratrem meum. Diabolus
fratricidas iudeos in cain ante premedi
tatus in esau manifestissime exprimit tempus
quoque interfectionis dicens. appropinquant inquit
dies passionis ut interficiam fratrem
meum. Quapropter rebecca id est patien
tia nuntiauit uiro fratris insidias. Qui uo

iacob precepit ei. ut mesopotamiam perge
ret & inde acciperet uxorem de gene
re laban syri fratris matris sue. Quoniam
itaque fratris dolos fugiens mesopotamiam tendit
iacob. ita et christus iudeorum incredulitate com
pulsus proficiscitur in galileam. inde sibi ex gen
tibus sponsam sumpturus ecclesiam. Hec supra dicta
sunt. Nos autem dicimus non uenisse dominum nisi ad
oues perditas domus israel. nec uoluisse panem
accipere filiorum & dare eum canibus. et bene
dictionem primam iudeorum populo detulisse quibus
sunt credita eloquia dei et promissio et legis da
tio & confessio testamenti. uerum quia illi
credere noluerunt ad iacob minorem populum
benedictionem translatam neque maiorem
tamen filium penitus fuisse despectum. quia
cum subintrauerit plenitudo gentium tunc
omnis israel saluus erit. Hier deelem…

Nudiustertius cum centesimum octauum
decimum psalmum tibi insinuare
conarer & dicere omnem in eo locum
moraliter esse conprehensum & quomodo philoso
phi solent disputationes suas in phi
sicam ethicam logicamque partiri. ita et

eloqa. diuina aut de natura disputare
ut i genesi & i ecclaste aut de morib;
ut i pūbiis & in omib' sparsi libris. aut
aut de logica p qua nri theoreticen sibi
uendicent ut in cantico canticoꝝ & in ev
glīis scilicet. sepe ⁊ apls pponit assumit
cfirmat atq; ccludit. q pp̄ artis dia
lectice st. Studiosissime pqsisti qd si
bi uellent hebree lr̄e que in psalmo,
que legebant uidebant inserta.
respondi eū sedm ordinē literarū ex
positū psalmū. Qd uidelicet ex
pma lr̄a que apd eos uocat aleph
viii. uersus incipent rursū ex seqe
ti beth totidē uersus exordiū su
merent. ac p'ea ex gimel idē nume
rū cōplerent. atq; ita usq; ad thau q,
ap eos extrema lr̄a ē psalmū cscriptū.
& ex singulis qb'q; elemtis sedm intr
ptationē eoꝝ debere intellegi que
sequerent. Idemidē flagitasti ut
t intptationē singularū dicere sil
labarū. lr̄arū. Dixi fateor uerum.
quia p uarietate ligue memoria
labit omē qd dixim. Desidera

sti co̅mitariolu̅ fieri. ut si aliq̊ forte ti
tubaueris obliuione̅ lectio e̅soleť. depri
qua̅ de singulis dixerim̅ scire debes. iiii. or
psalmos scd̅m ordine̅ hebreoꝝ i̅cipe̅ elem̅
toꝝ. id e. cx. & cxi. & cxviii. & cxliiii.
Veru̅ i̅ p̊orib' l̅ris singlis singlos u̅sus q̊
i̅metro ia̅bico e̅stant subnexos sibi. sic
i̅ deute̊nomii cantico scriptu̅ e̅. In psalmo
cxviii. singlas l̅ras octoni u̅sus secunt.
In. cxliiii. singli u̅sus gemini. singulis
l̅ris deputantur. Et n̅nulli q̊ 7 alios pu
tant hoc ordine i̅cipe. si falsa eoꝝ opi
nio e̅. Habes & i̅ lam̅tationib' ieremie
iiii. alfabeta. Ex q̊b' duo p̊ma q̊si sa
phico metro scripta st̅. que tres u̅
siculos q̊ sibi conexi st̅ & ab una ta̅
tu̅ i̅cipiunt l̅ra heroico dogma
te e̅cludit. Tertiu̅ ů alfabetu̅ i̅
metru̅ scriptu̅ e̅ & t̅nis l̅ris. si ex
eade̅ t̅ni i̅cipiunt u̅sus. Quartu̅
alfabetu̅. simile e̅ p̊mo 7 scdo.
P̊uerbiu̅ q̊q; salemonis ad ex
tremu̅ e̅cludit alfabetu̅ qd̊
suppuťat i̅metro. ab eo lo

co ubi ait· mulierẽ fortẽ q̄s inueni-
et.' Quõ aũt in his nr̄is litterulis n̄
pot q̄s ad legenda ũba texendaq; p
cedẽ n̄ pri' ab elem̄tis cepit. ita & in
scriptis diuinis n̄ ualem' ea q̄ maiora st̄
nosse n̄ & hec habuerim' ĩ exordio sedm̄
illud qđ ppha dic̄ · amandatis tuis itel
lex· Qui uidelicet p' opa cepit habe-
re scientiã secretoꝝ· uerũ iã cõpletũ
ẽ. Quia petisti ut sensus cuiusq; elem̄
ti in ĩtptatione significet, aleph doctri
na intptat. Beth dom'. Gimel pleni
tudo. Deleth tabularũ. He ista. Uau
& hai. hec Heth. uita. Teth. bonũ. Ioth
principiũ. Caph man' siue cordis. La
mech disciplina. Mem ex ipsis. Nun se
pitnũ. Samech adiutoriũ. Ain fons
siue oculus. Fe. oris. ab ore n̄ ab osse.
Sade iusticia. Coph uocatio. Res ca
pitis. Sen dentium. Tau signa. Fece
itellege, ne litterarũ ambiguitate fal
laris. P' intptationẽ elem̄toꝝ intellegẽ
tie dicendus ẽ ordo. Prima conexio
ẽ. Aleph. Beth. Gimel. Deleth doctri
na. Dom' plenitudo. Tabularũ uide

licet ista doctrina id ē lex dī. Domꝰ
eccla. que domꝰ dī ē. In libro repitꝰ
plenitudine diuinę. Secda conexio
ē. He vau zai Heth. Ista & hec uita.
Que enī pōt ēē alia uita sine scientia
scripturarū p quā etiā ipse xp̄c dī
noscitꝰ. q ē uita credentiū. Tertia
conexio ē. Teth ioth bonę pncipiū.
qa quāuis sciāꝰ nc uniūsa que scri
pta st. tam̄ ex parte cognoscimus
& ex parte pphetamꝰ. & nc p specu
lū uidemꝰ & in enigmate. cū autē
meruerimꝰ ēē cū xp̄o & similes an
glis fuerimꝰ. tc libro doctrina ces
sabit. Quarta conexio ē. Caph. la
mech. manꝰ siue cordis disciplina.
Manꝰ intelleguntꝰ ī ope. cordis disci
plina intptatꝰ ī sensu qa nihil fa
cere possumꝰ n priꝰ que facienda
st sciamꝰ. Quinta conexio ē. Mem.
nun. Sameth Ex ipsis etnū adiuto
riū. Hoc explanatione n idiget. s;
omī luce manifestiꝰ ex scripturis et
na subsidia ministrari. Sexta cone
xio ē. ain fe sade. fons siue ocu

lus oris iusticie secundum quod initio nu
mero inspirationum exposuimus. Sep
tima que extrema est quia consoci hoc quoque
numero septenario sit mysticis in
tellectus Coph. res. sen. tau. Uocatio
capitis dentium signa. Per dentium si
gna articulata uox exprimitur. Ex his
signis ad caput omnium quod est xpistus itur.
per que uenitur ad regnum sempiternum. Oro
te quid hoc sacratius sacramento. quid
hac uoluptate iocu(n)dius. que cibi que
mella sint dulciora. quam scire dei pru
dentiam & in abdita eius intrare. & sensum
creatoris inspicere. & sermones domini
dei nostri. qui a sapientibus huius mundi de
ridentur. qui plenam sapientiam docere
spiritualem non queunt. Habeant sibi cer
te codices suos. per gemmas bibant. se
rico niteant. plausu populi delectentur.
& per uarias uoluptates diuitias uin
cere non queunt. Nostre delicie sint
in lege domini meditari die ac nocte.
pulsare ianuam non patentem. panes
trinitatis accipere & seculi fluctus domino
preeunte calcare.

Menses secundum hebreos Thebeth
i. Januarius Sabath. i. februarius Adar
i. Marcius Nisan. i. Aprilis qui primus est apud
hebreos. Jar. i. maius. Siuan. i. Junius
Thamul. i. Julius. Aab. i. Augustus.
Elul. i. Septemb. Theresi. i. Octob.
Maresuan. i. Nouemb. Casleu idest
Decemb. menses

[illegible] puer [illegible] puer

[illegible]

A

[illegible] magna

Maria

[illegible] est hec liber

[illegible]

[illegible]

De philippo 7 iacobo

P[illegible]

[illegible]